

“Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana”

GALA ZIŅOJUMS

Pasūtītājs: Sabiedrības integrācija fonds

Izpildītājs: SIA “Oxford Research Baltics”

RĪGĀ, 2024

SATURS

SATURS	1
KOPSAVILKUMS	2
SUMMARY	5
IEVADS	8
METODOLOĢIJA	10
1. PROGRAMMAS “NVO FONDS” MIKROPROJEKTI	13
2. MIKROPROJEKTU IEGULDĪJUMS PROGRAMMAS “NVO FONDS” NOTEIKTĀ MĒRĶA UN REZULTĀTU SASNIEGŠANĀ	17
Programmas “NVO fonds” intervences loģika	17
Kvantitatīvais novērtējums mikroprojektu ieguldījumam	23
Kvalitatīvais novērtējums mikroprojektu ieguldījumam	26
Interviju un fokusa grupas diskusiju par rezultātu un ietekmes formulēšanu	27
3. KONKURSOS IESNIEGTO PROJEKTU TVĒRUMS TEMATISKI UN TERITORIĀLI	30
Konkursos iesniegto projektu tematiskais tvērums	30
Konkursos iesniegto projektu teritoriālais tvērums	31
4. LABĀS PRAKSES PIEMĒRI	38
5. PROGRAMMAS ATPAZĪSTAMĪBA, INFORMĒTĪBA UN KOMUNIKĀCIJA	43
Aptaujas rezultāti	43
Interviju un fokusa grupas diskusiju rezultāti	53
6. ŠĶĒRŠĻI IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBAI	59
Aptaujas rezultāti	59
Interviju un fokusa grupas diskusiju rezultāti	65
Potenciālo mikroprojektu iesniedzēju kapacitāte	66
Programmas mikroprojektu pieteikšanas, īstenošanas un atskaišu kārtība	67
7. CITI FINANŠU INSTRUMENTI	71
8. PROGNOZES	74
9. SECINĀJUMI	76
10. IETEIKUMI	81
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI	84
PIELIKUMI	86
PIELIKUMS NR. 1 NVO sektoram pieejamie finanšu instrumenti	86
PIELIKUMS NR. 2 Pašvaldības, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana (starp visiem iesniegtajiem), to skaits un īpatsvars no iesniegto projektu skaita, 2021.–2023.	104
PIELIKUMS NR. 3 Pašvaldības, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana (starp visiem īstenotajiem), to skaits un īpatsvars no iesniegto projektu skaita, 2021.–2023.	106

KOPSAVILKUMS

Sabiedrības integrācijas fonds administrē programmu “NVO fonds” un kopš 2020.gada un konkursā atbalstāmie projekti tiek dalīti mikro un makro projektos. Šī dalījuma mērķis bija veikt atbilstošu projektu izvērtēšanu, salīdzinot līdzvērtīga apjoma projektus, kā arī spēcīgākās, lokālās NVO. Mikroprojektiem tika noteikts minimālais (2 000 EUR) un maksimālais (10 000 EUR) projekta pieteikuma finansējuma sliekšnis. Laika posmā no 2021. gada līdz 2023. gadam tika saņemti 202 mikroprojekta pieteikumi, no kuriem 66% projektu tika apstiprināti. Šī pētījuma mērķis ir pētīt pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā aktīvo organizāciju – potenciālo mikroprojekta iesniedzēju Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” (turpmāk – programma) konkursos darbību, koncentrējoties uz 2021.-2023. gada (ieskaitot) konkursā mikroprojektus iesniegušajām un īstenojušajām organizācijām.

Pētījumā izvērtēts programmas ietvaros īstenoto mikroprojekta ieguldījums programmas “NVO fonds” noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanā. Vislielākais ieguldījums ir programmas rezultātos “veicināta NVO kapacitāte un veikspēja” (80% projektu) un “veicināta dažādu sabiedrības grupu savstarpējā uzticēšanās, līdzdalība un sadarbība, iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs” (75% projektu). Vismaz 70% mikroprojekta ir sasniegti rezultāti, kas vērtējami ar ilgspējīgu ietekmi. Tādējādi ieguldījums programmas mērķī - stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā – kopumā vērtējams kā atbilstošs. Visvairāk pārstāvētās jomas ir kopienas un apkaimes attīstība, jaunatnes un bērnu, ģimeņu atbalsts. Pēdējos trīs gadus virs 80% īsteno aktivitātes reģionālā līmenī un zem 20% - nacionālā un starptautiskā. Galvenie ieteikumi reģionālo organizāciju atbalstam ir informācijas uztveramības uzlabošana un informētības palielināšana izmantojot reģionālās organizācijas (reģionālie NVO centri un pašvaldības) un elastīgāks, pieejamāks SIF atbalsts projektu pieteikumu gatavošanā, ņemot vērā, ka mikroprojekta pieteicēju auditorija var būt ar būtiski mazāku pieredzi un izpratni par projektu īstenošanu un pilsoniskās līdzdalības procesiem kopumā.

Lai novērtētu potenciālo projektu iesniedzēju informētību, izpratni un šķēršļus, tika veikta aptauja, intervijas un fokusa grupu diskusija. Rezultāti rāda, ka tās organizācijas, kam ir pieredze programmas “NVO fonds” projektu īstenošanā, kopumā uzskata, ka ir informētas, kaut padziļinātās diskusijās atzīst, ka informācijas uztveramību un struktūru interneta vietnē vajadzētu uzlabot un jaunumus aktīvāk izplatīt ar e-pastu palīdzību. Esošajā interneta vietnes “NVO fonds”

sadaļas struktūrā grūti uztverama tā informācija, kas attiecas uz aktuālo konkursu. Ņemot vērā, ka SIF bieži veic uzlabojumus administratīvajā un informatīvajā sistēmā, bet atsevišķos gados tiek izstrādāti specifiski tematiskie atbalsta materiāli, pretendentiem ir grūtības saprast, kuri no iepriekšējo gadu materiāliem ir aktuāli. Iztrūkst arī konspektīvas ērti pieejamas informācijas par programmas uzlabojumiem un izmaiņām. Tās organizācijas, kurām nav pieredzes ar fondu, uzrāda ļoti zemu informētības līmeni, kas nozīmē, ka Sabiedrības integrācijas fondam būtu lietderīgi proaktīvi informēt par projektu īstenošanas iespējām, izplatot viegli uztveramu informāciju partnerorganizācijām ar ko potenciālie projektu īstenoņāji saskaras – reģionālie NVO centri un pašvaldības. Tas attiecas gan uz programmas iespējām kopumā, gan aktuālajiem veiktajiem uzlabojumiem programmā, kas var mainīt potenciālo īstenoņāju lēmumu uzdrīkstēties pieteikties konkursā. Puse no aptaujātajiem NVO, kuras nekad nav īstenoņušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušās “NVO fonds” programmā, atbild, ka ir saprotams kam un par ko “NVO fonds” mikroprojektos tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī. Daļa, kas norāda, ka izprot ļoti labi, ir 7% aptaujāto. Starp tiem NVO, kam ir bijusi pieredze ar projektu pieteikšanu vai īstenoņanu “NVO fonds”, labi izprot trešdaļa, bet puse – tik, cik nepieciešams projekta pieteikšanai vai īstenoņanai. Diskusijās galvenais fokuss attiecībā uz grūtībām izprast bija saistīts ar programmas prioritāro virzienu un programmas rezultātu izpratni, kas viņuprāt ir definēti ļoti vispārīgi, savstarpēji pārklājas vai papildina viens otru un nolikumā nav izskaidrota to savstarpējās sasaistes struktūra. Līdz ar to projekta rezultātu, kas mikroprojektos nereti ir lokāli, saskaņošana un attiecināšana uz programmas prioritārajiem virzieniem un rezultātiem ir problemātiska. Tādēļ būtu nepieciešams pilnveidot un precizēt programmas intervences loģiku, vai arī papildināt programmas dokumentāciju ar izsmēļošiem skaidrošiem materiāliem.

SIF ir veicis būtiskus uzlabojumus administratīvā sloga samazināšanai, atsakoties no prasības par izdevumus pamatojošo dokumentu iesniegšanu un pārejot uz šo dokumentu uzskaiti tabulārā formā. Atvieglota ir arī izmaiņu veikšana līgumā. Tas ir īpaši būtiski mazajām vai jaunajām NVO, kuru īpatsvars mikroprojektu grupā ir lielāks, nekā makroprojektos. Tomēr ir potenciāls turpināt administratīvā sloga samazināšanas procesu. Ņemot vērā projektu aktivitāšu un ietekmes dažādību, izvērtējams, vai vienkāršošanu var veikt selektīvi atkarībā no iepriekšējās sadarbības pieredzes ar NVO un tematikas un aktivitāšu specifikas. To pamato citu institūciju pieredze (Rīgas dome) un tendence ES struktūrfondu projektos paplašināt vienkāršoto izmaksu piemērošanu. Eiropas Komisijas politika struktūrfondu administrēšanā 2021.-2027.g. periodā skaidri norāda lietderības ietvaru – visiem projektiem, kuru kopējās izmaksas nepārsniedz 200 000 EUR,

iemaksas no struktūrfondiem saņēmajam būtu jāsniedz vienkāršoto izmaksu (vienības izmaksu, fiksētas summas maksājumu vai vienotas likmes finansējuma veidā), izņemot darbības, kurām sniegtais atbalsts ir uzskatāms par valsts atbalstu. Šī Eiropas Komisijas pozīcija nav saistoša SIF gadījumā, taču norāda uz augstu lietderības potenciālu administratīvo izmaksu samazināšanai turpinot izmaksu atskaitīšanās sistēmas vienkāršošanu. Vienības izmaksu un vienotās likmes ieviešana risinātu arī citas pētījumā identificētās problēmas. Piemēram, mikroprojektu pieteikumu iesniedzēju norādīto gaidāmo rezultātu pārspīlēšanu un plānoto faktisko izmaksu pamazināšanu cerībā gūt lielāku iespēju vinnēt konkursā, vai arī pretēji – plānoto izmaksu pārspīlēšanu. Ņemot vērā, ka projektu aktivitāšu loks ir ļoti daudzveidīgs un daudzos gadījumos īstermiņā patiesā ietekme nav adekvāti novērtējama, iespējas piemērot vienkāršotās izmaksas vērtējamās selektīvi.

SUMMARY

The Society Integration Foundation administers the NGO Fund program since 2020 and the projects supported are divided into micro and macro projects. The aim of this division was to make the evaluation of projects more relevant by comparing projects of similar size and to strengthen small, local NGOs. For micro-projects, a minimum (EUR 2,000) and a maximum (EUR 10,000) funding threshold for project applications was set. Between 2021 and 2023, 202 micro-project applications were received, of which 66% were approved. The purpose of this study is to investigate the activities of organisations active in the field of civil society development - potential applicants for micro-projects under the Latvian state budget-funded program "NGO Fund" (hereinafter - the program), focusing on the organisations that submitted and implemented micro-projects under the 2021-2023 (inclusive) call for proposals.

The study assesses the contribution of the micro-projects implemented under the program to achieving the objectives and results of the NGO Fund program. The greatest contribution is made to the program outcomes "NGO capacity and capability enhanced" (80% of projects) and "mutual trust, participation and cooperation between different groups of society, involvement of citizens in NGOs and volunteering promoted" (75% of projects). At least 70% of the micro-projects have achieved results that can be assessed as having a sustainable impact. Thus, the contribution to the Program's objective of strengthening the sustainable development of civil society and democracy in Latvia is generally assessed as adequate. The most represented areas are community and neighbourhood development, youth and children, family support. Over the last three years, over 80% of activities have been implemented at regional level and under 20% at national and international level. The main recommendations for support to regional organisations are to improve the outreach and awareness raising through regional organisations (regional NGO centres and municipalities) and more flexible, accessible SIF support in the preparation of project applications, given that the audience of micro-project applicants may have significantly less experience and understanding of project implementation and civic participation processes in general.

A survey, interviews and a focus group discussion were carried out to assess the awareness, perceptions and barriers of potential applicants. The results show that those organisations with experience in implementing NGO Fund projects generally consider themselves to be well informed, although in the in-depth discussions, they acknowledge that the readability and structure of the information on the website could be improved and that news should be disseminated more

actively via e-mail. The current structure of the NGO Fund section of the website makes it difficult to understand the information relating to the current call for proposals. Given that the SIF often makes improvements to the administrative and information system, but in some years specific thematic support materials are developed, applicants have difficulties in understanding which of the previous years' materials are up to date. There is also a lack of concise, easily accessible information on program improvements and changes. Those organisations that have no experience with the Fund show a very low level of awareness, which means that it would be useful for the Public Integration Fund to proactively inform about project implementation opportunities by disseminating easily understandable information to partner organisations that potential project implementers come into contact with - regional NGO centres and municipalities. This applies both to the program opportunities in general and to the current improvements made to the program, which may change the decision of potential implementers to dare to apply for the call for proposals. Half of the interviewed NGOs that have never implemented NGO Fund micro-projects and have never applied to the NGO Fund program answered that it is clear to whom and for what NGO Fund micro-projects provide financial support and what is expected in return. The share that indicates that they understand very well is 7% of the respondents. Among those NGOs that have had experience with applying for or implementing NGO Fund projects, a third understand well and half understand as much as is necessary to apply for or implement a project. The main focus of the discussions on difficulties in understanding related to the understanding of the program's priority axes and program results, which are defined in very general terms, overlap or complement each other and the regulations do not explain the structure of their interlinkages. This makes it problematic to align and relate project results, which are often local in micro-projects, to the program's priority axes and results. It would therefore be necessary to improve and clarify the intervention logic of the program, or to supplement the program documentation with comprehensive explanatory material.

The SIF has made significant improvements to reduce the administrative burden by removing the requirement to submit supporting documents for expenditure and moving to a tabular record of these documents. It has also been made easier to make changes to the contract. This is particularly important for small or young NGOs, which have a higher proportion in the micro-project group than in the macro-project group. However, there is potential to continue the process of reducing the administrative burden. Given the diversity of project activities and impacts, it should be assessed whether simplification can be carried out selectively depending on the previous

experience of cooperation with NGOs and the specificity of the themes and activities. This is supported by the experience of other institutions (Riga City Council) and the tendency to extend the application of simplified costs in EU Structural Funds projects. The European Commission's policy for the administration of the Structural Funds for the period 2021-2027 indicates a framework of expediency: for all projects with a total cost of less than EUR 200,000, contributions from the Structural Funds should be provided to the beneficiary in the form of simplified costs (unit costs, fixed amount payments or flat rate financing), except for activities for which the support provided constitutes State aid. This position of the European Commission is not binding in the case of the SIF, but indicates the high potential for efficiency gains in reducing administrative costs through further simplification of the cost reporting system. The introduction of unit costs and flat rates would also address other problems identified in the study. For example, the overstatement of expected results by applicants of micro-projects and the underestimation of planned actual costs in the hope of having a better chance of winning a tender, or conversely the overstatement of planned costs. Given that the range of project activities is very diverse and in many cases, the true impact cannot be adequately assessed in the short term, the possibilities to apply simplified costs should be assessed selectively.

IEVADS

Sabiedrības integrācijas fonda (turpmāk – SIF) pasūtītā izvērtējuma “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana” mērķis ir pētīt Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” (turpmāk – “NVO fonds”) mikroprojektu konkursu iesniedzēju un potenciālos iesniedzējus. Izvērtējuma fokuss ir uz 2021.–2023. gada (ieskaitot) konkursā mikroprojektus iesniegušajām un īstenojušajām nevaldības organizācijām (turpmāk – NVO), kā arī potenciālajiem mikroprojektu iesniedzējiem, lai noskaidrotu:

1. potenciālo mikroprojektu iesniedzēju (pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā aktīvu organizāciju) kapacitāti aktivitātēm, kas iespējami cieši saistāmas ar programmas mērķa sasniegšanu;
2. komunikācijas kanālus potenciālo mikroprojektu iesniedzēju sasniegšanai un to optimizēšanas ceļus;
3. kā pilnveidot konkursa nolikumu, lai veicinātu ieinteresēto organizāciju aktivitāti, konkurenci un mikroprojektu kvalitāti.

No 2020. gada programmas “NVO fonds” konkursā atbalstāmie projekti tiek dalīti mikro un makro projektos. Šī dalījuma mērķis bija veikt atbilstošu projektu izvērtēšanu, salīdzinot līdzvērtīga apjoma projektus, kā arī spēcīgākās, lokālās NVO. Tika noteikts minimālais (2 000 EUR) un maksimālais (10 000 EUR) projekta pieteikuma finansējuma sliekšnis. Kā arī, ierobežots projektu pieteikumu skaits vienai dalīborganizācijai, pieļaujot tikai vienu projekta iesniegumu no katra iesniedzēja. Tādējādi palielinot to organizāciju skaitu, kuras var saņemt programmas atbalstu. Laika posmā no 2021. gada līdz 2023. gadam tika saņemti 202 mikroprojektu pieteikumi, no kuriem 66% projektu tika apstiprināti, bet 65% no iesniegtajiem projektiem tika īstenoti, savukārt dažādu iemeslu dēļ noraidīti tika 34% no iesniegtajiem projektiem.

Izvērtējuma ietvaros analizēti:

1. programmas “NVO fonds” konkursā pieteiktie un īstenotie mikroprojekti un tiem pieejamā informācija par atbalsta saņemšanas noteikumiem;
2. mikroprojektu ieguldījums programmas “NVO fonds” noteiktā mērķa un rezultātu sasniegšanā;
3. konkursā iesniegto projektu tematiskais un teritoriālais tvērums;
4. labās prakses piemēri, balstoties uz SIF rekomendācijām;

5. programmas atpazīstamība potenciālo mikroprojektu iesniedzēju un programmas finansējuma saņēmēju vidū, kā arī komunikācijas kanāli potenciālo mikroprojektu iesniedzēju sasniegšanai un to optimizēšanas ceļi;
6. šķēršļi iedzīvotāju līdzdalībai un šo šķēršļu novēršanai nepieciešamie pasākumi;
7. citi NVO pieejamie finanšu instrumenti un pieteikšanās process tajos.

Izvērtējuma rezultātā tiks veikti secinājumi par programmas “NVO fonds” mikroprojektu pieteikšanās un īstenošanas aspektiem, kā arī formulēti ieteikumi veicamajiem uzlabojumiem.

METODOĻĪJA

Pētījuma metodoloģiju veido trīs daļas:

- Interneta vietnes “NVO fonds” sadaļas satura un dokumentācijas analīze (nolikumi, pieteikuma veidlapas, vadlīnijas, iepriekšējo gadu izvērtējumi);
- Projektu dokumentācijas analīze (projektu pieteikumi, atskaites, reģistri);
- Primārā izpēte – aptauja, fokusa grupu diskusija, intervijas.

“NVO fonds” programmas dokumentācijas analīze pamatā tika pielietota 1. nodaļas izveidē, raksturojot “NVO fonds” administratīvo sistēmu un tās dinamiku, kā arī 2. nodaļā strukturējot intervences loģiku un projektu ietekmi un ieguldījumu pa jomām. Vērtējot projektu ieguldījumu programmas rezultātos, tika apkopoti un analizēti projektu īstenotāju pašvērtējumi par projektu rezultātu ieguldījumu programmas prioritārajos virzienos un rezultātos. Ieguldījumu nozīmības vērtējumā tika pielietota ekspertmetode, katram projektam nosakot rezultātu ilgtspējas potenciālu, balstoties uz 3 kritērijiem: 1) rezultāti saglabājas pēc projekta pabeigšanas (ilgtspēja), 2) aktivitātes iniciē jaunus rezultātus, 3) ievieš inovatīvas idejas. Rezultāti tika salāgoti ar 2022.gada “NVO fonds” izvērtējuma rezultātiem un vērtēta dinamika.

Projektu dokumentācija tika izmantota augstāk minētajā ilgtspējas vērtēšanā, kā arī nosakot projektu tematisko un reģionālo pārklājumu un veidojot labās prakses piemērus.

Primārā izpēte bija fokusēta uz potenciālo mikroprojektu īstenotāju sasniegšanu, lai noskaidrotu informētību par mikroprojektu iespējām, izpratni par pieteikšanos un īstenošanu, komunikāciju un vēsturiskajiem un aktuālajiem komunikācijas kanāliem, kā arī nākotnes plāniem un to iemesliem attiecībā uz pieteikšanos “NVO fonds” mikroprojektu konkursā. Primārā izpēte ietvēra NVO ar dažādām pieredzēm attiecībā uz “NVO fonds”. Tika konfrontēti un salīdzināti viedokļi gan no jaunām NVO, kas ir praktiski nepazīstamas ar “NVO fonds” iespējām, gan no senām un pieredzējušām NVO ar dažādu dalību “NVO fonds” konkursos. Dažādas pieredzes NVO viedokļi tika kombinēti lai no vienas puses labāk apzinātu problēmas komunikācijā un komunikācijas kanālos, bet no otras – apkopotu pieredzējušāku NVO redzējumu par optimālajiem risinājumiem. Fokusa grupas diskusija un intervijas ietvēra 10 NVO pārstāvju viedokļu apkopošanu. Aptauja tika fokusēta uz NVO, kas konceptuāli varētu atbilst nolikuma prasībām, bet iepriekš nav īstenojuši “NVO fonds” projektus, vai kas pieredzējuši būtiskus šķēršļus.

Atbilstībai noteikti divi kritēriji:

- NVO 2022.gada apgrozījums, balstoties uz Uzņēmumu reģistra datiem – tam jāuzrāda saimnieciskā darbība, bet primāri tiek meklēti nelieli NVO.
- Atbilstība “NVO fonds” nolikuma prasībām.

Rezultātā tika atlasītas NVO, kuru apgrozījums 2022.gadā bija 5000-50000 EUR robežās, kā finansiāli uzticamāka NVO grupa, bet aptaujai tika atlasīti arī mazāki NVO – ar apgrozījumu līdz 5000 EUR.

Izlasē netika iekļautas sekojošas NVO:

- 1) darba devēju organizācijas un to apvienības;
- 2) arodbiedrības un to apvienības;
- 3) reliģiskās organizācijas un to iestādes;
- 4) politiskās partijas un to apvienības;
- 5) dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības;
- 6) amatieru sporta un kultūras kolektīvi;

Atlasot pēc NACE koda apgrozījuma grupā 5 000-50 000 EUR tika izveidots saraksts ar 4325 NVO no kurām manuāli atlasītas 1976, kas neatbilst nolikumam, un 500 tādas, kas vislabāk atbilstu atlasē kritērijiem, spriežot pēc nosaukumā ietvertās darbības jomas un veida. Ņemot vērā, ka izplatīta situācija, kad NVO kā darbības jomu pēc NACE koda nenorāda precīzi, tika atlasīti NVO, kuru nosaukuma formulējums norāda uz potenciālo atbilstību programmas mērķiem un rezultātiem. Savukārt 250 no tām bija tādas, kam tika identificēti e-pasti un kas nebija pieteikušās “NVO fonds” konkursā 2021-2024.gadā. Saraksts tika papildināts ar 80 mazākām NVO, t.sk. apkaimju biedrībām. Rezultātā 330 NVO tika izsūtītas aptaujas anketas un lūgts arī reģionālajiem NVO centriem un partnerībām izsūtīt saviem partneriem.

Aptaujas rezultātā tika iegūtas atbildes no 69 respondentiem, kas ir 21% no tiešā veidā uzrunātajiem un atbilstošajiem respondentiem. Kopējo potenciālo mikroprojektu pieteicēju kopu grūti precīzi identificēt, taču minētā atlase ļauj izvirzīt pieņēmumu, ka varētu būt 1000 NVO, kas tematiski, saturiski un pēc kapacitātes būtu atbilstoši “NVO fonds” mikroprojektu īstenošanai.

1. PROGRAMMAS “NVO FONDS” MIKROPROJEKTI

Balstoties uz 2021. un 2022. gada “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtējums” pieejamo informāciju, 2020. gadā tika lemts atgriezties pie programmas “NVO fonds” atbalstīto projektu daļējuma mikro un makro projektos. Daļējuma mērķis bija veikt atbilstošāku projektu izvērtēšanu, salīdzinot līdzvērtīga apjoma projektus, kā arī spēcīgāk mazās, lokālās NVO. Šīs nodaļas ietvaros tiks sniegta informācija par programmas “NVO fonds” ietvaros pieteiktajiem un īstenotajiem mikroprojektiem, tiem pieejamo informatīvo atbalstu laika posmā no 2021. gada līdz 2023. gadam. Jāatzīmē, ka projektu iesniegumu konkursi tiek izsludināti laicīgi - iepriekšējā gada rudenī.

2016.–2023. gada periodā kopumā SIF sekretariāts interneta vietnē www.sif.gov.lv izsludināja astoņus atklātus projektu iesniegumu konkursus Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” ietvaros. No 2020. gada projektu iesniegumu konkurss iekļāva projektu iesniegumu konkursu gan makro, gan mikro projektiem. Laika posmā no 2021. gada līdz 2023. gadam tika saņemti 202 mikroprojektu pieteikumi no kuriem 66% projektu tika apstiprināti, bet 65% no iesniegtajiem projektiem tika īstenoti, savukārt dažādu iemeslu dēļ noraidīti tika 34% no iesniegtajiem projektiem (skatīt tabulu Nr.1).

Tabula Nr. 1. Programmas projektu konkursos īstenoto projektu skaits un noraidīto projektu skaits, 2021.–2023.

	2021	2022	2023	Kopā
iesniegto projektu skaits	70	72	60	202
apstiprināto projektu skaits	50	39	44	133
īstenoto projektu skaits	48	39	44	131
noraidīto projektu skaits	20	33	16	69

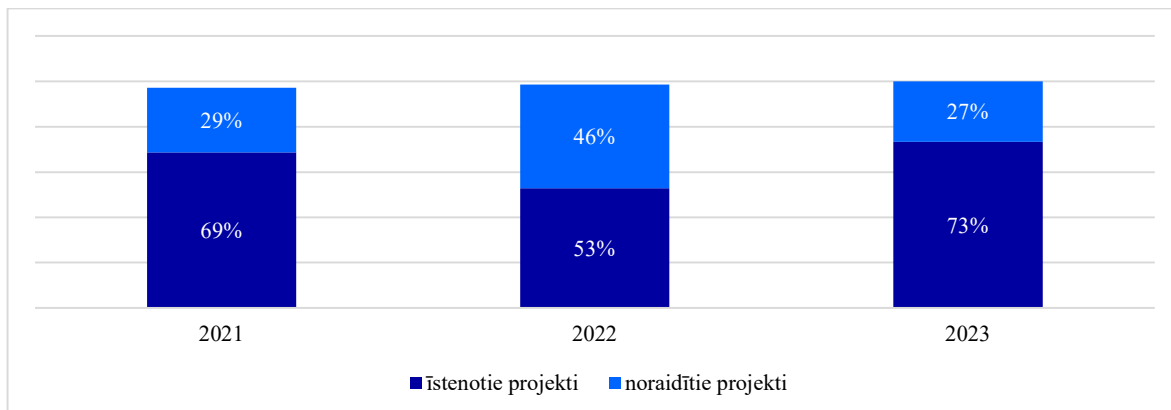
Avots: autoru veidots, vērtēšanas ziņojumi, SIF sniegtā informācija.

2021. gadā tika saņemti 70 pieteikumi mikroprojektiem un īstenoti 48 projekti; 2022.gadā – 72 pieteikumi un īstenoti 39 projekti; 2023.gadā – 60 pieteikumi un īstenoti 44 projekti. Minētajā laika posmā mikroprojektus iesniedza 151 unikālā organizācija. Projektus īstenojušas 96 unikālās organizācijas, bet noraidītas 65 unikālās organizācijas. Kā arī, 10 organizācijas ir iekļautas gan starp īstenotajiem, gan starp noraidītajiem.

Apskatot īstenoto un noraidīto mikroprojektu īpatsvaru (skatīt attēlu Nr.1), secināms, ka laikā no 2021. gada līdz 2023. gadam bijušas būtiskas svārstības. 2022.gadā īstenoti tikai 53% no visiem iesniegtajiem projektiem, savukārt 2023. gadā īstenoti 73% no visiem iesniegtajiem projektiem. Svarīgi minēt, ka 2021. gadā faktiski tika atbalstīts 71% mikroprojektu, tomēr 2 projektu pieteicēji atteicās slēgt projekta īstenošanas līgumu. Savukārt 2022. gadā sākotnēji tika noraidīti 47%

projektu, bet ar vienu no projektu īstenotājiem līgums tika pārtraukts un aizvietots ar organizāciju, kura sākotnēji bija noraidīta nepietiekama finansējuma dēļ.

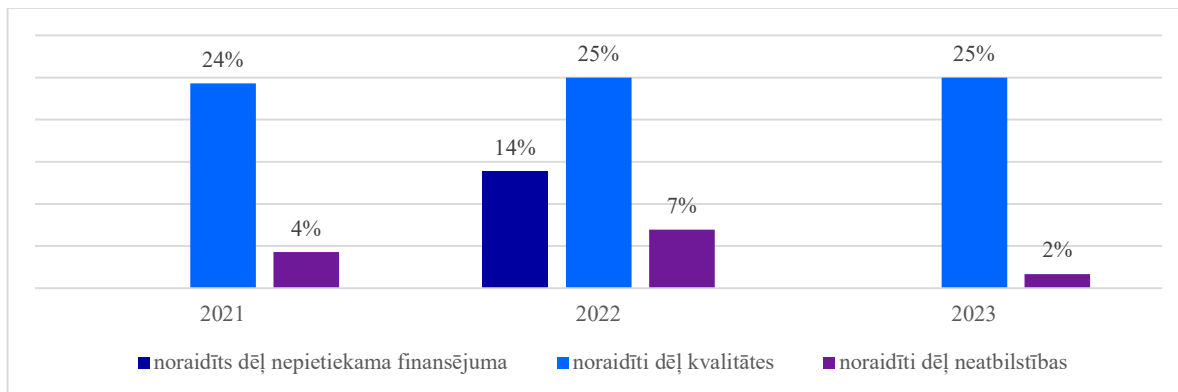
1. attēls. Programmas projektu konkursos īstenoto mikroprojektu īpatsvars un noraidīto mikroprojektu īpatsvars, 2021.–2023.

Avots: autoru veidots, vērtēšanas ziņojumi, SIF sniegtā informācija.

2022. gadā, salīdzinot ar citiem attēlā norādītajiem gadiem ir zemākais īstenoto projektu īpatsvars un attiecīgi arī lielākais noraidīto projektu īpatsvars – 46%, jo tieši 2022. gadā 14% no visiem iesniegtajiem projektiem tika noraidīti nepietiekama finansējuma dēļ (skatīt attēlu Nr.2).

2. attēls. Programmas projektu konkursos noraidīto mikroprojektu īpatsvars daļjūmā pēc noraidījuma iemesla, 2021.–2023.

Avots: autoru veidots, vērtēšanas ziņojumi, SIF sniegtā informācija.

Salīdzinājumam, 2021. gadā un 2023. gadā nepietiekama finansējuma dēļ netika noraidīts neviens projekts. Kvalitātes dēļ noraidīto projektu īpatsvars visus trīs gadus saglabājas diezgan līdzīgs, vidēji ceturtdaļa no visiem iesniegtajiem projektiem tiek noraidīta nepietiekamas kvalitātes dēļ. Savukārt ar noraidījumiem dēļ projekta neatbilstības saskaras vien dažī mikroprojektu pieteicēji.

Lai sniegtu atbalstu atklāto projektu iesniedzējiem, SIF organizē seminārus par projektu iesniegumu sagatavošanu un sniedza papildu informāciju projektu iesniedzējiem. SIF nodrošinātā

papildus informācijas projektu iesniedzējiem katru gadu mainās, nodrošinot pieejamās atbalsta informācijas daudzveidību (skatīt tabulu Nr.2).

Tabula Nr. 2. SIF nodrošinātie papildus informācijas materiāli mikro un makro projektu iesniedzējiem periodā no 2016. gada līdz 2023. gadam.

Gads	Pamata informācijas materiāli projektu iesniedzējiem
Visos gados	Konkursa nolikums un pieteikuma veidlapas, līguma projekts
	Visbiežāk uzdotie jautājumi un atbildes
	Metodiskie norādījumi projektu pieteikumu veidlapas aizpildīšanai
	Informatīvo semināru ieraksts/prezentācija
	Papildus informācijas materiāli projektu iesniedzējiem
2023. gads	Projektu kvalitātes vērtēšanas kritēriju skaidrojums; Vadlīnijas par starpposmu pārskata iesniegšanu; Vadlīnijas par projektu izmaksu dokumentējošiem grāmatvedības dokumentiem; Vadlīnijas saturu pamatojošiem dokumentiem
2022. gads	Projektu kvalitātes vērtēšanas kritēriju skaidrojums; Vadlīnijas Nr.4 – Saturu apliecinātie dokumenti.
2021. gads	Video pamācība, kā aizpildīt “NVO fonds” MAKRO projekta veidlapu; Video pamācība, kā aizpildīt “NVO fonds” MIKRO projekta veidlapu.
2020. gads	Projektos īstenojamo aktivitāšu piemēri.
2019. gads	Informācija par projektos biežāk iesaistītā personāla atalgojuma maksimālajām likmēm; Metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai; Budžeta veidlapa (piemērs).
2018. gads	Informācija par projektos biežāk iesaistītā personāla atalgojuma maksimālajām likmēm; Interesu konflikta identificēšanas un novēršanas vadlīnijas; Izmaksu efektivitātes principa ievērošanas vadlīnijas.
2017. gads	Metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai darbības virzienos “NVO darbības stiprināšana” un “NVO interešu aizstāvība”; Metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai darbības virzienā “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”.
2016. gads	Budžeta piemērs.

Avots: “NVO fonds” informatīvā lapa vietnē www.sif.gov.lv.¹

Tabulā Nr. 2 ievietotā informācija liecina, ka SIF papildus informāciju specifiski mikroprojektu iesniedzējiem ir nodrošinājis tikai 2021. gadā. Turklāt, 2021. gada projektu konkurss tika izsludināts savlaicīgi – iepriekšējā gada rudenī. Līdz ar to secināms, ka 2021. gada projektu iesniedzējiem tika nodrošināta informācija saistībā ar pāreju uz iepriekš minēto mikro un makro projektu dalījumu. Citos gados SIF nav nodrošinājis nodalītu papildus informāciju mikroprojektu iesniedzējiem, papildus informācija mikro un makro projektu iesniedzējiem ir nodrošināta vienkopus. Kopumā var secināt, ka ikgadējie papildus informācijas materiāli papildina viens otru

¹ SIF (n.d.) NVO fonds. Pieejams tiešsaistē: <https://www.sif.gov.lv/lv/nvo-fonds> (skatīts 27.12.2023.)

un tiek aktualizēti balstoties uz izmaiņām konkursa nolikumā vai atbalsta vajadzībām, kuras ir identificētas iepriekšējā gada projektu konkursā. Pozitīvi vērtējams tas, ka pieteikuma forma ir vienkāršota. Taču pretendentiem var rasties pārpratumi attiecībā uz papildus materiāliem – vai tie, kas sagatavoti iepriekšējos gados, joprojām ir aktuāli? Tādēļ būtu ieteicams pārstrukturēt interneta vietnes “NVO fonds” sadaļu, lai vienā atvērumā būti visi aktuālie materiāli, kas izmantojami tekošajā/nākošajā konkursā.

2. MIKROPROJEKTU IEGULDĪJUMS PROGRAMMAS “NVO FONDS” NOTEIKTĀ MĒRĶA UN REZULTĀTU SASNIEGŠANĀ

Šajā nodaļā izvērtēts mikroprojektu ieguldījums programmas “NVO fonds” rezultātu sasniegšanā 2021.-2023. gadā. Sākumā vērtēta intervences loģika saskaņā ar Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” atklāta projektu pieteikumu konkursa 2021. – 2023.gada nolikumiem un konceptuālajam ziņojumam “Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi”, kurš apstiprināts ar Ministru kabineta 2015.gada 16.decembra rīkojumu Nr.792. Vērtēts, cik strukturēts un saprotams ir intervences loģikas izklāsts programmas nolikumā un kādas interpretācijas iespējas tas paver. Tālāk seko mikroprojektu ieguldījuma izvērtējums programmas mērķos, prioritārajos virzienos un sagaidāmajos rezultātos. Izvērtējums veikts gan kvantitatīvi, balstoties uz projektu skaitu, katrā ieguldījuma veidā, gan kvalitatīvi, vērtējot ietekmes nozīmīgumu, balstoties uz projektu rezultātu ilgtspēju.

Programmas “NVO fonds” intervences loģika

Programmas mērķis un prioritārie darbības virzieni

Programmas “NVO fonds” intervences loģika atspoguļota “NVO fonds” atklāta projektu pieteikumu konkursa 2021. – 2023.gada nolikumos. Programmas mērķis ir stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā un tas nav ticis mainīts, pilnveidojot nolikumus gadu gaitā. Prioritārie darbības virzieni 2023.gadā ir:

1. **“NVO darbības stiprināšana”** (darbības virziena ietvaros paredzēts atbalstīt aktivitātes, kas vērstas uz biedrību un nodibinājumu institucionālās un cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanu, ar mērķi nodrošināt tām finansiālu atbalstu regulārai un ilglaicīgai NVO līdzdalībai valsts pārvaldes lēmumu pieņemšanas procesā un/vai līdzdarbībai valsts pārvaldes rīcībpolitikas plānošanā, ieviešanā un uzraudzībā);
2. **“NVO interešu aizstāvības stiprināšana”** (darbības virziena ietvaros paredzēts atbalstīt NVO, kas veic interešu aizstāvību sabiedriskā labuma darbības jomās, sekmējot pilsoniskas sabiedrības attīstību Latvijā un veicinot NVO interešu aizstāvības darbības neatkarību no publiskās pārvaldes nozares pārraugošās ministrijas ietekmes);
3. **“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”** (darbības virziena ietvaros paredzēts stiprināt demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā, veicināt pilsonisko līdzdalību un sociālo atbildību kopienā, nepastarpinātu dažādu sociālo grupu iesaisti pilsoniskajās aktivitātēs);

4. **“NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”** (darbības virziena ietvaros paredzēts stiprināt un veicināt NVO savstarpējās sadarbības aktivitāti reģionālajā, nacionālajā, Eiropas Savienības un pasaules līmenī).

Konceptuālajā ziņojumā “Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi”, kurš apstiprināts ar Ministru kabineta 2015.gada 16.decembra rīkojumu Nr.792 sākotnēji bija definēti šādi darbības virzieni:

1. NVO darbības stiprināšana;
2. NVO interešu aizstāvības stiprināšana;
3. Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm;
4. NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana;
5. Atbalsts biedrībām un nodibinājumiem neparedzētiem gadījumiem;
6. Līdzfinansējums NVO projektiem, kas finansēti ar ārvalstu finanšu instrumentiem (šobrīd atsevišķa programma “Līdzfinansējuma programma”).

Salīdzinot 2023.gada nolikumu ar 2015.gada konceptuālo ziņojumu “Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi”, redzams, ka netiek atsevišķi īstenots virziens: “Atbalsts biedrībām un nodibinājumiem neparedzētiem gadījumiem”. Savukārt “Līdzfinansējums NVO projektiem, kas finansēti ar ārvalstu finanšu instrumentiem” šobrīd tiek īstenots kā atsevišķa “Līdzfinansējuma programma”.

Konceptuālajā ziņojumā definētais virziens “NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana” 2023.gada nolikumā tiek formulēts kā “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”.

Formulējuma raksturs dod iespēju pārpratumiem, jo sadarbības puses var uztvert divās dažādās interpretācijās: a) sadarbība starp NVO un sadarbība starp iedzīvotāju grupām, kas nav NVO, piemēram, dažas vietējās kopienas; b) sadarbība starp NVO un iedzīvotājiem. Saskaņā ar virziena aprakstu formulējums attiecas uz interpretāciju a). Taču potenciālajiem projektu īstenotājiem pastāv risks saprast virzienu b) variantā, kas pēc būtības pārklājas ar gandrīz visiem citiem virzieniem un var radīt pārpratumus. Tādēļ ieteicams pārformulēt virziena nosaukuma formulējumu vai papildināt skaidrojošo daļu, lai novērstu pārpratumu iespējas.

Programmas rezultāti un atbalstāmās darbības

“NVO fonds” nolikumā ir definētas 10 jomas, kurās projekti var dot ieguldījumu programmas mērķa sasniegšanā. Tabulā Nr.3 attēloti nolikumos definētie Programmas rezultāti un to modifikācijas laika posmā no 2021.gada līdz 2023.gadam.

Tabula Nr. 3. Programmas “NVO fonds” rezultātu definējums periodā no 2021. gada līdz 2023. gadam*.

2021.gads	2022.gads	2023.gads
veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā;	veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā;	veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā;
veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem;	veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem;	veicināta sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību un līdzdalības veidiem;
veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos;	veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru;	veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru;
veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru;	veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru;	veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības līmenī un globāli;
veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs;	veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs;	veicināta dažādu sabiedrības grupu savstarpējā uzticēšanās, līdzdalība un sadarbība, iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs;
veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram;	veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram;	veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram;
nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde;	nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde;	nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde;
nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā;	nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā;	nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā;
veicināta piederība Latvijai;	veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai;	veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai;
veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja.	veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja.	veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja

Avots: 2021.-2023.gada “NVO fonds” konkursa nolikumi.

**Piezīme: Treknrakstā norādītas rezultātu definējuma atšķirības no 2021. gada*

Tabulā redzams, ka pēdējo gadu laikā ir precizēti un papildināti atsevišķi rezultātu formulējumi, uzsverot sadarbību, solidaritāti, savstarpējo uzticēšanos, līdzdalību, kā arī NVO sadarbību ar publisko sektoru un piederību latviešu valodai.

2022.gada Kultūras akadēmijas izvērtējumā “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022” identificēts, ka:

- programmas rezultāti definēti plaši un vispārīgi;

- atšķiras projektu iesniedzēju izpratnes līmenis un spēja attiecināt savas aktivitātes uz plaši un vispārīgi formulētajiem rezultātiem.

Šie aspekti tika attiecināti uz visu “NVO fonds” programmu, taču jāatzīst, ka uz mikroprojektiem, kuru ietvaros veiktās aktivitātes biežāk ir lokāli un tematiski sašaurinātas, šie aspekti izceļas vēl vairāk.

Dokumentu analīze un potenciālo mikroprojektu pieteicēju viedokļi diskusijās liecina, ka var būt grūtības orientēties intervences loģikā, jo programmas mērķis, prioritārie virzieni un rezultāti nolikumā ietverti atsevišķi un ir neviennozīmīgi interpretējama to sasaiste, līdz ar to arī projekta mērķu atbilstība programmas uzstādījumiem. Grūtības orientēties pamatā attiecināmas uz maziem un jauniem NVO, kam pilsoniskās iesaistes procesus raksturojošā terminoloģija un plaši ekoncepti var būt mazāk pazīstami. Projektu pieteicējiem orientēšanās apgrūtināta arī tādēļ, ka nolikumā un pieteikuma formā prioritārie virzieni un 10 programmas rezultāti, jeb jomas, kurās veicamas atbalstāmās darbības, ir pasniegti atsevišķos sarakstos un nav izskaidrota savstarpējā saite starp tiem. No vienas puses 2022.gada “NVO fonds” izvērtējumā secināts, ka “savstarpējās šo darbības virzienu sinerģijas analīze liecina, ka jebkuram no darbības virzieniem ir ietekme arī uz jebkuru no pārējiem darbības virzieniem.”² No otras puses, katrs no 10 programmas rezultātiem primāri saistīts ar vienu vai vairākiem prioritārajiem virzieniem. Gan projektu pieteicējiem un īstenotājiem, gan programmas vērtētājiem būtu svarīgi saprast un nodalīt primāros ietekmes virzienus un sekundāros. Tabulā Nr. 4. apkopots strukturējums savstarpējām saitēm starp programmas prioritārajiem virzieniem un rezultātiem, balstoties uz 2015.gada konceptuālajā ziņojumā piedāvāto intervences loģikas iedalījumu, kā arī balstoties uz pētījuma ekspertu vērtējumiem. Padziļināta pilsoniskās līdzdalības teoriju analīze ļautu piedāvāto strukturējumu precizēt un uzlabot, taču arī šie rezultāti norāda, ka ir vērts apsvērt, kā nodalīt atbalstu prioritārajos virzienos vai kā ļaut projektu pieteicējiem izprast atšķirības starp virzieniem un sasaisti ar programmas rezultātiem un projekta rezultātiem.

² Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022, Latvijas Kultūras Akadēmija, 2022

Tabula Nr. 4. Programmas prioritāro virzienu un rezultātu sasaistes novērtējums

Programmas prioritārie virzieni	NVO darbības stiprināšana	NVO interešu aizstāvības stiprināšana	Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm	NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana
Programmas rezultāti	<i>Darbības virziena ietvaros paredzēts atbalstīt aktivitātes, kas vērstas uz biedrību un nodibinājumu institucionālās un cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanu, ar mērķi nodrošināt tām finansiālu atbalstu regulārai un ilglaicīgai NVO līdzdalībai valsts pārvaldes lēmumu pieņemšanas procesā un/vai līdzdarbībai valsts pārvaldes rīcībpolitikas plānošanā, ieviešanā un uzraudzībā.</i>	<i>Darbības virziena ietvaros paredzēts atbalstīt NVO, kas veic interešu aizstāvību sabiedriskā labuma darbības jomās, sekmējot pilsoniskas sabiedrības atīstību Latvijā un veicinot NVO interešu aizstāvības darbības neatkarību no publiskās pārvaldes nozares pārraugošās ministrijas ietekmes.</i>	<i>Darbības virziena ietvaros paredzēts stiprināt demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā, veicināt pilsonisko līdzdalību un sociālo atbildību kopienā, nepastarpinātu dažādu sociālo grupu iesaisti pilsoniskajās aktivitātēs.</i>	<i>Darbības virziena ietvaros paredzēts stiprināt un veicināt NVO savstarpējās sadarbības aktivitāti reģionālajā, nacionālajā, Eiropas Savienības un pasaules līmenī.</i>
veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā;			Tieši saistīts	Daļēji saistīts
veicināta sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību un līdzdalības veidiem;	Daļēji saistīts		Tieši saistīts	
veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru;	Daļēji saistīts		Tieši saistīts	
veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības līmenī un globāli;				Tieši saistīts
veicināta dažādu sabiedrības grupu savstarpējā uzticēšanās, līdzdalība un sadarbība, iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs;	Tieši saistīts		Tieši saistīts	Daļēji saistīts
veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram;	Daļēji saistīts	Daļēji saistīts	Daļēji saistīts	Daļēji saistīts
nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde;	Daļēji saistīts	Tieši saistīts		
nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība		Tieši saistīts		

konkrētā NVO pamatdarbības jomā;				
veicināta piederība Latvijai un latviešu valodai;			Tieši saistīts	
veicināta NVO kapacitāte un veikspēja	Tieši saistīts			

Avots: autoru veidots, balstoties uz programmas satura analīzi, "NVO fonds" nolikumiem un konceptuālo ziņojumu "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi", kurš apstiprināts ar Ministru kabineta 2015.gada 16.decembra rīkojumu Nr.792.

Tabulā novērojams, ka trijos prioritārajos virzienos viens no 10 rezultātiem ir tieši saistīts ar virzienu:

- NVO darbības stiprināšana – tieši saistītais rezultāts ir "veicināta NVO kapacitāte un veikspēja";
- NVO interešu aizstāvības stiprināšana – tieši saistītais rezultāts ir "nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā";
- NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana (kur nolikuma skaidrojums ietver tikai "Darbības virziena ietvaros paredzēts stiprināt un veicināt NVO savstarpējās sadarbības aktivitāti reģionālajā, nacionālajā, Eiropas Savienības un pasaules līmenī") – tieši saistītais rezultāts ir "veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības līmenī un globāli".

Vērtējot pēc intervences loģikas skaidrības principa, būtu jāuzlabo formulējumi, lai darbības rezultāts pēc būtības nekopētu rīcības virzienu.

Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm pēc sava rakstura interpretējams krietni plašāk un faktiski ietver arī pārējos trīs rīcības virzienus. Tādēļ šeit projektu īstenotājiem būtu nepieciešami skaidrojumi vai pārformulēšana, lai saprastu, cik tiešu vai netiešu ietekmi ņemt vērā gan projekta pieteikumā, gan projekta īstenošanā un atskaitēs.

Otra raksturīga problēma ar neskaidrību attiecībā uz pārklāšanos ir saistībā ar rezultātu rādītāju "veicināta NVO kapacitāte un veikspēja". Radikālākā projektu īstenotāju izpratne var ietvert ideju, ka pats projekts kā tāds veicina kapacitāti un veikspēju. Sašaurinātā interpretācija nozīmētu, ka rīcības virziens "NVO darbības stiprināšana" un attiecīgais programmas rezultāts attiecas tikai uz organizācijas darbību, nevis mērķa grupām. Bet arī šeit identificējama pārklāšanās, jo organizācijas darbības stūrakmeņos ir cilvēkresursi, kas, attiecīgi, saistāmi ar biedru piesaisti un caur to ar pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm un iesaistīšanos.

2022.gada Kultūras akadēmijas izvērtējumā "Valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022" ekspertu vērtējumi uzrāda, ka rādītājam

“veicināta NVO kapacitāte un veikspēja” ir atbilstība 100% projektos (gan mikro, gan makro)³. Savukārt mikroprojektu pieteicēju norādītie ietekmes rādītāji uzrāda šādu atbilstību 49% projektu 2022. gadā. Šajā gadījumā uzskatāmi izpaužas rādītāja vispārīgā formulējuma radītās problēmas.

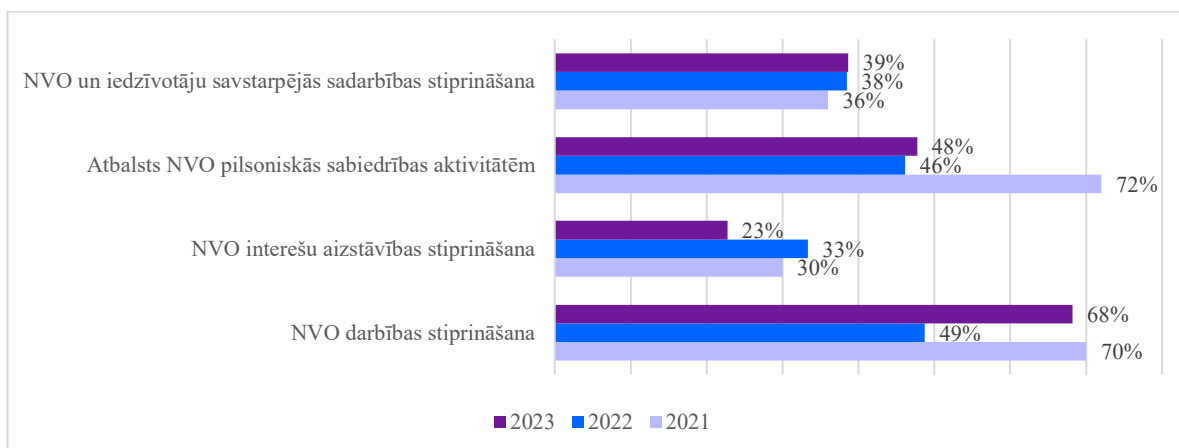
Ņemot vērā interpretācijas variācijas, mikroprojektiem netika veikta ietekmes jomu pārvērtēšana ar ekspertu metodi, bet izmantots pašu projektu īstenotāju vērtējums par programmas prioritārajiem virzieniem un programmas rezultātiem, kuros projekta īstenošana dod pienesumu. Tas izklāstīts nākamajā apakšnodaļā. Vērtējot atbalsta intervences prioritātes kā vadlīnija izvēlēta ietekmes būtiskums. Ņemot vērā, ka NVO aktivitātes izpaužas ietekmē mērķa grupām gan indivīda, gan sabiedrības līmenī, būtiskumu ir grūti salīdzināt kvalitatīvi. Tādēļ kā drošākais instruments ietekmes nozīmīguma vērtēšanai izvēlēts - projekta rezultātu ilgspēja, kas analizēta aiznākamajā apakšnodaļā.

Kvantitatīvais novērtējums mikroprojektu ieguldījumam

Lai novērtētu mērogu, kādā mikroprojekti dod ieguldījumu programmas mērķa sasniegšanā, tika analizēts pašu projektu īstenotāju vērtējums par programmas prioritārajiem virzieniem un programmas rezultātiem, kuros projekta īstenošana dod pienesumu. Attēlā Nr.3 novērtējams, ka 2023.gadā visvairāk projektos norādīts ieguldījums rīcības virzienā “NVO darbības stiprināšana” (68%), kam seko “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” (48%), “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana” (39%) un “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” (23%). Taču jāatzīmē, ka sadalījums apstiprinātajiem projektiem mainās gadu griezumā.

³ Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022, Latvijas Kultūras Akadēmija, 2022.

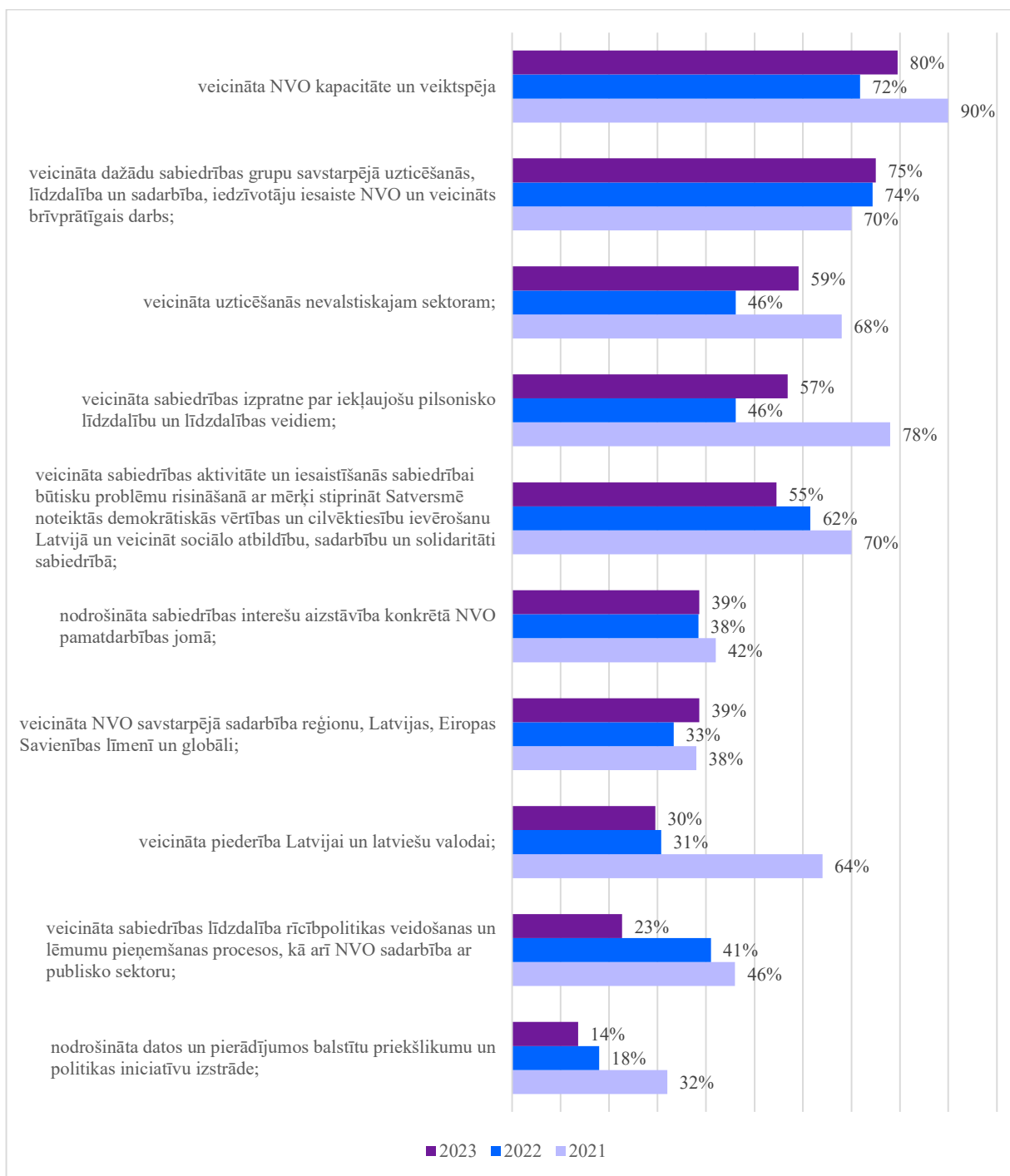
3. attēls. Mikroprojektu ieguldījums programmas “NVO fonds” prioritārajos virzienos, 2021.-2023.gads.

Avots: Apstiprināto “NVO fonds” mikroprojektu īstenotāju pieteikumi.

Mikroprojektu ieguldījums Programmas rezultātu rādītājos laika posmā no 2021.-2023.gadam kopumā ir atbilstošs prioritāro darbības virzienu sadalījumam.

4. attēls. Mikroprojektu ieguldījums Programmas rezultātu rādītājos, 2021.-2023.gads.

Avots: apstiprināto projektu īstenotāju pieteikumi.

Visvairāk projektu īstenotāji norādīja ieguldījumu “veicināta NVO kapacitāte un veikspēja” (80%) un “veicināta dažādu sabiedrības grupu savstarpējā uzticēšanās, līdzdalība un sadarbība, iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs” (75%).

Nākamā ietekmes grupa ar savstarpēji līdzīgiem rezultātiem ir "veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram" (59%), "veicināta sabiedrības izpratne par iekļaujošu pilsonisko līdzdalību un līdzdalības veidiem" (57%), "veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā" (55%).

Trīs gadu griezumā neliels, bet stabils pieaugums vērojams "veicināta dažādu sabiedrības grupu savstarpējā uzticēšanās, līdzdalība un sadarbība, iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs". Savukārt stabils kritums – "veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā", "veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru", "nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde".

Iespējams, ka kritums šajos programmas rezultātos saistīts ar to, ka tāda virziena projektiem vairāk atbilstoši ir makroprojekti ar plašāku aktivitāšu klāstu un finansējumu un šādi projekti mikroprojektu sadaļā tiek pieteikti mazāk.

Kvalitatīvais novērtējums mikroprojektu ieguldījumam

Kā stabilākais rādītājs projektu ieguldījuma būtiskumam izvēlēts projektu rezultātu ilgspēja. 2022.gada "NVO fonds" izvērtējumā⁴ veikts ekspertu novērtējums īstenotajiem projektiem, nosakot projekta rezultātu ilgspēju vidējā un ilgtermiņā. Ņemot vērā, ka ir grūti viennozīmīgi interpretēt kritērijus, pēc kā noteikt ietekmes ilgumu, mūsu pētījumā tika izveidota cita metodika, balstoties uz 3 kritērijiem:

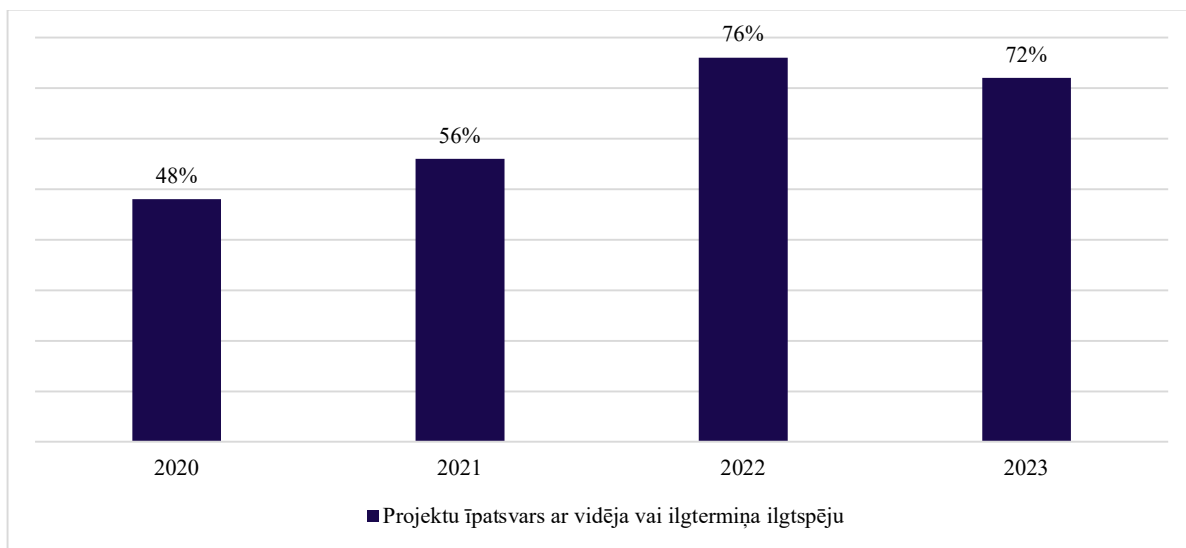
- rezultāti saglabājas pēc projekta pabeigšanas (piemēram, publicēti materiāli);
- aktivitātes iniciē jaunus rezultātus (piemēram, sagatavo dalībniekus, kas pēc projekta darbosies autonomi attiecīgajā jomā);

⁴ Valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022, Latvijas Kultūras Akadēmija, 2022

- ievieš inovatīvas idejas (rada vai pārņem jaunas un inovatīvas pieejas un risinājumus).

Ja projektam pozitīvi tika novērtēts kāds no šiem aspektiem, tad uzskatāms, ka rezultātiem ir vidēja vai ilgtermiņa ietekme. 13 projektos rezultāti pārlicinoši saglabājas pēc projekta beigām, 20 projektos aktivitātes iniciē jaunas aktivitātes un rezultātus pēc projekta beigām, bet netika identificēti gadījumi, kad sistemātiski būtu ieviesta kāda inovācija. Tādējādi pirmie divi kritēriji bija tie, kas veido projektu kopu, kuru rezultāti vērtējami kā ilgtspējīgi. Attēlā Nr.5 rezultāti apkopoti un salīdzināti ar 2022.gada “NVO fonds” novērtējuma rezultātiem.

5. attēls. Mikroprojektu īpatsvars ar vidēja vai ilgtermiņa ilgtspēju

Avots: programmā īstenoto projektu satura analīze: par 2023.g. – autoru īstenots; par 2020-2022.g. - Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022, Latvijas Kultūras Akadēmija, 2022.

Ņemot vērā metodoloģijas atšķirības, kopumā var novērtēt, ka mikroprojektu ilgtspēja kopš 2020.gada ir ievērojami augusi un sasniegusi stabilu atzīmi, kas ļauj secināt, ka vismaz 70% mikroprojektu ir rezultāti, kas vērtējami ar ilgtspējīgu ietekmi.

Interviju un fokusa grupas diskusiju rezultāti par projektu rezultātu un ietekmes formulēšanu

Interviju un fokusa grupas diskusiju secinājumi par rezultātu un ietekmes formulējumiem nolikumā un pieteikuma anketā, kā arī programmas un projektu rezultātu sasaisti projekta pieteikumā, saskan ar augstāk aprakstīto problemātiku par pārāk vispārīgo programmas rezultātu formulējumu raksturu, grūtībām nolasīt politikas intervences loģiku- mērķa, virzienu un rezultātu savstarpējo sasaisti un neviennozīmīgām interpretācijas iespējām NVO auditorijā ar mazu iepriekšējo pieredzi projektu pieteikumu gatavošanā. Piemēram, programmas rezultāts “veicināta

uzticēšanās nevalstiskajam sektoram” var tikt interpretēts tā, ka jebkurš labi un kvalitatīvi īstenots NVO projekts veicina uzticēšanos sektoram kopumā. Pēc šādas interpretācijas šo rezultātu kā atbilstošu varētu atzīmēt visos projektos. Metodiskie norādījumi Projekta pieteikuma veidlapas aizpildīšanai ietver tikai 10 rezultātu uzskaitījumu un nav sniegtas papildu norādes interpretācijai. Tādēļ detalizētāki paskaidrojumi, kā projektu līmenī labāk interpretēt programmas rezultātus, mikroprojektu pieteicējiem varētu būtiski palīdzēt atbilstoši noformulēt savu projekta pieteikumu konkursam.

Diskusijas atklāja, ka daļa potenciālo mikroprojektu pieteicēju nav iepazinušies ar aktuālākajiem SIF veiktajiem uzlabojumiem pieteikšanās un atskaitīšanās kārtībā. Rezultātā viņi savas iespējas pieteikties vērtē balstoties uz neaktuālu informāciju. Izvērtējot interneta vietnes “NVO fonds” sadaļu, secināms, ka konkursa būtības un pēdējā laika programmas uzlabojumu uzzināšanai, nepieciešams laiks, lai noorientētos interneta vietnē izvietotajā informācijā, kā arī jāizvelk šī informācija no pilnajiem dokumentiem (nolikums, veidlapas, vadlīnijas). Tādēļ, lai atvieglotu informēšanas procesu, interneta vietnes “NVO fonds” sadaļā būtu ieteicams ievietot īsu konspektīvu informatīvu materiālu par programmas īstenošanas kārtības būtību un pēdējos gados veiktajiem uzlabojumiem un kā tie atvieglo NVO projektu īstenošanu.

Vadlīnijas Nr.4. Saturu apliecināšie dokumenti ietver detalizētu informāciju par projektu rezultātu mērīšanas un fiksēšanas iespējām.

Apkopojot izteiktās problēmas noformulēts ieteicamo rīcību saraksts, lai atvieglotu projektu īstenošanu spēju orientēties rezultātu un ietekmes struktūrā un kvalitatīvi sagatavot un īstenot projektu:

- Metodiskajos norādījumos Projekta pieteikuma veidlapas aizpildīšanai izvērst un precizēt intervences loģikas ķēdi:
 - a) precīzāk sasaistot programmas rezultātus ar prioritārajiem virzieniem;
 - b) programmas rezultātiem sniegt papildu skaidrojumu korektai interpretācijai sasaistē ar projekta līmeņa mērķiem.

- Izvērtēt iespēju, vai Metodiskajos norādījumos Projekta pieteikuma veidlapas aizpildīšanai sadaļas *B 7. Projekta aktivitātes* sākumā nav nepieciešams papildus uzsvērt, ka Vadlīnijas Nr.4. Saturu apliecināšie dokumenti ietver paplašinātu informāciju par iespējamo aktivitāšu veidiem.

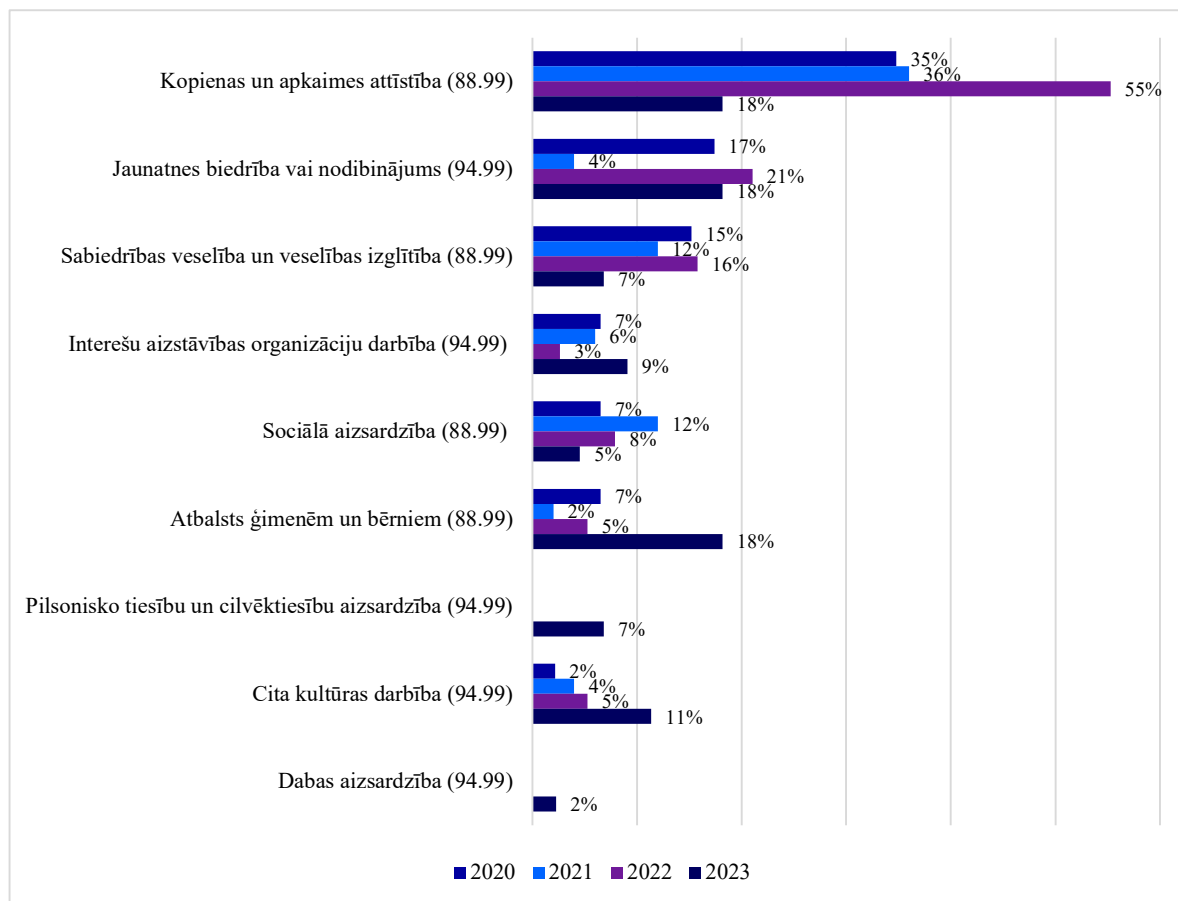
- Mikroprojektu pieteikšanu būtu lietderīgi veikt divās kārtās, līdzīgi, kā, piemēram, Interreg programmā – pirms projekta iesniegšanas pretendents ir iespēja nosūtīt izvērtēšanai projekta ideju, lai uzzinātu, vai konceptuāli tāda var tikt atbalstīta. Pirmā kārtā būtu veicama vairākus mēnešus pirms konkursa, lai būtu pietiekošs laiks izvērtēt savu ideju uzlabošanas iespējas.
- Pilsoniskās sabiedrības iesaistes projektu pieteikumu vērtēšanu papildināt ar kritēriju par mērķa grupas iesaisti plānošanā – kā projekta pieteikuma gatavošanā iesaistīti mērķa grupas pārstāvji un ņemtas vērā viņu vajadzības un priekšlikumi. Daudzām NVO vadība un tās biedri paši ir mērķa grupas pārstāvji, taču ir arī tādas NVO, kur vadība pati nepārstāv mērķa grupu. Piemēram, jauniešu NVO, kur augstāks vērtējums projektam būtu tad, ja paši jaunieši piedalījušies projekta dizainā ar sava redzējuma prizmu. Šāda uzlabojuma mērķis būtu veicināt pēc iespējas precīzākas darbības, kas vērstas tieši uz specifiskajām mērķa grupas vajadzībām.
- Apsvērt kā atsevišķu atbalstāmo darbību noteikt labās pieredzes pārnesi, it īpaši no veiksmīgiem ārvalstu pilsoniskās iesaistes risinājumiem. Ja īstenotājs izvēlas šādu pieeju, projekta pieteikumā būtu svarīgi pamatot, ka pārņemamā pieredze tiešām ir veiksmīga un kādēļ izvēlēta pieredze Latvijas situācijā būtu piemērojama, lietderīga un efektīga. Šo var ietvert Metodiskajos norādījumos Projekta pieteikuma veidlapas aizpildīšanai sadaļā B 5. Projekta mērķis un nepieciešamības pamatojums.

3. KONKURSOS IESNIEGTO PROJEKTU TVĒRUMS TEMATISKI UN TERITORIĀLI

Konkursos iesniegto projektu tematiskais tvērums

Programmas ietvaros īstenoto projektu tematiskā tvēruma analīzē novērojams, ka deklarētā darbības joma Uzņēmumu reģistrā, vairākumā gadījumu ir nevis konkrēta darbības joma, bet gan klasifikatora kods “Cits”. Tādēļ tika veikta analīze, lai noteiktu, kurā darbības jomā organizācija darbojas pēc būtības, līdzīgi kā 2022.gada “NVO fonds” darbības izvērtējumā. Attēlā Nr.6 iekļauti rezultāti organizāciju galveno darbības jomu sadalījumam 2023.gadā, kam pievienoti rezultāti par laika posmu no 2020. – 2022.gadam (saskaņā ar 2022.gada “NVO fonds” darbības izvērtējumu).⁵

6. attēls. Mikroprojektus īstenojušo organizāciju darbības jomas (organizāciju skaits)

Avots: programmā īstenoto projektu satura analīze: par 2023.gadu – autoru īstenots; 2020-2022.gads – Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022., Latvijas Kultūras Akadēmija, 2022.

⁵ Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022., Latvijas Kultūras Akadēmija, 2022.

Visvairāk pārstāvētās jomas ir kopienas un apkaimes attīstība, jaunatnes un bērnu, ģimeņu atbalsts. Salīdzinot ar 2022.gadu, kopienas un apkaimes attīstības NVO īpatsvars samazinājies vairāk kā uz pusi, tā vietā pieaugot jaunatnes un bērnu, ģimeņu atbalsta NVO īpatsvaram. Iepriekšējo gadu dinamika rāda, ka svārstības pa gadiem var būt būtiskas, tādēļ secinājumu, vai šī gada izmaiņas raksturo tendenci, varēs izdarīt tikai nākamajos gados.

Konkursos iesniegto projektu teritoriālais tvērums

Projektu teritoriālais tvērums tika apkopots pamatojoties uz mikroprojektu pieteikumos, sadaļā “Projekta īstenošanas vieta”, norādīto informāciju. Informācija par teritoriālo tvērumu apkopota no mikroprojektu pieteikumiem, kas vienlaikus ļauj analizēt gan iesniegtos mikroprojektus, gan īstenotos. Balstoties uz projektu pieteikumos norādītajiem datiem, informācija par katru iesniegto projektu tika iedalīta vairākās grupās: pašvaldību līmenis, reģionālais līmenis, nacionālais līmenis un starptautiskais līmenis. Katra projekta pieteikumā norādītā projekta īstenošanas vieta tika uzskaitīta atsevišķi.

Pašvaldību līmeņa klasifikācija veikta saskaņā ar administratīvo teritoriju dalījumu pēc administratīvi teritoriālās reformas 2021.gad 1.jūlijā⁶. Gadījumos, kad projekta īstenošanas vieta tika norādīta konkrētā pagastā, šī projekta īstenošana tika uzskaitīta pašvaldību līmenī. Piemēram, ja projekta īstenošana norādīta Svītenes pagastā, tad tas tika uzskaitīts kā pašvaldību līmenī īstenots projekts un uzskaitīts kā Bauskas novadā īstenojams projekts.

Reģionālais dalījums veikts saskaņā ar Reģionālās attīstības likumā⁷ noteiktajiem plānošanas reģioniem (nevis saskaņā ar Latviešu vēsturisko zemju likumu). Gadījumos, kad projekta īstenošanas vieta norādīta kā Sēlija vai Sēlijas vēsturiskās zemes teritorijas, kā projekta īstenošanas vietas norādīti Zemgales un Latgales reģioni.

Gadījumos, kad projekta īstenošanas vieta tika uzrādīta vienlaikus kā Rīga un Rīgas reģions, projektam tika uzskaitītas divas īstenošanas vietas – Rīga tika uzskaitīta pašvaldību līmenī un Rīgas reģions attiecīgi reģionālā līmenī.

⁶ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. (2021.). Informācija par 43 jaunizveidojamām pašvaldībām. Pieejams: <https://www.varam.gov.lv/lv/informacija-par-43-jaunizveidojamam-pasvaldibam> (18.01.2024.)

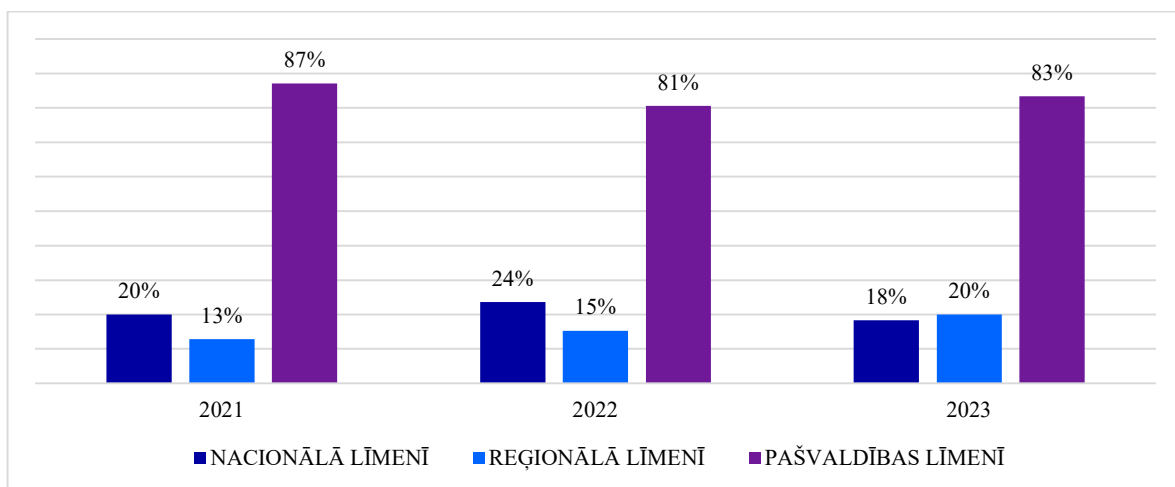
⁷ Reģionālās attīstības likums (2002.). Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=61002> (skatīts 10.01.2024.).

Biežas bija situācijas, kad par projekta īstenošanas vietu nācās pārliecināties padziļināti pētot plānotās projektu aktivitātes. Piemēram, gadījumos, kad projekta pieteicējs kā projekta īstenošanas vietu norādīja vienlaikus gan novadu, gan reģionu, vai arī, vienlaikus – gan pagastu, gan novadu, bija jāpārliecinās vai aktivitātes plānotas gan pašvaldību, gan reģionu līmeni, vai arī projekta pieteicējs vienkārši ir konkretizējis pagasta/novada atrašanās vietu. Piemēram, tas, ka projekta pieteicējs kā projekta īstenošanas vietu norādīja – Bauskas novads, Zemgales plānošanas reģions, konkrētā projekta gadījumā nenozīmēja, ka projekts plānots gan pašvaldību, gan reģionu līmenī.

Iesniegtie mikroprojekti

Kā liecina attēla Nr.7 dati, vairums mikroprojektu pieteikumu iesniedzēju paredzēja, ka viņu projekti tiks īstenoti pašvaldību līmenī (*vienam projektam var būt vairākas īstenošanas vietas*).

7. attēls. “NVO fonds” iesniegto mikroprojektu teritoriālais tvērums, 2021.–2023.

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

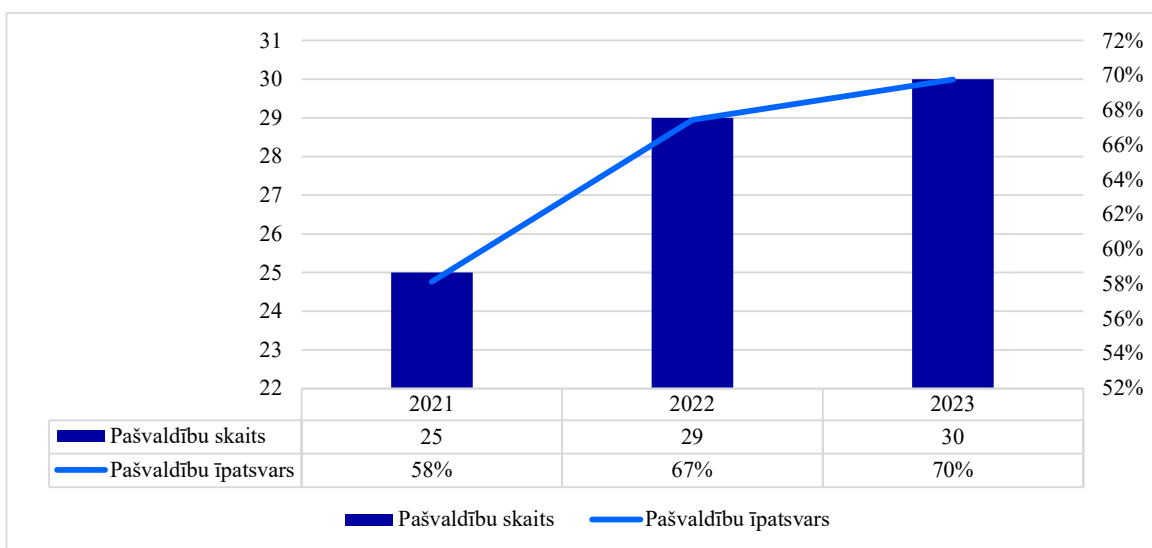
Visā pārskata periodā, vairāk kā 80% iesniegto projektu kā īstenošanas vieta bija norādīta pašvaldība. Rādītājs svārstās no 87% 2021.gadā līdz 83% 2023.gadā. Otrā biežāk minētā īstenošanas vieta ir nacionālais līmenis. Nacionālā līmenī plānots īstenot no 18% (2023.) līdz 24% (2022.) no visiem iesniegtajiem mikroprojektiem. Tam seko reģionālais līmenis, kurš pārskata periodā uzrāda vienmērīgu pozitīvu dinamiku un pieauga no 13% 2021.gadā līdz 20% 2023.gadā. Kopumā šie dati var liecināt par pieaugošu interesi attiecībā uz reģionāla līmeņa mikroprojektiem, turklāt pašvaldību līmenis saglabā stabili dominanci mikroprojektu plānošanā.

Kā arī, tikai divus projektus, visā analizējamajā laika posmā, bija plānots īstenot citās valstīs, tādēļ ne iepriekš norādītajā, ne turpmākajos attēlos šis griezumam nav iekļauts.

Laika posmā no 2021.gada līdz 2023.gadam, iesniegto mikroprojektu īstenošana bija plānota 36 Latvijas pašvaldībās jeb 84% no visām Latvijas pašvaldībām. Attiecīgi, nevienā no iesniegtajiem mikroprojektiem, pašvaldību līmenī, kā īstenošanas vietas tiešā veidā, nav norādītas tikai 7 Latvijas pašvaldības jeb 16% (minētās pašvaldības norādītas pielikumā Nr.2).

Attēla Nr.8 dati liecina, ka pašvaldību īpatsvars, kurās bija plānots īstenot iesniegtos mikroprojektus, pieauga no 58% 2021.gadā līdz 70% 2023.gadā.

8. attēls. Pašvaldību skaits, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana un pašvaldību īpatsvars, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana, no kopējā pašvaldību skaita Latvijā, 2021.–2023.

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Papildus tam, pieaug ne tikai pašvaldību dažādība, bet arī projektu pieteikumos norādīto īstenošanas vietu skaits. Tā, piemēram, 2021.gadā no visiem iesniegtajiem mikroprojektu pieteikumiem, pašvaldību līmenī projektu īstenošana bija plānota 73 vietās, kas nozīmē, ka viena projekta īstenošana statistiski bija plānota vidēji 1.2 vietās, kas pieauga līdz pat 1.6 vietām 2023.gadā (skatīt tabulu Nr.5).

Tabula Nr. 5. "NVO fonds" iesniegto mikroprojektu pašvaldību līmenī skaits, pieteikumos norādīto mikroprojektu īstenošanas vietu skaits un vidējais vietu skaits, 2021.–2023.

	2021.	2022.	2023.
mikroprojektu skaits, kuru īstenošana paredzēta pašvaldības līmenī	61	58	50
ieteikumos norādīto mikroprojektu īstenošanas vietu skaits, pašvaldību līmenī	73	74	78
vidējais vietu skaits	1.2	1.3	1.6

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Pārskata periodā, īstenoto mikroprojektu realizācija bija plānota 35 Latvijas pašvaldībās jeb 81% no visām Latvijas pašvaldībām. Atšķirībā no iesniegtajiem mikroprojektiem, īstenoto gadījumā, kā īstenošanas vietas tiešā veidā nav norādītas 8 Latvijas pašvaldības jeb 19% (minētās pašvaldības norādītas pielikumā Nr.3).

Minētais kopumā liecina par pieaugošu teritoriālo tvērumu pašvaldību līmenī un uzrāda pozitīvu tendenci, kas nozīmē, ka projekta pieteicēji, projektu īstenošanu paredz aizvien lielākā pašvaldību skaitā un tiek plānota aizvien lielāka īstenošanas vietu dažādība, kas potenciāli var norādīt arī uz plašāku teritoriālo ietekmi un plašāku kopienas iesaistīšanos.

Detalizētāk apskatot mikroprojektu pieteikumos norādītās projekta īstenošanas vietas pašvaldību līmenī, secināms, ka visā pārskata periodā 9 pašvaldībās kopsummā bija plānotas aktivitātes 7 un vairāk projektos. Kā liecina tabula Nr.6, trīs gadu laikā, Rīgā bija plānots īstenot 61 projektu jeb 30% no visiem iesniegtajiem projektiem. Tam seko Ogres novads un Jelgava, kur bija plānots īstenot attiecīgi 7% un 6% no visiem iesniegtajiem projektiem.

Projekti, kuru darbības teritorija ir visa Latvija pamatā tiek veikti NVO, kas reģistrēti Rīgā. Pieci no septiņiem 2022.g. un divi no diviem 2023.g.

Tabula ar visām pašvaldībām, kuras minētas mikroprojektu pieteikumos iekļauta pielikumā Nr.2.

Tabula Nr. 6. Pašvaldības, kurās plānots lielākais "NVO fonds" mikroprojektu skaits un to īpatsvars no iesniegto mikroprojektu skaita, 2021.–2023.

pašvaldība	mikroprojektu skaits, kuros kā īstenošanas vieta norādīta konkrētā pašvaldība				mikroprojektu īpatsvars no attiecīgajā gadā iesniegto projektu skaita			
	2021.	2022.	2023.	kopā	2021.	2022.	2023.	vidēji
Rīga	24	18	19	61	34%	25%	32%	30%
Ogres novads	2	4	7	13	3%	6%	12%	7%
Jelgava	6	3	3	12	9%	4%	5%	6%
Aizkraukles novads	2	5	2	9	3%	7%	3%	4%
Jēkabpils novads	3	3	3	9	4%	4%	5%	4%
Liepāja	3	3	2	8	4%	4%	3%	4%
Dienvidkurzemes novads	1	3	3	7	1%	4%	5%	4%
Madonas novads	0	4	3	7	0%	6%	5%	4%
Olaines novads	3	1	3	7	4%	1%	5%	4%

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Kā jau iepriekš minēts, mazākais iesniegto mikroprojektu skaits plānots reģionālā līmenī. Tomēr, detalizētāk apskatot projekta pieteikumus minētos reģionālos griezumus, secināms, ka lielākais mikroprojektu skaits plānots Rīgas un Latgales reģionos (skatīt tabulu Nr.7).

Tabula Nr. 7. “NVO fonds” iesniegto mikroprojektu skaits, kuru īstenošana paredzēta reģionālā līmenī, reģionu dalījumā, 2021.–2023.

	2021.	2022.	2023.
Rīgas reģions	3	3	3
Vidzemes reģions	2	2	2
Kurzemes reģions	2	2	1
Zemgales reģions	1	1	2
Latgales reģions	1	3	4

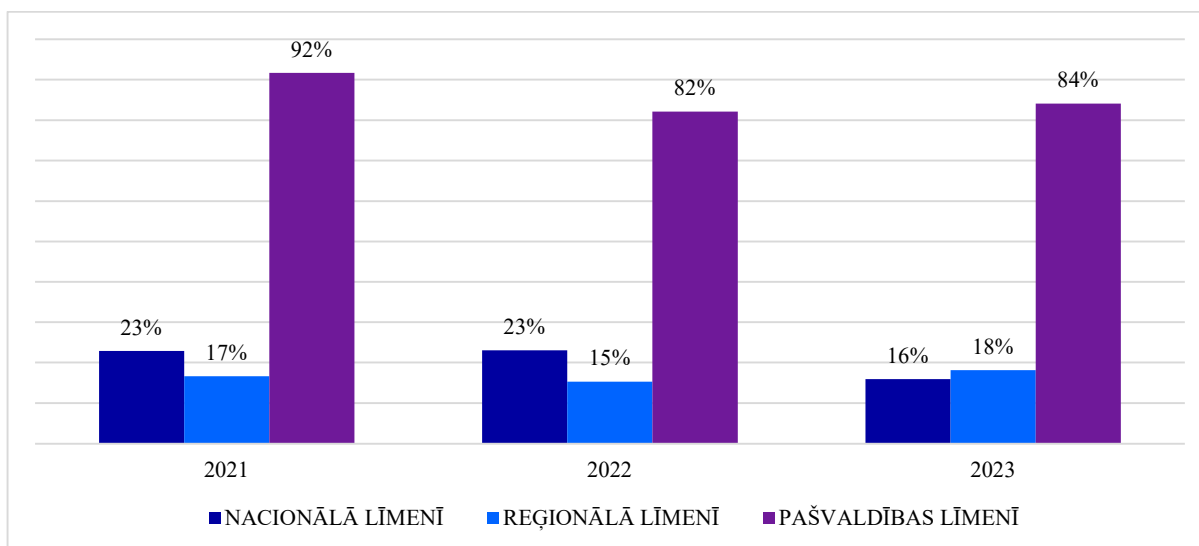
Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Kas varētu liecināt par to, ka šiem reģioniem varētu būt lielāka interese un kapacitāte mikroprojektu īstenošanā.

Īstenotie mikroprojekti

Atsevišķi apskatot īstenotos projektus, secināms, ka 2021.gadā 92% īstenoto mikroprojektu bija plānoti pašvaldību līmenī, kas ir pārskata perioda augstākais rādītājs. Turpmākajos gados tas svārstījās no 82% (2022.gadā) līdz 84% (2023.gadā) (skatīt attēlu Nr.9).

9. attēls. “NVO fonds” īstenoto mikroprojektu teritoriālais tvērums, 2021.–2023.

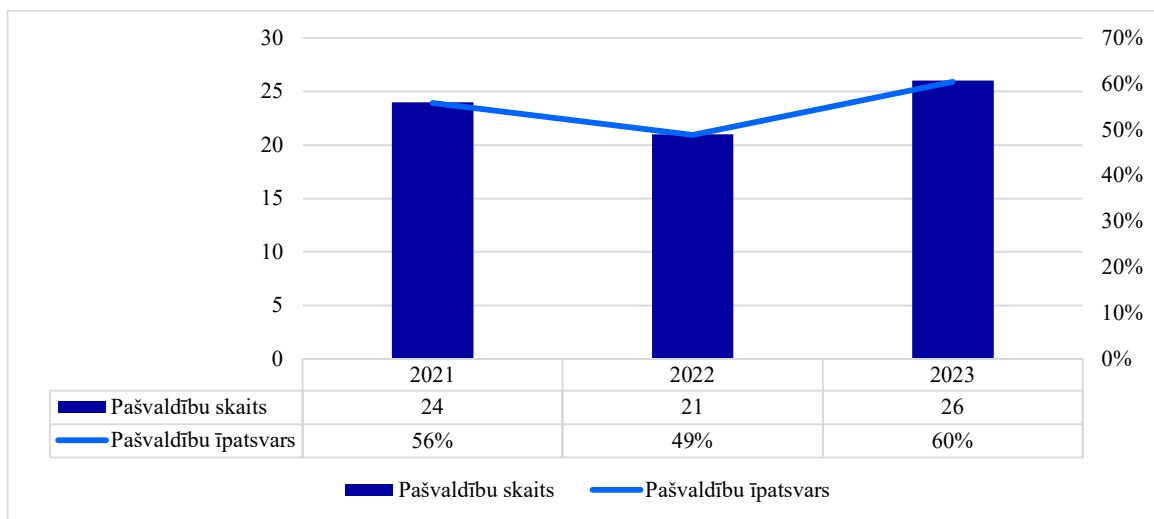

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Mikroprojektu īstenošanas iecere nacionālā līmenī 2021.gadā un 2022.gadā saglabājās vienāda, abos gadījumos aptuveni ceturto daļu (23%) mikroprojektu bija plānots īstenot nacionālā līmenī. 2023.gadā šis rādītājs samazinājās un vien 16% mikroprojektu bija plānots īstenot nacionālā līmenī. Projektu īstenošanas iecere reģionālā līmenī visos trīs gados saglabājas samērā līdzīga un svārstās 15% līdz 18% robežās. Kā arī, tikai vienu īstenoto projektu visā analizējamajā laika posmā bija plānots īstenot citā valstī, virtuāli.

Apkopotie dati liecina (skatīt attēlu Nr.10), ka īstenotos mikroprojektus bija paredzēts realizēt vairumā Latvijas pašvaldību. Pašvaldību īpatsvars ir mainīgs un svārstās, tā, piemēram, 2022.gadā tas samazinājās salīdzinot ar 2021.gadu par 7% un 2022.gadā sasniedza 49% robežu. Tomēr 2023.gadā īstenoto mikroprojektu ietvaros aktivitātes bija plānotas jau 60% Latvijas pašvaldību.

10. attēls. Pašvaldību skaits, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana un pašvaldību īpatsvars, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana, no kopējā pašvaldību skaita Latvijā, 2021.–2023.

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Līdzīgi kā ar iesniegtajiem mikroprojektiem, arī īstenotajos mikroprojektos norādītais vidējais īstenošanas vietu skaits pašvaldību līmenī 2021.gadā bija 1.2 vietas, kas 2023.gadā sasniedza 1.6 vietas (skatīt tabulu Nr.8).

Tabula Nr. 8. “NVO fonds” īstenoto mikroprojektu pašvaldību līmenī skaits, pieteikumos norādīto mikroprojektu īstenošanas vietu skaits un vidējais vietu skaits, 2021.–2023.

	2021.	2022.	2023.
Īstenoto mikroprojektu skaits, kuru īstenošana paredzēta pašvaldības līmenī	44	32	37
Īstenoto mikroprojektu pieteikumos norādīto īstenošanas vietu skaits, pašvaldību līmenī	54	39	59
vidējais vietu skaits	1.2	1.2	1.6

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Secināms, ka arī īstenoto projektu teritoriālais tvērums pašvaldību līmenī uzrāda pozitīvu tendenci. Apskatot īstenoto mikroprojektu pieteikumos norādītās projektu īstenošanas vietas pašvaldību līmenī, secināms, ka visā pārskata periodā 11 pašvaldībās kopsummā bija plānotas aktivitātes 5 un vairāk projektos (pilnais saraksts iekļauts pielikumā Nr.3). Tāpat kā iesniegto mikroprojektu gadījumā, arī īstenoto mikroprojektu gadījumā, pārskata periodā, Rīgā bija plānots īstenot lielāko projektu skaitu (skatīt tabulu Nr.9). No visiem īstenotajiem projektiem, Rīgā bija plānots īstenot vidēji 29% projektu. Tam seko Ogres novads, kurā bija plānots īstenot 7% no visiem īstenotajiem projektiem.

Tabula Nr. 9. Pašvaldības, kurās plānots īstenot lielāko “NVO fonds” mikroprojektu skaitu (starp īstenotajiem mikroprojektiem) un to īpatsvars no īstenoto mikroprojektu skaita, 2021.–2023.

	Īstenoto mikroprojektu skaits, kuros kā īstenošanas vieta norādīta konkrētā pašvaldība				Īstenoto mikroprojektu īpatsvars no attiecīgajā gadā īstenoto projektu skaita			
	2021.	2022.	2023.	kopā	2021.	2022.	2023.	vidēji
Rīga	15	9	14	38	31%	23%	32%	29%
Ogres novads	1	3	5	9	2%	8%	11%	7%
Jēkabpils novads	3	2	3	8	6%	5%	7%	6%
Aizkraukles novads	2	3	2	7	4%	8%	5%	5%
Jelgava	3	1	2	6	6%	3%	5%	4%
Liepāja	3	1	2	6	6%	3%	5%	4%
Cēsu novads	4	0	1	5	8%	0%	2%	4%
Dienvidkurzemes novads	1	2	2	5	2%	5%	5%	4%
Dobeles novads	3	0	2	5	6%	0%	5%	4%
Olaines novads	2	1	2	5	4%	3%	5%	4%
Rēzekne	1	0	4	5	2%	0%	9%	4%

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Apskatot īstenoto mikroprojektu pieteikumos norādītās projektu īstenošanas vietas reģionālā līmenī, secināms, ka visā pārskata periodā, lielākais projektu skaits bija plānots Rīgas un Latgales reģionos (skatīt tabulu Nr.10).

Tabula Nr. 10. “NVO fonds” īstenoto mikroprojektu skaits, kuru īstenošana paredzēta reģionālā līmenī, reģionu dalījumā, 2021.–2023.

	2021.	2022.	2023.
Rīgas reģions	3	1	3
Vidzemes reģions	2	0	1
Kurzemes reģions	1	2	0
Zemgales reģions	1	1	1
Latgales reģions	1	2	3

Avots: autoru veidots, mikroprojektu pieteikumi.

Pārējos reģionos, starp īstenotajiem projektiem, 3 gadu laikā vidēji plānots vienāds projektu skaits.

4. LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

Labās prakses piemēri atlasīti balstoties uz SIF rekomendācijām. Atlasītajos mikroprojektos aprakstītas īstenotās aktivitātes un identificētā labā prakse.

Projekta īstenotājs	Latvijas Folkloras biedrība
Projekta nosaukums	“Latvijas Folkloras biedrības darbības stiprināšana 2023.gadā. Tradīciju skola”
Projekta numurs	2023.LV/NVOF/MIC/051/19
Projekta joma	“NVO darbības stiprināšana” “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir stiprināt Latvijas Folkloras biedrības kapacitāti, lai veicinātu pilsonisko līdzdalību un nodrošinātu sabiedrības interešu aizstāvību tradicionālās kultūras jomā, stiprinātu Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un Latvijas identitāti Eiropas un pasaules kultūrtelpā.
Projektā īstenotās aktivitātes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizēta Tradīciju skola, tajā 13 dienu laikā tika organizēta 51 nodarbība. Nodarbībās bija iespējama kvalitatīva latviešu tradīciju izziņošana, apguve, dažādu prasmju attīstīšana, konkrētu lokālo tradīciju apgušana un citas aktivitātes, lai iegūtās zināšanas un prasmes varētu ieviest savās ģimenēs un kopienās, tādējādi stiprinot savu identitāti un piederību Latvijai. 2. Projekta ietvaros notika arī interešu aizstāvības darbs tradicionālās kultūras jomā, kas aktualizēja vairākus svarīgus jautājumus – gan par gadskārtu svētku īstenošanu Rīgas pašvaldībā, gan NKMC Konvencijas īstenošanu, gan folkloras interešu pārstāvniecību kultūras un izglītības procesos valstī un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas veicināšanu, valsts/pašvaldību institūciju sadarbību un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas jautājumu kompetentu izvērtēšanu.
Sasniegtā mērķa grupa	Biedrība: 1; Tradīciju skolas dalībnieki: 21; Brīvprātīgie: 1; Piesaistītie jaunie biedri: 12.
Labā prakse	<ul style="list-style-type: none"> • Tradīciju skola uzskatāma par inovatīvu metodi, kura sniedz padziļinātas zināšanas, izpratni un pieredzi par latviešu tradīcijām. Dalībnieku iegūtās zināšanas un prasmes var būt pārnestas arī uz ģimenēm un kopienām, tādējādi stiprinot ne tikai savu identitāti un piederības sajūtu Latvijai, bet nodrošinot plašāku ietekmi, it īpaši ilgtermiņā, un sociālo ilgtspēju. • Aktivitātes interešu aizstāvībā tradicionālās kultūras jomā veicināja pilsonisko līdzdalību un potenciāli var veicināt kultūras ilgtspēju.

Projekta īstenotājs	Biedrība “kopienu sadarbības tīkls “Sēlijas salas””
Projekta nosaukums	“Sēlijas salas” – informācijas un sabiedroto tīkls”
Projekta numurs	2022.LV/NVOF/MIC/035/28
Projekta joma	“NVO darbības stiprināšana” “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir veicināt Sēlijas vēsturiskās zemes iedzīvotāju pilsonisko aktivitāti un līdzdalību, izmantojot kopienu sadarbības tīklu kā atbalsta mehānismu savā lokālajā kopienā. Uzlabot lauku iedzīvotāju prasmes un zināšanas nevaldības organizāciju un pilsonisko iniciatīvu jomā. Stiprināt vietējo iedzīvotāju pašapziņu un identitāti, kā instrumentu izmantojot kopienu tūrismu. Nodrošināt regulāru informatīvo apriti kopienu sadarbības tīklā.
Projektā īstenotās aktivitātes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kopienu tūrisma darbības noteikumu izstrādāšana, sadarbības tīkla mājaslapā www.selija.com kopienu sadaļas izstrāde. 2. Kopienu tūrisma tīkla sociālo mediju un mājaslapas pilnveidošana. Regulāra sociālo mediju komunikācijas kanālu pilnveidošana. Mājaslapas (www.selija.com) pilnveidošana.

	<p>3. Regulārs informatīvais atbalsts kopienu tūrisma tīkla kapacitātes stiprināšanai – ziņu lapas par nozares aktualitātēm Sēlijā, Latvijā un Eiropā veidošana. Regulāra informatīvo izdevumu publicēšana mājaslapā, sociālajos tīklos un informatīvo izdevumu nosūtīšana pa e-pastu.</p> <p>4. Divu dienu apmācību cikls “Ziemas nometne” kopienu tūrisma tīkla dalībnieku kompetenču paaugstināšanai pilsoniskās aktivizēšanās jautājumos un kopienu tūrisma attīstīšanā.</p> <p>5. Divu dienu pieredzes apmaiņas brauciens kopienu tūrisma tīkla dalībnieku kompetenču paaugstināšanai, pieredzes apmaiņas veicināšana kopienu tūrisma jautājumos un demokrātisko vērtību stiprināšanā.</p> <p>6. Biznesa brokastis ar Daugavpils un apkaimes tūrisma pakalpojuma sniedzējiem, Latgales plānošanas reģionu, Dienvidlatgales NVO centru starpnovadu sadarbības stiprināšanai, sadarbības memoranda parakstīšana.</p>
Sasniegtā mērķa grupa	Biedrības “Kopienas sadarbības tīkls “Sēlijas salas” kopienu pārstāvji: 37; Netiešā mērķa grupa – Sēlijas vēsturiskās zemes iedzīvotāji: ap 25 000.
Labā prakse	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalizēta kopienas sadarbība var atvieglot informācijas apmaiņu un nodrošināt ilgtspējīgu iesaisti un informētību. Digitalizēta informācijas apmaiņa ir ātrāka, lētāka un efektīvāka. Digitalizācija NVO darbībās kopumā ir viens no svarīgākajiem darbības principiem, kas nākotnē nodrošinās NVO ilgtspēju, darbības efektivitāti un sabiedrisko ietekmi. • Apmācību cikls un pieredzes apmaiņas brauciens potenciāli var veicināt reģiona ilgtspējību attīstību. • Starpnovadu sadarbība un partnerība var nodrošināt sociālo ilgtspēju, stiprinot reģionālo kopienas tīklu, kas kalpo kopienas labā un veicina kopējo labklājību. • Sadarbība dažādos projektos un aktivitātēs palielinot dalībnieku skaitu parasti uzlabo kopējo projektu efektivitāti pateicoties mēroga ekonomijai (economy of scale).

Projekta īstenotājs	Ēku saglabāšanas un energotaupības birojs
Projekta nosaukums	Energoefektivitātes telts
Projekta numurs	2023.LV/NVOF/MIC/031/31
Projekta joma	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Lai veicinātu iedzīvotāju izpratnes rašanos par ēku energoefektivitātes jautājumiem, nepieciešama izglītošu pasākumu veikšana, kas palīdzētu iedzīvotājiem izprast ēku atjaunošanas procesu un viņu lomu kopējas dzīvesvietas attīstībā. Dzīvokļu īpašnieku aktivizēšana ēkas atjaunošanas jautājumos stiprinātu valsts enerģētisko drošību, veicinātu vietējo kopienu attīstību, un palīdzētu īstenot ilgtermiņa plānošanas mērķus ilgtspējīgai attīstībai un klimatneitralitātei.
Projektā īstenotās aktivitātes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digitālā kampaņa, kuras ietvaros veicināta sabiedrības interese par “Energoefektivitātes telts” īstenotajām aktivitātēm. Digitālās kampaņas īstenotas aktivitātes tika fokusētas uz Facebook platformu. 2. Podkastu sērija “Energoefektīvas sarunas” tika veidota izveidota četru podkastu sērija par ēku atjaunošanu no vides, ekonomikas, politikas un sociālajiem aspektiem. 3. “Energoefektivitātes telts” projekta ietvaros tika veiktas 11 telts dienas, kuru ietvaros apmeklēto pilsētu iedzīvotājiem bija iespēja uzdot jautājumus par daudzdzīvokļu ēku atjaunošanas procesiem Latvijā.
Sasniegtā mērķa grupa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzīvokļu īpašnieki: 477 2. Latvijas pilsētu iedzīvotāji: 31291
Labā prakse	<p>“Energoefektivitātes telts” uzskatāma par inovatīvu metodi, kas deva iespēju visiem interesentiem dažādās Latvijas pašvaldībās uzdot interesējošos jautājumus un saņemt informāciju, potenciāli veicinot to līdzdalību un mobilizējot aktīvai iesaistei.</p> <p>Sarunas “vienkāršā valodā” par energoefektivitātes tēmām palīdz iedzīvotājiem ātrāk izprast visus ieguvumus no energoefektivitātes uzlabošanas. Šāda prakse ir labs piemērs kā plašākai sabiedrībai pasniegt salīdzinoši kompleksas un sarežģītas tēmas.</p>

Projekta īstenotājs	Biedrība KIRA
Projekta nosaukums	Apzinies. Atbalsti. Attīsties. A ³

Projekta numurs	2023.LV/NVOF/MIC/054/15
Projekta joma	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Nodrošināt un sekmēt Ludzas novada iedzīvotāju aktīvu līdzdalību, izglītošanu, savstarpējo saziņu un komunikāciju (vienam ar otru, NVO ietvarā, ar pašvaldību, institūcijām, atsevišķām apkaimēm un kopienām).
Projektā īstenotās aktivitātes	<ol style="list-style-type: none"> Pasākumu kopums, kas ietvers sevī 3 nozīmīgu kultūrvēsturisku vietu izziņāšanu un sakopšanu Ludzas novadā, paredz to turpināt kā iniciatīvu kopīgi vienojošo novada tradīciju ilgtermiņā: <ol style="list-style-type: none"> Runtortas muižas parka izpēte, sakopšana ar latviskās dzīvesziņas nesējiem. Atmiņu stāstu cikls. “Mans stāsts Latvijai”. Tēma “Vieta, no kurienes tu nāc”. Izpētes pārgājiens Eversmuižas parkā. Koku stādīšana par godu Latvijas LR Neatkarības atjaunošanas dienai. Atmiņu stāstu cikls. “Mans stāsts Latvijai”. Tēma “Ar lepnumu sirdī”. Grebļukalna Nakts pārgājiens. Atmiņu stāstu cikls. “Mans stāsts Latvijai”. Tēma “Vēsture manas dzīves lappusēs”. Medijpratības semināru cikls. Noslēguma pasākums. Apaļā galda diskusija, svētku koncerts “Mana Latvija. Mans novads”, atmiņu stāstu digitālā bukleta prezentācija par godu Latvijas Proklamēšanas 105.gadadienai.
Sasniegtā mērķa grupa	<p>Piesaistīti jauni biedri: 6</p> <p>Projektā iesaistīti brīvprātīgie: 9</p> <p>Ludzas novada iedzīvotāji: 90</p> <p>NVO sektors: 24</p>
Labā prakse	<ul style="list-style-type: none"> Digitālais atmiņu stāstu buklets “Mans stāsts Latvijai”, tā izstrāde ietver inovatīvu pieeju kultūras un vēstures saglabāšanā un popularizēšanā. Tas nodrošina ilgtspējīgu un daudz plašāku piekļuvi informācijai digitālajā vidē. Projekta tiešā mērķa grupa ir Ludzas novada iedzīvotāji – jaunieši un pieaugušie, dažādu tautību un etnisko grupu pārstāvji. Šāda mērķa grupas dažādība potenciālo nodrošina sociālo ilgtspēju, veicinot vienlīdzīgu piekļuvi un iespējas visiem iesaistītajiem. Tas potenciālo var stiprināt kopienas saites un mazināt sociālo atstumtību. Medijpratības semināru cikls. Attīstot medijpratību, projekts palīdz veicināt sabiedrības izpratni par informācijas apstrādi un veicināt kritisko domāšanu. Tas ir būtisks elements ilgtermiņa sociālajai ilgtspējai valsts neatkarībai un drošībai it īpaši Latvijas austrumu rajonos. Vienojošas novada tradīcijas izveide var veicināt vietējās identitātes stiprināšanu un piederības sajūtas Ludzas novadam, kas var veicināt sabiedrības turpmāku līdzdalību.

Projekta īstenotājs	Latvijas Izvērtētāju asociācija
Projekta nosaukums	Latvijas Izvērtētāju asociācijas darbības stiprināšana
Projekta numurs	2023.LV/NVOF/MIC/041/39
Projekta joma	“NVO darbības stiprināšana”
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir stiprināt biedrības “Latvijas Izvērtētāju asociācija” kapacitāti un veikspēju izvērtēšanas kvalitātes un īstenošanas prakses pilnveidošanai Latvijā.
Projektā īstenotās aktivitātes	<ol style="list-style-type: none"> “Latvijas Izvērtētāju asociācija” (turpmāk – LATES) līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos – rakstveidā sniegs atzinumus/viedokli par kādu no politikas jautājumiem, kā arī iesaistīsies citu izvērtēšanas jomā aktuālu jautājumu risināšanā ar mērķi veicināt konstruktīvu dialogu starp izvērtētājiem, izvērtējumu pasūtītājiem un izvērtējumu lietotājiem un nodrošināt biedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā; LATES konferences organizēšana izvērtēšanas kvalitātes un īstenošanas prakses pilnveidošanai Latvijā, biedrības mājas lapā publicēti materiāli par uzraudzības, izvērtēšanas un mācīšanās pieeju latviešu valodā; LATES administratīvais atbalsts pamatdarbības nodrošināšanai – biedrības biedru kopsapulce.
Sasniegtā mērķa grupa	<p>Piesaistīti jauni biedri: 3;</p> <p>Biedrības “Latvijas Izvērtētāju asociācija” biedri: 16;</p>

	Biedrības "Latvijas Izvērtētāju asociācija" konferences dalībnieki – izvērtētāji, izvērtējumu pasūtītāji un izvērtējumu lietotāji: 41 (tajā skaitā 9 biedrības biedri).
Labā prakse	<ul style="list-style-type: none"> Projekts iesaista plašas interesentu grupas, tostarp izvērtētājus, izvērtējumu pasūtītājus, valsts un pašvaldību iestādes, NVO u.c. Organizētajā konferencē pieaicināti ārvalstu izvērtēšanas asociācijas pārstāvji, tādējādi veicinot ne tikai NVO savstarpējo sadarbību un zināšanu apmaiņu vietējā līmenī, bet arī starptautiskā līmenī. Tiek aktivizēts dialogs un līdzdalība starp politikas veidotājiem, īstenotājiem un mērķa grupām.

Projekta īstenotājs	Biedrība "Partnerība Daugavkrasts"
Projekta nosaukums	Sadarbojamies Ķekavā!
Projekta numurs	2023.LV/NVOF/MIC/039/37
Projekta joma	"NVO darbības stiprināšana" "NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana"
Projekta mērķis	Projekta mērķis bija uzsākt iedzīvotāju kopienas veidošanu Ķekavas pilsētā kā novada vienā no urbāni apdzīvotajām vietām, iesaistot aktivitātēs dažādas interešu grupas.
Projekta partneri	Doles Saviesīgā biedrība
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Projektā plānotās aktivitātes:</p> <ol style="list-style-type: none"> Pasākumu organizēšana: spēļu vakars ar atmiņu stāstiem; ģimenes diena un komandu veidošanas aktivitātes; orientēšanās spēle "Iepazīstam kopienas teritoriju", Pieredzes apmaiņas brauciens pie Jaunolaines kopienas, lai saprastu, kā iedzīvotāju kopienai darboties pilsētā. Diskusijas par iedzīvotāju kopienu veidošanās principiem, būtību un nepieciešamību pēc tām. Kā arī, konkrēti veicamām aktivitātēm un darbiem kopienas turpmākajā izveidē, darbībā un attīstībā.
Sasniegtā mērķa grupa	<p>Projektā iesaistīti brīvprātīgie: 16;</p> <p>Ķekavas iedzīvotāji, dažādu interešu grupu pārstāvji: 175;</p> <p>Nevalstiskās organizācijas: 8;</p> <p>Ķekavas novada iedzīvotāji: 117;</p> <p>Pašvaldības, pašvaldības iestāžu pārstāvji: 5.</p>
Labā prakse	<ul style="list-style-type: none"> Projekta mērķis ir iedzīvotāju kopienas veidošana, kas rezultātā iekļāva dažādas interešu grupas, piemēram, jaunās ģimenes, uzņēmējus, sportistus, kultūras dzīves pārstāvjus u.c. Tas nodrošina dažādību un palielina kopienas potenciālu. Projekts ietvēra diskusijas par kopienas veidošanu un plānošanu. Šis aspekts nodrošina iespēju dalībniekiem piedalīties lēmumu pieņemšanā un veidot kopienas nākotni. Kā arī, palīdz nodrošināt, ka projekts sniedz ieguvumus nākamajiem gadiem.

Projekta īstenotājs	Biedrība "Jaunolaines attīstībai"
Projekta nosaukums	Koprades svētki "Sajūti Jaunolaini"
Projekta numurs	2023.LV/NVOF/MIC/042/05
Projekta joma	"NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana"
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir sniegt ar praktisku un iesaistošu piemēru Olaines novada iedzīvotājiem izpratni par pilsoniskās sabiedrības ietekmi un tās lomu savas dzīvestelpas veidošanā no A līdz Z (jeb no vajadzību identificēšanas līdz īstenošanai un procesu ietekmei dzīvē), motivējot iedzīvotājus sadarboties savu un sabiedrības jautājumu risināšanā, palielinot pilsoniski aktīvo iedzīvotāju skaitu novadā.

<p>Projektā īstenotās aktivitātes</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trīs meklētavu cikls, kurā ar dažādām radošām metodēm izzināta jaunolainiešu sajūta par ciemu, kopienu – garša, smarža, skaņa, vizuālo tēls, noskaņa, t.sk. tradīcijas, ciema sauklis. 2. Lai mudinātu iedzīvotājus līdzdarboties, un apzināties savu ietekmi sabiedrisku procesu norisē, piemēram, ar savu viedokli ietekmēt, kā izskatīsies kāda ciema atpazīstamības zīme, ar digitālās aptaujas palīdzību apzināta plašāka sabiedrības daļa. 3. Lielā foto diena: ikviens varēja nofotografēties pie profesionāla fotogrāfa, īpaši šai dienai radītā vietā. Pirmais posms ziedojumu kampaņai, ar mērķi izveidot Jaunolainē centrālo pulksteņi tiklīdz būs savākta nepieciešamā naudas summa. 4. Kopdarbošanās darbnīcas: darbnīcu formātā vietējie iedzīvotāji kopīgi veido svētku noformējumu un ar Jaunolaines vizuālo identitāti saistītās lietas. 5. Ciema pulksteņa ziedošanas akcija: aktivitātes laikā ir plānots ļaut sabiedrībai ietekmēt un vadīt procesus, t.sk. izstrādāt un piedāvāt dizaina idejas/ maketus; balsot un atbalstīt sev visisaistošāko ideju maketu; līdzdarboties ar ziedojumu piesaisti. 6. Jaunolaines ciema žurnāla izveide, to veido jaunieši, iekļaujot informāciju par Jaunolaines vērtībām un pilsonisko darbību. 7. Jaunolaines sajūtu svētki, kas vienlaikus būs ziedojumu kampaņas otrais posms.
<p>Sasniegtā mērķa grupa</p>	<p>Olaines novada un Jaunolaines ciema iedzīvotāji: 116; Brīvprātīgie: 8; Citas NVO, neformālas iedzīvotāju grupas: 4; Pašvaldības – publiskās pārvaldes darbinieki (netiešā mērķauditorija) 4.</p>
<p>Labā prakse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meklētavu cikls ar radošām metodēm veicina kopienu apvienošanu ap kopējiem elementiem, piemēram, garšu, smaržu un skaņu. Tas sniedz dzīvesvietai unikālu identitāti, pievēršot uzmanību tradīcijām un kopienas saiknēm. • Ciema pulksteņa ziedošanas akcija un dizainu ideju konkurss ir radošs veids, kā iedzīvotāji var aktīvi piedalīties dzīvesvietas veidošanā. Tas veicina ne tikai estētisko vides attīstību, bet arī uzsver pilsonisko atbildību un līdzdalību sabiedrības projekta īstenošanā. • Dažādu sabiedrības grupu iesaiste: seniori, jaunieši, ģimenes ar bērniem un publiskā sektora pārstāvji. Tas nodrošina dažādību un palielina kopienas potenciālu. • Palielinās kopienas “kritiskā masa” kam ir būtiska nozīme nākotnes politikas iniciatīvu radīšanā un virzīšanā no apakšas uz augšu (bottom up).

5. PROGRAMMAS ATPAZĪSTAMĪBA, INFORMĒTĪBA UN KOMUNIKĀCIJA

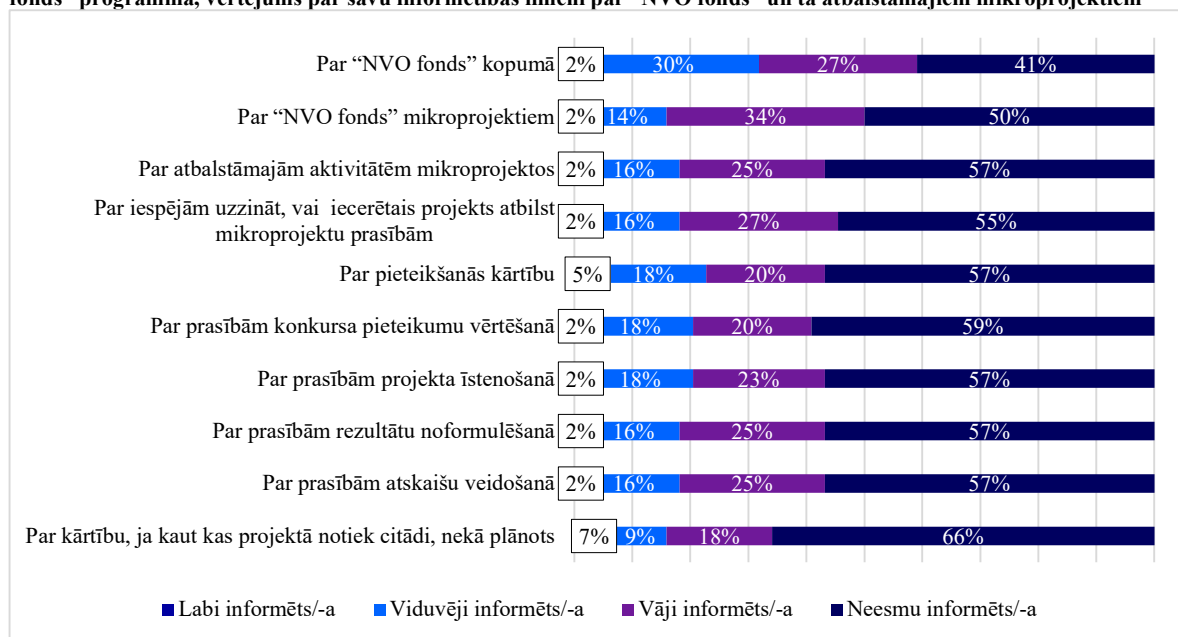
Šajā nodaļā novērtēta programmas atpazīstamība potenciālo mikroprojektu iesniedzēju un programmas finansējuma saņēmēju vidū – cik lielā mērā informācija par programmu un tās ietvaros rīkotajiem projektu pieteikumu konkursiem ir bijusi pieejama un saprotama potenciālajiem (atbilstošajiem) pretendentiem. Izvērtēti komunikācijas kanāli potenciālo mikroprojektu iesniedzēju sasniegšanai un to optimizēšanas ceļi. Analīze balstīta uz izvērtējuma ietvaros veiktajiem mērķauditorijas mērījumiem par programmas atpazīstamību – potenciālo mikroprojektu iesniedzēju aptauja, fokusa grupu diskusijas un intervijas.

Aptaujas rezultāti

Lai apzinātu NVO pārstāvju informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem, tika īstenota primārā izpēte – aptaujas veidā.

Starp tām NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektiem un nekad nav arī pieteikušas “NVO fonds” programmā (turpmāk – NVO bez pieredzes), kopējais informētības līmenis par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem ir zems. Vidēji, vairāk kā puse NVO bez pieredzes norāda, ka nav informēti par atšķirīgiem aptaujā iekļautajiem mikroprojektu aspektiem (skatīt attēlu Nr.11).

11. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektiem un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā, vērtējums par savu informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektiem un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā (n=44).

Labi informēti par kādu no aspektiem ir vien daži NVO bez pieredzes (1-3 organizācijas). NVO bez pieredzes vislabāk ir informētas par “NVO fonds” kopumā, 32% NVO bez pieredzes par to ir informētas labi vai viduvēji.

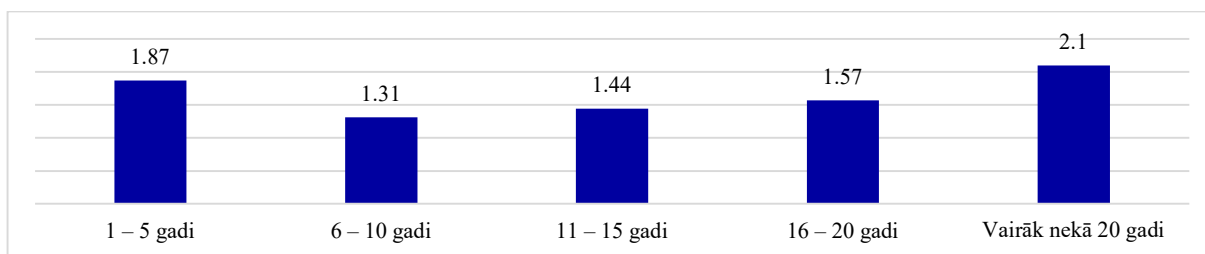
Aptaujas rezultāti norāda, ka 41% NVO bez pieredzes nav informētas par “NVO fonds” programmu kopumā un puse (50%) nav informēta par programmas mikroprojektiem.

Vissliktāk NVO bez pieredzes ir informētas par diviem attēlā iekļautajiem aspektiem: “NVO fonds” mikroprojektiem un kārtību, ja kaut kas projektā notiek citādi nekā plānots. Par abiem šiem aspektiem vāji informēti un vispār nav informēti 84% NVO bez pieredzes. Kā arī, 82% NVO bez pieredzes ir vāji informēti vai vispār nav informēti par atbalstāmajām aktivitātēm mikroprojektos, par iespējām uzzināt, vai iecerētais projekts atbilst mikroprojektu prasībām, par prasībām rezultātu noformulēšanā un par prasībām atskaišu veidošanā.

Kopumā minētais var norādīt uz iespēju uzlabot informācijas izplatīšanas un izpratnes veicināšanas pasākumus starp NVO, kuriem nav pieredzes attiecīgajā programmā, lai palielinātu to informētības līmeni, veicinātu interesi un potenciāli arī līdzdalību programmā. Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, nepieciešamība uzlabot NVO informētību ir par visiem attēlā norādītajiem aspektiem.

NVO bez pieredzes, dalījumā pēc to faktiskā pastāvēšanas laika, vidējie vērtējumi liecina, ka NVO informētība par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem ir zema neatkarīgi no to pastāvēšanas ilguma. NVO bez pieredzes, kuras darbojas 6-10 gadus vidējā informētība ir 1.31 balles (1 – neesmu informēts, bet 4 – labi informēts), kas ir zemākais vērtējums starp visām grupām (skatīt attēlu Nr.12).

12. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektiem un nekad nav pieteikušās “NVO fonds” programmā, vidējais vērtējums par savu informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem, dalījumā pēc NVO faktiskā pastāvēšanas laika

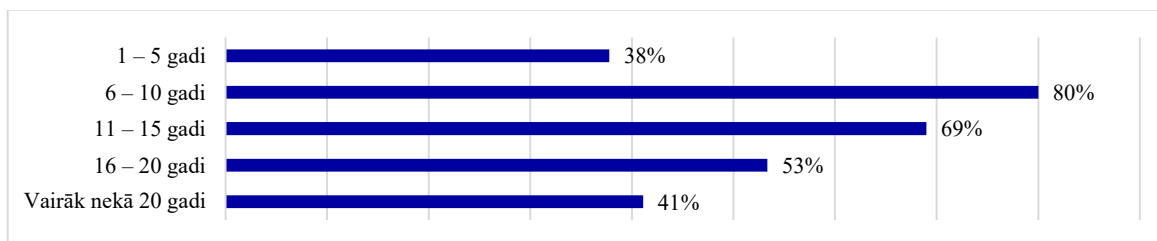

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektiem un nekad nav pieteikušās “NVO fonds” programmā (n=44).

Tikai NVO, kuras darbojas vairāk nekā 20 gadus, vidējais vērtējums pārsniedz 2 balles, kas nozīmē, ka tikai šai grupai informētības līmenis ir stabili vājš, pārējām – zemāk kā vājš.

Apskatot NVO bez pieredzes, kuras vispār nav informētas par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem, dalījumā pēc to faktiskā pastāvēšanas laika, secināms, ka vidēji 80% no visām NVO bez pieredzes, kuras darbojas 6-10 gadus, vispār nav informētas par kādu no aptaujā norādītajiem aspektiem (skatīt attēlu Nr.13).

13. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā, vērtējums par savu informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem kā “neesmu informēts”, dalījumā pēc NVO faktiskā pastāvēšanas laika

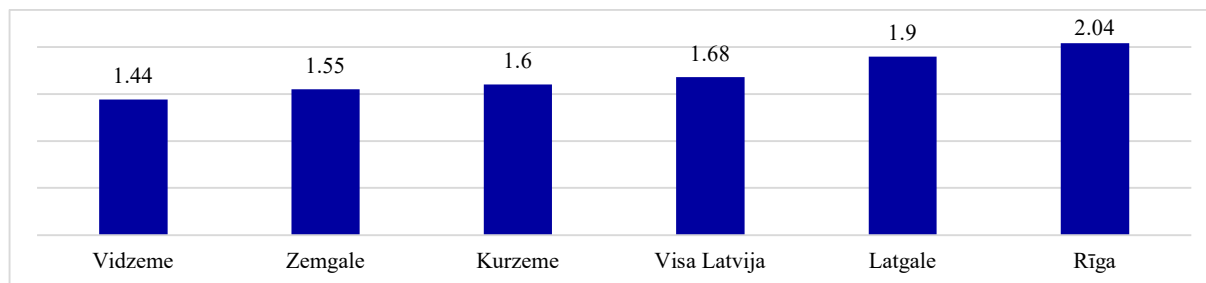

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā (n=44).

Aptaujas rezultāti liecina, ka labāk informētas par “NVO fonds” un dažādiem ar mikroprojektiem saistītiem aspektiem ir NVO bez pieredzes, kuras darbojas 1-5 gadus un vairāk kā 20 gadus. No tā var secināt ka, salīdzinoši jaunāki NVO aktīvāk meklē un iegūst informāciju par atbalsta iespējām. Savukārt vecāki NVO, iespējams, meklē jaunas iespējas revitalizēt savu darbību, bet vispasīvākās ir tieši vidējā vecuma NVO.

Savukārt skatoties uz NVO bez pieredzes, dalījumā pēc NVO darbības reģiona, secināms, ka NVO bez pieredzes, kuras kā savu darbības reģionu norādīja Vidzemi ir vissliktāk informētas par kādu no mikroprojektu īstenošanas aspektiem, vidējais vērtējums ir 1.44 balles (1 – neesmu informēts, bet 4 – labi informēts) (skatīt attēlu Nr.14).

14. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā, vidējais vērtējums par savu informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem, dalījumā pēc NVO darbības reģiona (iespējams atzīmēt vairāk par vienu atbilstošu variantu)

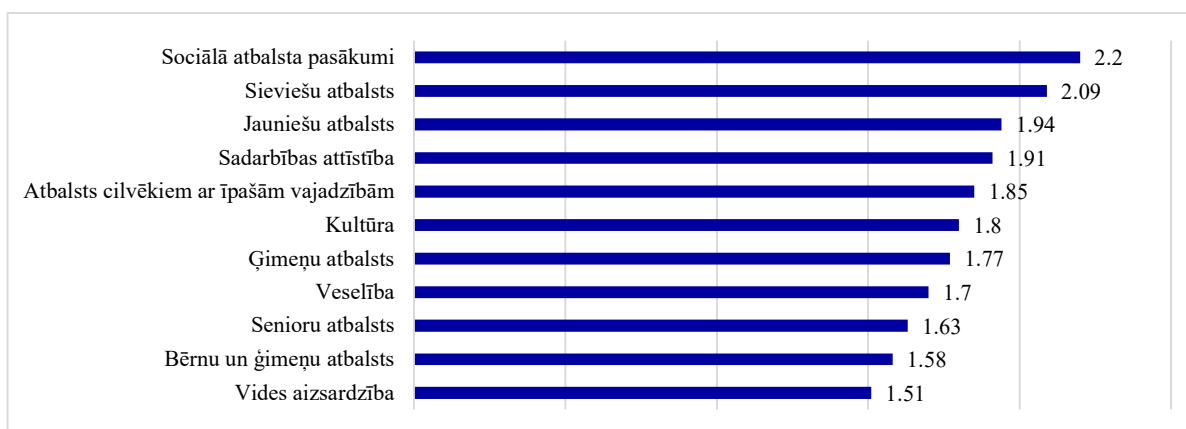

Avots: SIA "Oxford Research Baltics" 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un nekad nav pieteikušās "NVO fonds" programmā (n=44).

Salīdzinoši augstāks informētības līmenis ir Latgales un Rīgas NVO bez pieredzes, attiecīgi 1.9 balles un 2.4 balles. Tomēr arī šie vērtējumi uzskatāmi par vājiem. Papildus tam, svarīgi minēt, ka respondentu, t.i. NVO bez pieredzes, sadalījums starp reģioniem nav vienmērīgs un vairākos reģionos respondentu skaits ir mazāks par 10 personām, tādēļ arī datu reprezentativitāte varētu nebūt pietiekama.

Aptaujas respondentiem bija lūgts norādīt visas to pārstāvētas NVO darbības jomas, attēlā Nr.15, atspoguļotas tās jomas, kurās NVO bez pieredzes respondentu skaits pārsniedza 10 respondentus.

15. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un nekad nav pieteikušās "NVO fonds" programmā, vidējais vērtējums par savu informētības līmeni par "NVO fonds" un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem, dalījumā pēc NVO darbības jomas (iespējams atzīmēt vairāk par vienu atbilžu variantu)

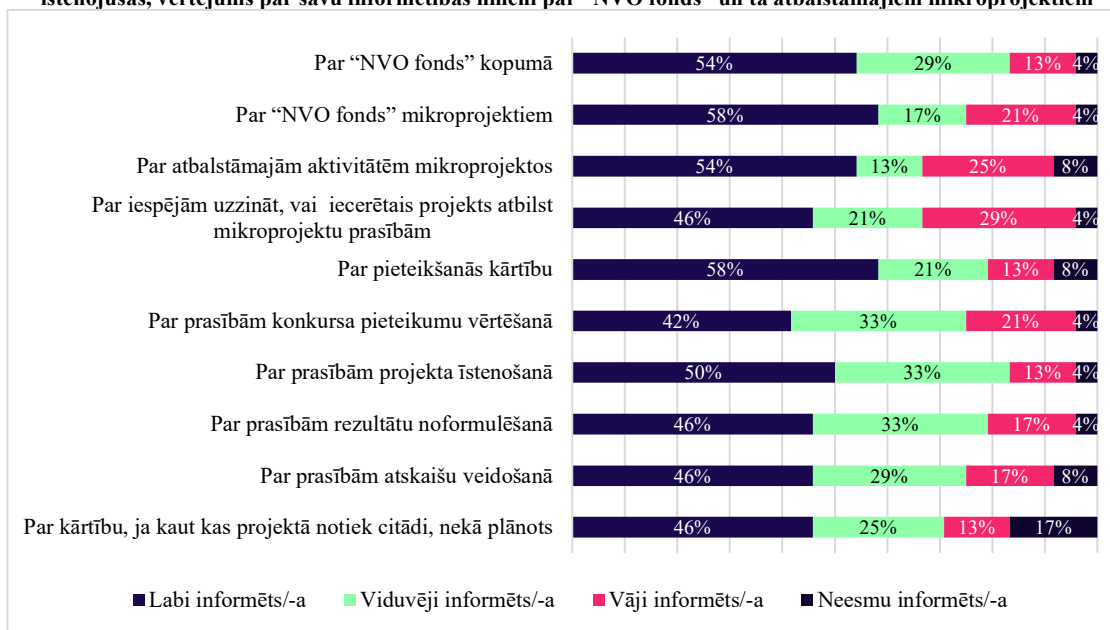
Avots: SIA "Oxford Research Baltics" 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un nekad nav pieteikušās "NVO fonds" programmā (n=44).

Apskatot NVO bez pieredzes darbības jomas, secināms, ka arī šajā griezumā vidējie rezultāti un attiecīgi arī informētības līmenis par "NVO fonds" un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem ir zems. Augstākais vērtējums jeb 2.2 balles ir NVO bez pieredzes, kuras darbojas sociālo atbalsta pakalpojumu jomā, tam seko NVO bez pieredzes, kuras darbojas sieviešu atbalsta jomā ar 2.09 ballēm. Lai arī tie ir augstākie vidējie vērtējumi, kopumā tie ir pietiekami zemi un norāda uz vāju respondentu informētības līmeni (1 – neesmu informēts, bet 4 – labi informēts). Zemākais informētības līmenis par "NVO fonds" un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem ir NVO bez pieredzes, kuras darbojas vides aizsardzības jomā, vidējais vērtējums vien 1.51 balle.

Attiecīgi, saskaņā ar veikto aptauju, starp visiem aptaujas respondentiem, zemākais informētības līmenis ir tām NVO, kuras darbojas 6-8 gadus, ir no Vidzemes reģiona un darbojas vides aizsardzības jomā.

Pretstatam, NVO, kurām ir pieredze “NVO fonds” mikroprojektu pieteikumu sagatavošanā un īstenošanā (turpmāk – NVO ar pieredzi), ir būtiski augstāks informētības līmenis par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem. Vidēji puse visu NVO ar pieredzi uzskata, ka ir labi informētas par dažādiem programmas aspektiem. Par “NVO fonds” programmu kopumā ir labi informēti 54% NVO ar pieredzi, bet viduvēji – 29%; par “NVO fonds” mikroprojektiem ir labi informēti 58% NVO ar pieredzi, bet viduvēji – 17%. Papildus tam, 58% NVO ar pieredzi “NVO fonds” mikroprojektos ir labi informēti par pieteikšanās kārtību (skatīt attēlu Nr.16).

16. attēls. NVO, kur ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas, vērtējums par savu informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas (n=24).

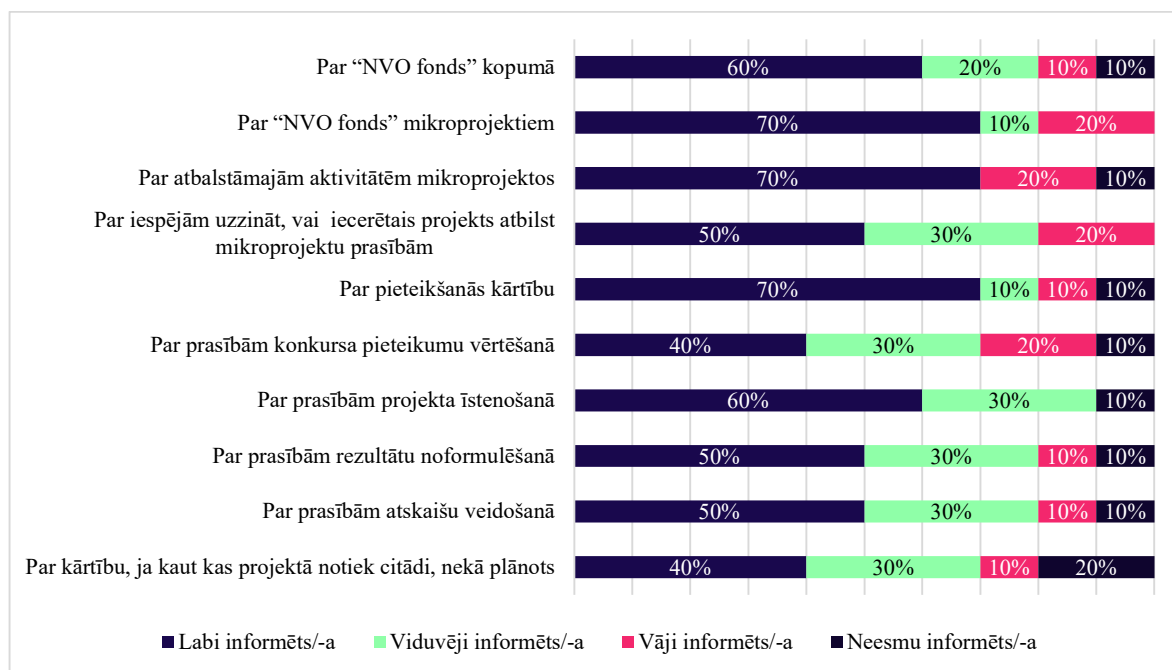
Vislabāk NVO ar pieredzi ir informētas par “NVO fonds” kopumā un par prasībām projektu īstenošanā, kā labi un viduvēji informēti par šiem aspektiem abos gadījumos ir 83% NVO ar pieredzi. Savukārt par prasībām rezultātu formulēšanā un par pieteikšanās kārtību labi un viduvēji informēti ir 79% NVO ar pieredzi.

Vissliktāk NVO ar pieredzi ir informētas par atbalstāmajām aktivitātēm mikroprojektos un par iespējām uzzināt, vai iecerētais projekts atbilst mikroprojektu prasībām. Abos gadījumos 33% NVO ar pieredzi ir vāji informētas vai vispār nav informētas par šiem aspektiem. Kā arī, 29% NVO ar pieredzi ir vāji informētas vai vispār nav informētas par kārtību, ja kaut kas projektā notiek citādi, nekā plānots. Minētais var norādīt uz to, ka tieši šajos aspektos potenciāli varētu būt veicamas aktivitātes informētības līmeņa uzlabošanai.

Vien neliels NVO ar pieredzi īpatsvars vispār nav informētas par kādiem no aptaujā iekļautajiem aspektiem. Kā liecina aptauja, 17% NVO ar pieredzi nav informētas par kārtību, ja kaut kas projektā notiek citādi nekā plānots, par pārējiem aspektiem vispār nav informēti vien 4 – 8% jeb 1-2 NVO ar pieredzi.

Apskatot atsevišķi informētības līmeni NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā un citos gados, iezīmējas sekojošas tendences: vidēji vairāk kā puse (56%) NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā, norādīja, ka ir labi informētas par attēlā norādītajiem mikroprojektu aspektiem (skatīt attēlu Nr.17).

17. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus 2023.gadā, vērtējums par savu informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus 2023.gadā (n=10).

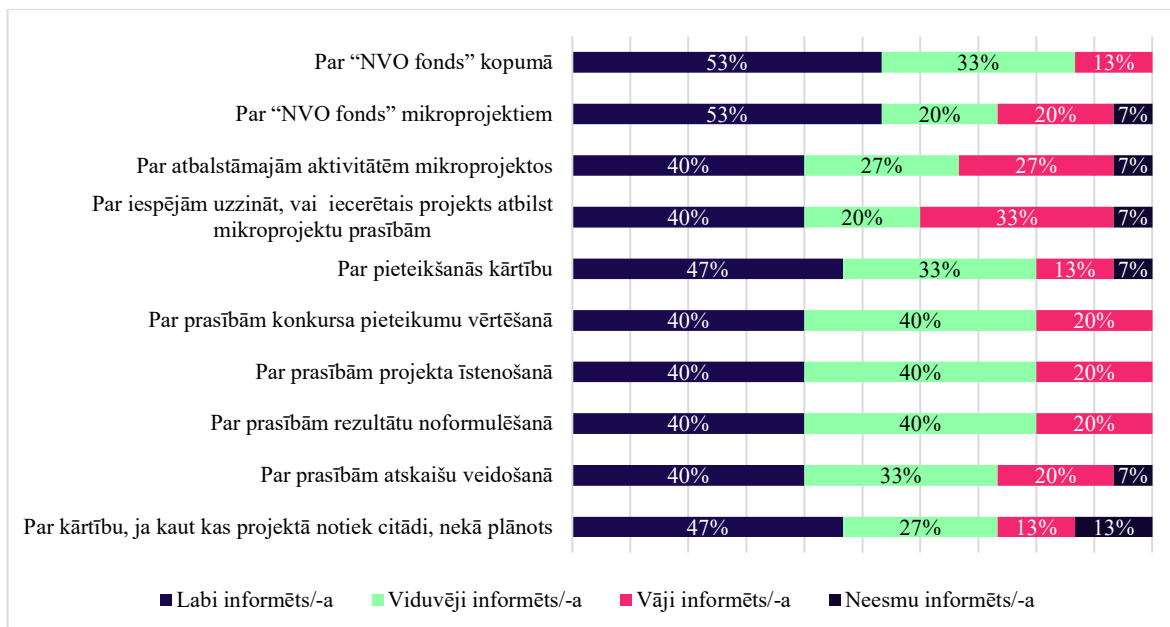
Vairums jeb 70% NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā, norādīja, ka ir labi informētas par “NVO fonds” mikroprojektiem, par atbalstāmajām aktivitātēm mikroprojektos un par pieteikšanās kārtību. Savukārt, 90% norādīja, ka kopumā ir labi un viduvēji informēti par prasībām projektu īstenošanā.

Vissliktāk NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā, ir informētas par atbalstāmajām aktivitātēm mikroprojektos, par prasībām konkursa pieteikumu vērtēšanā un par kārtību, ja kaut kas projektā notiek citādi, nekā plānots. Par šiem aspektiem vāji un vispār nav informēti 30% NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā. Ņemot vērā, ka pēdējos gados SIF ir

izstrādājis vairākus izsmeļošus palīgmateriālus gan par kvalitātes kritēriju skaidrojumiem, gan par iespējamām aktivitātēm un to mērīšanu/fiksēšanu, gan par grozījumu veikšanu Līguma projektā (nolikuma 3.pielikums), ticamākais skaidrojums šādiem aptaujas rezultātiem ir tāds, ka NVO nav iepazinušies ar šiem materiāliem. Attiecīgi, par šiem aspektiem potenciāli varētu tikt veiktas aktivitātes informētības līmeņa uzlabošanai. Minimālajā līmenī būtu nepieciešams informēt potenciālos mikroprojektu pieteicējus, ka veikti būtiski uzlabojumi un papildinājumi. Maksimālajā līmenī tas būtu informatīvs un iedrošinošs viegli uztverams materiāls, kas dotu potenciālajiem mikroprojektu pieteicējiem pārliecību par optimistiskām cerībām piedalīties konkursā un īstenot projektu. Sākotnējā fāzē pietiekoši informācijas kanāli būtu reģionālie NVO centri un pašvaldības, kas informāciju izplatītu tālāk atbilstošajiem NVO.

NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus pārējos gados (izņemot 2023.gadu) informētības līmenis par dažādiem mikroprojektu aspektiem vērtējams zemāk kā tām NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā. Vidēji 44% NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus pārējos gados, vērtē savu informētības līmeni par attēlā Nr.18 norādītajiem mikroprojektu aspektiem, kā labu (NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā – 56%).

18. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus pārējos gados (izņemot 2023.gadu), vērtējums par savu informētības līmeni par “NVO fonds” un tā atbalstāmajiem mikroprojektiem

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus pārējos gados, izņemot 2023.gadu (n=15).

Vairums jeb 53% NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus pārējos gados, ir labi informētas par “NVO fonds” kopumā un par “NVO fonds” mikroprojektiem. Savukārt 47% ir labi informētas par pieteikšanās kārtību un kārtību, ja kaut kas projektā notiek citādi, nekā plānots.

Vissliktāk jeb vāji un vispār nav informēti par iespējām uzzināt, vai iecerētais projekts atbilst mikroprojektu prasībām ir 40% NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus pārējos gados.

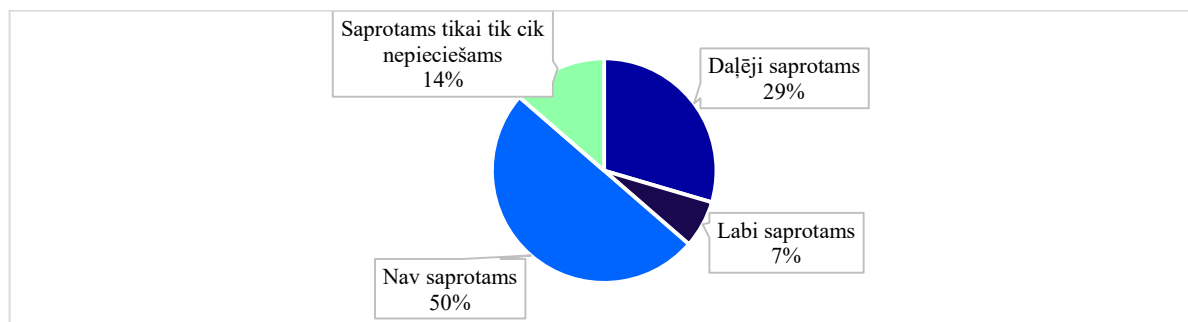
Salīdzinot NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā un NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus pārējos gados, secināms, ka NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā ir labāk informētas gan par “NVO fonds” kopumā un mikroprojektiem, gan par atsevišķiem to aspektiem. Kas vienlaikus varētu liecināt gan par uzlabojumiem informēšanas aktivitātēs un informācijas pieejamībā, gan par nepieciešamību uzlabot informētību starp tām NVO, kuras īstenojušas mikroprojektus pirms 2023.gada.

Izpratne

Lai apzinātu NVO pārstāvju izpratnes līmeni par to – kam un par ko “NVO fonds” mikroprojektos tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī, aptaujas ietvaros NVO tika lūgts novērtēt savu izpratnes līmeni.

NVO bez pieredzes, izpratnes līmenis par to, kam un par ko “NVO fonds” mikroprojektos tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī kopumā vērtējams kā zems. Puse (50%) NVO bez pieredzes norāda, ka viņiem tas nav saprotams, otra puse saprot, bet dažādos līmeņos. 29% norāda, ka saprotams daļēji, 14% saprot tikai tik, cik nepieciešams un tikai 7% saprot labi (skatīt attēlu Nr.19). Kopumā vērtējams, ka trešdaļa līdz puse respondentu saprot konkursa būtību, taču pastāv ievērojams potenciāls uzlabot informētību, lai izprastu labi, kas nodrošinātu kvalitatīvāku projektu pieteikumu iesniegšanu un projektu īstenošanu.

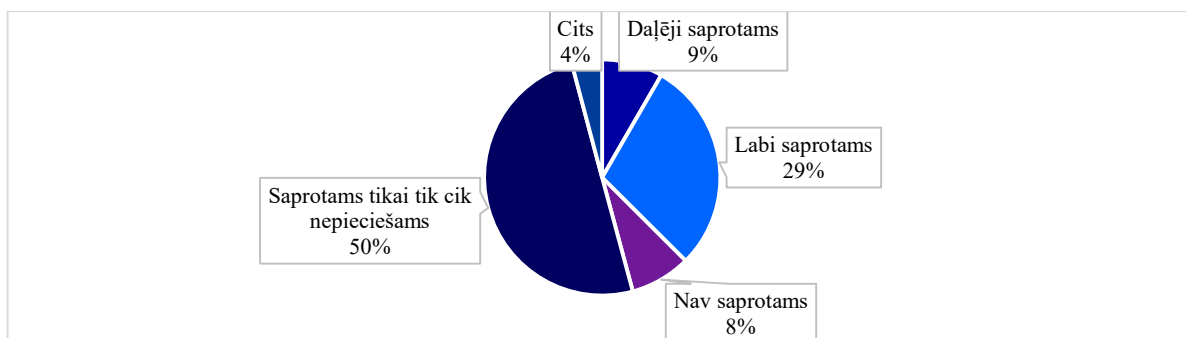
19. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā, vērtējums par to, cik saprotams ir kam un par ko “NVO fonds” mikroprojektos tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī

Avots: SIA "Oxford Research Baltics" 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un nekad nav pieteikušas "NVO fonds" programmā (n=44).

Pretstatam, starp NVO ar pieredzi "NVO fonds" projektu pieteikumu rakstīšanā, bet bez īstenošanas pieredzes, izpratnes līmenis par programmas būtību mikroprojektu ietvaros ir būtiski augstāks. Puse no NVO ar pieredzi "NVO fonds" norāda, ka saprotams tik, cik nepieciešams. Trešdaļa norāda, ka saprotams ir labi. Tas norāda uz potenciālu uzlabot to NVO izpratni, kas vērtē, ka saprot minimālo nepieciešamo, lai uzrakstītu pieteikumu un īstenotu projektu tā, lai tie izprastu atbalsta mērķus labāk un attiecīgi pieskaņotu un pilnveidotu kvalitāti un ietekmi savos projektos.

20. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušas "NVO fonds" programmā, bet nav īstenojušas projektus, vērtējums par to, cik saprotams ir kam un par ko "NVO fonds" mikroprojektos tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī

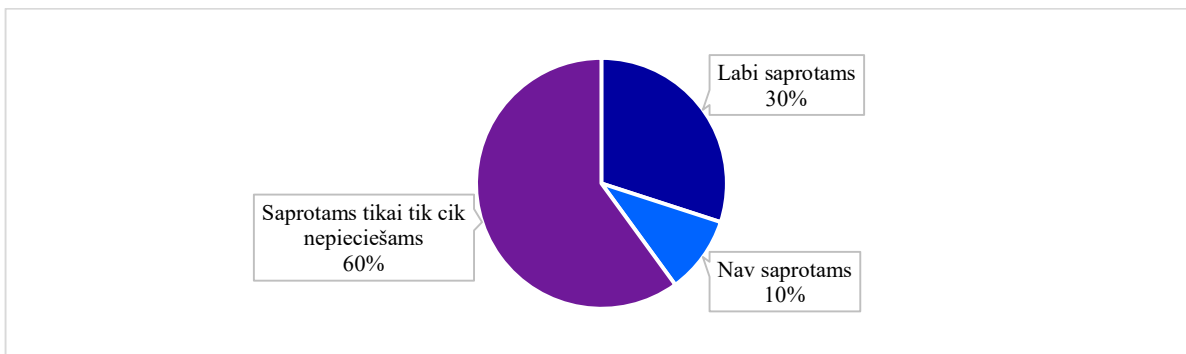

Avots: SIA "Oxford Research Baltics" 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušas, bet nav īstenojušas (n=24).

Apskatot atsevišķi izpratnes līmeni NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus 2023.gadā un citos gados, iezīmējas sekojošas tendences.

90% aptaujāto NVO novērtē, ka saprot programmas būtību (skatīt attēlu Nr.21). Vairums jeb 60% NVO novērtē, ka saprot tik daudz, cik tas ir nepieciešams, bet 30% norāda, ka izprot labi. Savukārt nav saprotams 10% aptaujāto NVO. Visticamāk, tas saistīts ar individuālu vērtējumu no NVO pārstāvja, kas pats personīgi nav bijis pilnībā iesaistīts projekta gatavošanā vai pārvaldībā. Taču pastāv iespēja, ka ir arī tādi projektu īstenoņi, kas tehniski saprot, kas jāveic veiksmīgai projekta īstenošanai, taču viņiem iztrūkst kopējās izpratnes par programmas būtību. Iespējams, ka tas saistīts ar augstāk jau iztīrīto problēmu, ka ir grūtības noorientēties programmas darbības virzienos un rezultātos, sasaistot tos ar sava konkrētā projekta lokālām aktivitātēm.

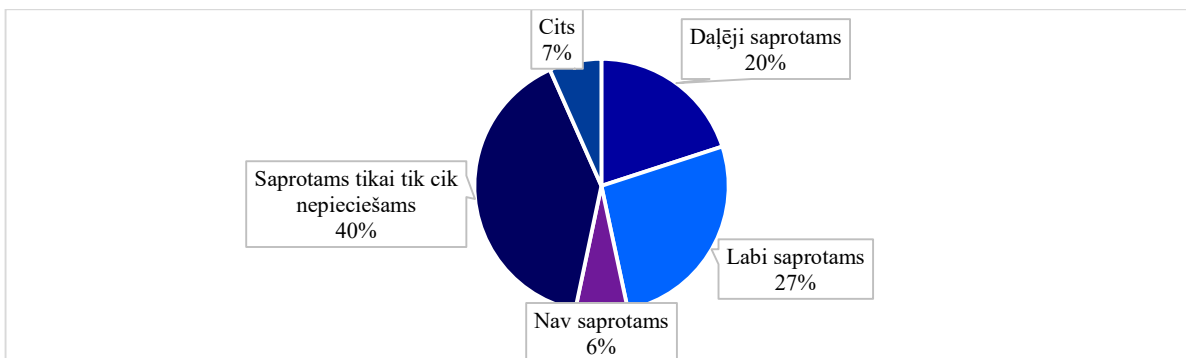
21. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus 2023.gadā, vērtējums par to, cik saprotams ir kam un par ko “NVO fonds” mikroprojektos tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir pieteikušas “NVO fonds” mikroprojektus 2023.gadā (n=10).

Arī NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus citos gados (izņemot 2023.gadu) kopumā augstu vērtē savu izpratnes līmeni par programmas būtību- 87% vērtē, ka kopumā ir saprotams. Labi saprotams tas ir 27% NVO, bet saprotams tikai tik daudz, cik tas ir viņām nepieciešams 40% NVO (skatīt attēlu Nr.22). Daļēji saprotams tas ir 20% NVO, bet nav saprotams vien 6% NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus pirms 2023.gada.

22. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus pārējos gados (izņemot 2023.gadu), vērtējums par to, cik saprotams ir kam un par ko “NVO fonds” mikroprojektos tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus pārējos gados, izņemot 2023. gadu (n=15).

Aptaujas dati norāda, ka kopumā NVO bez pieredzes uzrāda zemāku izpratnes līmeni par to, kam un par ko tiek sniegts finansiālais atbalsts un kas tiek sagaidīts pretī. Savukārt NVO ar pieredzi, jo īpaši tās, kuras īstenojušas projektus 2023.gadā, uzrāda augstāku izpratnes līmeni. Secināms, ka NVO bez pieredzes būtu nepieciešams uzlabot izpratnes līmeni par finansiālā atbalsta sniegšanu un sagaidīto pretī, jo tieši izpratnes trūkums var būt tas šķērslis, kas neļauj startēt konkursā.

Interviju un fokusa grupas diskusiju rezultāti

Interviju un fokusa grupas diskusiju un iegūtās informācijas analīzes rezultātā tika identificētas vairākas būtiskas problēmas un iespējamie risinājumi attiecībā uz “NVO fonds” programmas atpazīstamību, informētību, komunikācijas kanāliem, saturu un kvalitāti. Tie apkopoti tabulā Nr.11 zemāk.

Tabula Nr. 11. “NVO fonds” programmas atpazīstamības, informētības un komunikācijas problēmas un risinājumi

Problēmas	Priekšlikumi
Mazākiem un jaunākiem NVO grūti izsekot aktualitātēm “NVO fonds” programmā, kā arī, daļai ir ļoti vispārīgs priekšstats par sniegto atbalstu un projektu pieteikšanas un īstenošanas prasībām un kārtību.	Proaktīvi popularizēt interneta vietnes “NVO fonds” sadaļu caur reģionālajiem NVO atbalsta centriem un pašvaldībām un iespēju pretendentiem pieteikties aktuālo jaunumu saņemšanai e-pastā..
Mazākiem un jaunākiem NVO, kas nav pieraduši pieteikties publisko atbalsta sniedzēju atbalstam grūti noorientēties interneta vietnes “NVO fonds” sadaļā. Projekta pieteicējam nepieciešamā informācija neatrodas koncentrēti vienā vietā.	Izveidot vienkāršu un viegli uztveramu ceļa karti vai instrukciju tiem jaunajiem vai nelielajiem NVO, kas nav pieraduši orientēties publisko atbalsta sniedzēju nolikumos kā arī pieteikšanās, īstenošanas un projekta noslēgšanas kārtībā.
Nepieredzējuši NVO mēdz solīt vairāk rezultātus un pārāk piesardzīgi norādīt izmaksas ar cerību labāk izkonkurēt pārējos projektu pieteicējus. Tas rada izpildes kvalitātes un pārslodzes riskus projektu īstenošanas gaitā.	Informatīvs materiāls mikroprojekta pieteikuma reālistiskuma pārbaudei: ieteicams izveidot “projekta pašpārbaudes lapu”, kurā būtu ietverti jautājumi projektu pieteicēju pašpārbaudei, vai projekta plānā korekti paredzējuši sagaidāmos rezultātus un vai zina, kā rīkoties, ja rezultāti praksē atšķirsies, kā arī vai paredzējuši visas tipiskās izmaksas un korekti novērtējuši to summas. Ieteikumus var papildināt ar tipiskām vēsturiskām izmaksām uz rezultātu vienību informatīvām vajadzībām scenārijā, ja programmā netiek ieviestas vienkāršotās izmaksas (piemēram, ēdināšanas izmaksas uz pasākuma dalībnieku).
Lielai daļai NVO ir grūtības projektu pieteikumā noformulēt projekta lokālo mērķu un rezultātu atbilstību programmas mērķim, prioritāriem virzieniem un rezultātiem.	Projekta pieteicējus vajadzētu nodrošināt ar skaidriem paraugiem tipiskiem gadījumiem, kā noformulēt situācijas, kad lokāli pasākumi sniedz ieguldījumu sabiedrībā nozīmīgu problēmu risināšanā.
Daļa projektu īstenoāju atbilstības aprakstu programmas mērķim un programmas rezultātiem vairāk uztver kā “atrakstīšanos” un nespēj ieraudzīt, kā katra projekta aktivitāte faktiski sniedz ieguldījumu programmas mērķī un rezultātos, kā arī neizmanto iespējas pievienot salīdzinoši vienkāršas papildu aktivitātes, kas ieguldījumu programmas mērķī un rezultātos būtiski palielinātu.	Izveidot aktuālu labās prakses apkopojumu, kā nelielas papildu aktivitātes plānotajā projektā var dot lielu ieguldījumu programmas mērķu un rezultātu sasniegšanā.
Ir projektu īstenoāji, kam nav detalizēti skaidrs, kā fotofiksācijās korekti interpretēt personas datu aizsardzības regulējumu.	Nepieciešams izstrādāt informatīvo materiālu par datu aizsardzības regulējuma prasībām un iespējamiem risinājumiem izmantojot foto-fiksāciju, kā projektā rīkota pasākuma rezultātu apliecinājumu.
Mazajiem un jaunajiem NVO nākas saskarties ar kapacitātes problēmām, lai nodrošinātu projekta īstenošanai nepieciešamās administratīvās darbības.	Atbalstīt un informēt potenciālos projektu īstenoājus par pieejamo atbalstu un infrastruktūru projekta īstenošanas gaitā, piemēram, par iespējām izīrēt grāmatvedības programmu vai uzskaites pakalpojumus uz projekta laiku. Šādas informēšanas aktivitātes var būt lietderīgi īstenot sadarbībā ar reģionālajiem NVO centriem.
Gaidot projektu konkursa rezultātus, NVO saskārušies ar neskaidrību un stresu sakarā ar to, ka nav bijis zināms datums, kurā tiks paziņoti rezultāti.	Vairāk publiskojama informācija par prognozēm, kad projektu iesniegumu vērtēšanas rezultāti būs gatavi, lai katru dienu nav jāpārbauda, vai nav jau publicēti rezultāti.
Spēja orientēties un izsekot aktualitātēm dažādu NVO atbalsta programmu ietvaros ir īpaši problemātiska mazajiem un jaunajiem NVO.	Ieteicams izveidot informatīvu rīku interneta vietnē par visiem NVO pieejamiem finanšu atbalsta instrumentiem un organizācijām. Vēlams tos strukturēt pa atbalsta veidiem, jomām, formām, lai NVO ar savu projekta ideju ātri var noorientēties, kurās organizācijās vērts pieteikties atbalstam. Funkcionalitāte pēc iespējas tuvināma publisko iepirkumu

	vietnei Iepirkumu uzraudzības birojā un Elektronisko iepirkumu sistēmā.
Pieredze rāda, ka efektīvākais veids, kā atrisināt neskaidros jautājumus par projekta pieteikšanu vai īstenošanu, ir konsultācijas ar SIF pārstāvjiem.	Konsultatīvā kapacitāte: ieteicams stimulēt projektu pieteicējus kontaktēties ar "NVO fonds" pārstāvjiem projekta pieteikuma laikā un sekot, lai ir mikroprojektu pieteikumu apjomam atbilstoša kapacitāte konsultāciju sniegšanai. Ieviest divu posmu pieteikšanās procesu, kur pirmajā posmā tiek sniegti konceptuāli komentāri par mikroprojekta ideju – vai vērts turpināt konkursā.
Ir NVO, kas uzskata, ka iespējami un lietderīgi būtu turpināt administratīvā sloga mazināšanu.	Izvērtēt iespēju turpināt finanšu atskaišu vienkāršošanu, balstoties uz Rīgas domes praksi. Izvērtēt iespēju vienkāršošanu piemērot selektīvi uzticamākajiem NVO ar pozitīvu iepriekšējo sadarbības pieredzi ar ar "NVO fonds".

Avots: autoru veidots, balstoties uz primārās izpētes rezultātiem.

Zemāk detalizētāk uzskaitīti dažādi izaicinājumi un risināmās problēmas, kas tika izteiktas un novērotas diskusijās ar NVO.

- Vērtēšanas kritēriji nav visiem saprotami: ir projektu īstenoņtāji, kas slikti izprot, kāpēc nav saņēmuši atbalstu. Ja divas reizes konkursā nesaņē atbalstu, zūd motivācija pieteikties.
- Neskaidra ietekmes interpretācija: novēroti ietekmes un rezultātu interpretācijas pārpratumi. Aktuālāk tas ir maziem un jauniem NVO ar mazāku pieredzi un izpratni pilsoniskās sabiedrības attīstības jautājumos.
- Novērots, ka projektu iesniedzēji, kam pēc būtības projekts atbilst nolikumam, nespēj atbilstoši un skaidri formulēt mērķa grupu, rezultātus un ietekmi tādā formātā un valodā, kā tiek sagaidīts pieteikuma veidlapā.
- Mazajās NVO mēdz būt tā, ka vadītāju un aktīvo dalībnieku stiprā puse ir organizatoriskās spējas, bet vājā – strukturētu projekta pieteikuma tekstu veidošana.
- Augstu novērtē tos "NVO fonds" gadījumus un atbalsta instrumentus, kur kontaktpersonas konsultē un iesaka uzlabojumus pieteikumam, lai labāk atbilstu nolikumā prasītajam formātam.
- NVO vidē pastāv arī viedoklis, ka veiksmīgu projektu pieteikumu sagatavošanai lielāki NVO piesaista konsultantus, kas to izdara, savukārt, konsultācijas kā maksas pakalpojumu nelieli NVO atzīst, ka drīzāk neizvēlētos ierobežoto līdzekļu dēļ.

- Novērots, ka nelielie NVO mākslīgi pieliek projektā noteiktas aktivitātes, lai uzlabotu cerības vinnēt, piemēram, sadarbību ar citiem NVO lokālā kopienu pasākuma projektā, kas tiešā veidā neizriet no plānotajām projekta aktivitātēm.
- Projektu īstenotājiem mēdz būt izpratnes trūkums par projekta rezultātu mērīšanas aktualitāti un metodēm, kā to darīt.
- Ir NVO, kas sapratuši, ka efektīvākais veids komunikācijai rakstot projekta pieteikumu vai īstenojot projektu, ir zvanīt “NVO fonds” kontaktpersonām.
- Kaut gan kā tipiskās situācijas sākotnējā informācijas meklēšanā ir tieša došanās uz interneta vietnes “NVO fonds” sadaļu, vai meklēšana Google pārlūkprogrammā, ir gadījumi, kad pretendenti uz interneta vietni sistemātiski iet caur citiem kanāliem – partneru mājas lapu saitēm.
- Aktualitātes un atsauksmes par “NVO fonds” mēdz tikt saņemtas caur komunikācijas kanāliem sazinoties ar citiem NVO un atbalsta organizācijām – pašvaldībām un NVO reģionālajiem centriem. Rezultātā ir nenoteiktības situācijas, kad netiek pilnvērtīgi saņemta informācija par aktuālākajām izmaiņām un uzlabojumiem, kas ietekmē lēmuma pieņemšanu par dalību konkursā.
- Daudziem NVO ir apgrūtināti visās atbalsta fondu interneta vietnēs pastāvīgi uzraudzīt, kādas ir aktualitātes un izmaiņas, nereti pieliekot pūles, lai nepieciešamo informāciju par jaunumiem un izmaiņām atrastu. Tika novērota vēlme izmaiņas un aktualitātes koncentrētā veidā saņemt vienkopus – gan interneta vietnē, gan proaktīvi un mērķorientēti – caur NVO atbalsta organizācijām un e-pastos. Ņemot vērā, ka pastāv iespēja pieteikties uz jaunumiem e-pastā, secināms, ka šo kanālu lietderīgi promotēt aktīvāk, jo iespēja netiek izmantota pilnvērtīgi.
- Ir gadījumi, kad projektu iesniedzējiem nav skaidrs, kā mikroprojekta aktivitātes, kas vērstas uz specifisku lokālu situāciju un mērķa grupu sasaistāmas ar konkursa nolikumā formulēto sabiedrībā nozīmīgu problēmu risināšanu.
- Ja ir pieredze projektu pieteikumu rakstīšanā, tad “NVO fonds” nolikums un pieteikums kopumā ir saprotami.
- Iznākuma rādītāju problēma: kā risināt atskaitīšanos, ja uz projektā plānoto pasākumu ierodas būtiski atšķirīgs cilvēku skaits, nekā plānots vai aicināts?

- Nav viennozīmīgas skaidrības, kā reaģēt, ja situācija mainās projekta pasākuma īstenošanas laikā ja nav laika izmaiņas saskaņot ar SIF – vai, piemēram, neiztērētās transporta izmaksas var novirzīt papildu ēdināšanai.
- Pieredzējušiem projektu rakstītājiem projekta idejas starpvērtējums pirms projekta iesniegšanas nav būtisks.
- NVO savā ziņā ir pieraduši pie salīdzinoši lielas birokrātijas salīdzinoši mazos projektos, tādēļ kopumā “NVO fonds” administratīvais slogs būtiski neizceļas.
- Ir projektu pieteicēji, kas konkurences dēļ sola “zelta kalnus” un mazas algas sev, jo zina, ka arī konkurentu NVO ir mazas algas un projekta īstenošanas gadījumā pārtērē personīgos laika un naudas resursus.
- Interneta vietnes “NVO fonds” sadaļa ir grūti uztverama tiem NVO pārstāvjiem, kas iepriekš nav saskārušies ar publisko atbalsta sniedzēju interneta vietnēm – formu, valodu, struktūru.
- Lai interneta vietnes “NVO fonds” sadaļā nonāktu līdz atbildei uz jautājumu – kādas šobrīd ir projektu pieteikšanas iespējas “NVO fonds”, jāveic salīdzinoši daudz klikšķu un jāsijā piedāvātā informācija – ja kā kanāls tiek izmantots interneta pārlūks, meklējot “NVO fonds”, tad rezultāta saite noved pa tiešo interneta vietnes “NVO fonds” sadaļā. Savukārt, konkursa plānu grafiks ir līmeni iepriekš, bet NVO fonds” sadaļā gada pirmajā pusē nav atrodamas norādes par aktuālo konkursu – termiņiem vai dokumentāciju.
- Mazām organizācijām, maziem grantiem vienreiz gadā konkurss ir par maz.
- Projektu pretendentiem grūti noorientēties programmas prioritātēs – kurai projekta rezultāti atbilst?
- Vienotajā pieteikuma veidlapā visām programmas prioritātēm ir vienota projekta apraksta struktūra. Taču nav skaidrs pamatojums, piemēram, kāds ir iemesls aprakstīt NVO mērķa grupas risināmās problēmas, ja izvēlēta prioritāte “NVO kapacitātes stiprināšana”? Šajā gadījumā projekta pieteikumā būtu jāapraksta organizācijas risināmās problēmas.
- NVO pārstāvji norāda, ka, lai uzrakstītu kvalitatīvu projekta pieteikumu un vinnētu konkursā, jāpārtērē daudz laika, kas nav samērīgi mikroprojekta apjomam.
- Projektu pieteikumu gatavošanā ļoti svarīga ir mērķa grupas iesaiste. Jauniešu auditorijā tas tiek īstenots plaši, bet ir auditorijas, kur iesaiste jāuzlabo.

- Tās NVO, kas ir jau pieradušas panākt augstas kvalitātes projekta pieteikuma izstrādi ar vai bez ārējiem konsultantiem, regulāri izkonkurē mazāk pieredzējušas NVO, it īpaši attālākos reģionos.
- Jaunajām organizācijām projektu pieteikumos mēdz būt vēlme daudz rakstīt, lai labāk apliecinātu savu darbību un pazūd fokuss uz nolikumā norādīto jautājumu vai aspektu. Rezultātā neskaidri formulēts ko un kāpēc darīs, tā vietā sniedzot daudz sekundāras nozīmes informāciju.
- Ir situācijas, kad lielāko pienesumu programmas mērķim vai programmas rezultātiem nodrošina kāda specifiska aktivitāte projekta ietvaros, kas nav tieši saistīta ar projekta pamata aktivitāti vai NVO pamatdarbību. Piemēram, projekta pamatideja ir svētku dienas pasākuma rīkošana apkaimes iedzīvotājiem, kas pēc sava rakstura ir izklaides pasākums, taču tā ietvaros tiek veikta dalībnieku saraksta izveide nākamā mēneša apkaimes talkai, kas ir skaidra pilsoniskās iesaistes aktivitāte ar skaidru un nomērāmu rezultātu. Savukārt, pašai talkai viena līmeņa ietekme ir “padsmīt” cilvēku iesaiste pilsoniskās aktivitātēs, bet cita līmeņa ietekme ir aktīva un profesionāla talkas promotēšana kaimiņu kopienām, kas rezultējas ar citām talkām, vai skaitliski daudz lielāku pilsoņu iesaisti nākamajā talkā.
- Pēdējo gadu laikā SIF ir būtiski vienkāršojis projektu atskaišu procedūru, taču tik maza apjoma projektiem vienkāršošanas process turpināms.
- Datu aizsardzības regulējuma dēļ problemātiska kļūst foto-fiksācija, kā projektā rīkota pasākuma rezultātu apliecinājums. Ir NVO, kuriem neskaidrs, kā rīkoties atbilstoši normatīvajam regulējumam specifiskās situācijās, piemēram, publisku skatu fotofiksācijas, kur var atpazīt sejas, bet nav iespēja no visiem dalībniekiem gūt saskaņojumu, ja pasākums ir publisks un dalībnieki nav iepriekš zināmi.
- Pastāv birokrātiski elementi, kas apgrūtina darbu, piemēram, bankas konta atvēršana Valsts kasē un aizvēršana pēc projekta beigām, neskatoties uz vajadzību drīz priekš nākamā projekta atkal atvērt.
- NVO pārstāvji pauž viedokli, ka pēdējos gados būtiski sarucis atbalsts projektu rakstīšanas sagatavošanai- ir palikuši vien īsi video semināri.

Ir virkne viedokļu, kas liek secināt, ka viedokļu paudēji, visticamāk, nav iepazinušies ar aktuālākajiem SIF sagatavotajiem palīgmateriāliem. Tas attiecināms pirmkārt uz projektu vērtēšanu, kā arī rezultātu mērīšanu un dokumentāciju un atskaišu dokumentācijas apjomu. Arī regulējums attiecībā uz izmaiņām projektā ir padarīts elastīgāks un pieejami informatīvie materiāli.

Pausts viedoklis, ka pieredzējušie NVO izkonkurē jaunos, nelielos un nepieredzējušos NVO, t.sk. no reģioniem. Taču statistiskie dati rāda, ka 2021.-2023.g. 96 no 131 projektiem īstenojušas NVO, kas piedalās pirmo reizi.

Kopumā diskusijās apkopotie NVO viedokļi atbilst kopējai vēsturiskajai noskaņai, kāda tika pausta arī iepriekšējos gados un atspoguļota iepriekšējos izvērtējumos. Galvenās problēmas saistāmas ar izpratnes grūtībām projekta idejas un aktivitātes noformulēt un interpretēt nolikuma prasībām atbilstošā formātā un jēdzienos. Pieredzējušiem projektu īstenošanai tā nav uzskatāma par problēmu, savukārt nepieredzējušiem NVO, kas lielā mērā ir mikroprojektu potenciālā mērķauditorija, šie aspekti var radīt ievērojamas barjeras. Tādēļ būtiski ir skaidrāk un aktīvāk informēt un skaidrot par veiktajiem uzlabojumiem un vienkāršojumiem programmā, kā arī atbalstīt potenciālos projektu pieteicējus interpretējot programmas mērķus un rezultātus un to sasaisti ar projektu mērķiem.

6. ŠĶĒRŠĻI IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBAI

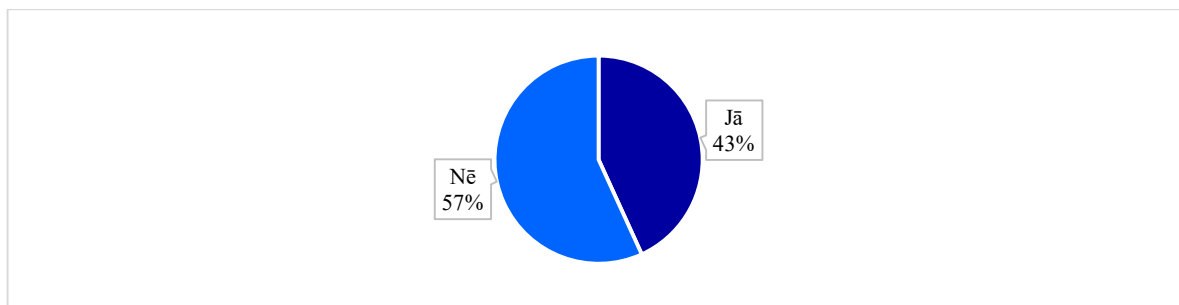
Šajā nodaļā apkopoti šķēršļi iedzīvotāju līdzdalībai SIF atbalstītajās aktivitātēs “NVO fonds” mikroprojektiem un to novēršanai nepieciešamie pasākumi. Kā arī, analizēta potenciālo mikroprojektu iesniedzēju (pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā aktīvu organizāciju) kapacitāte aktivitātēm, kas iespējami cieši saistāmas ar programmas mērķa sasniegšanu. Šķēršļi identificēti primārajā izpētē – mērķa grupas aptaujā, fokusa grupu diskusijā un intervijās.

Aptaujas rezultāti

Šķēršļi NVO bez iepriekšējas pieredzes “NVO fonds”

Lai apzinātu NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušās “NVO fonds” programmā (NVO bez pieredzes) nodomu par dalību “NVO fonds” programmā, aptaujas ietvaros tām tika jautāts, vai tās ir apsvērušas domu pieteikties “NVO fonds” mikroprojektiem (skatīt attēlu Nr.23).

23. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušās “NVO fonds” programmā, viedoklis par to vai tās kādreiz ir apsvērušas ideju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektiem

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušās “NVO fonds” programmā (n=44).

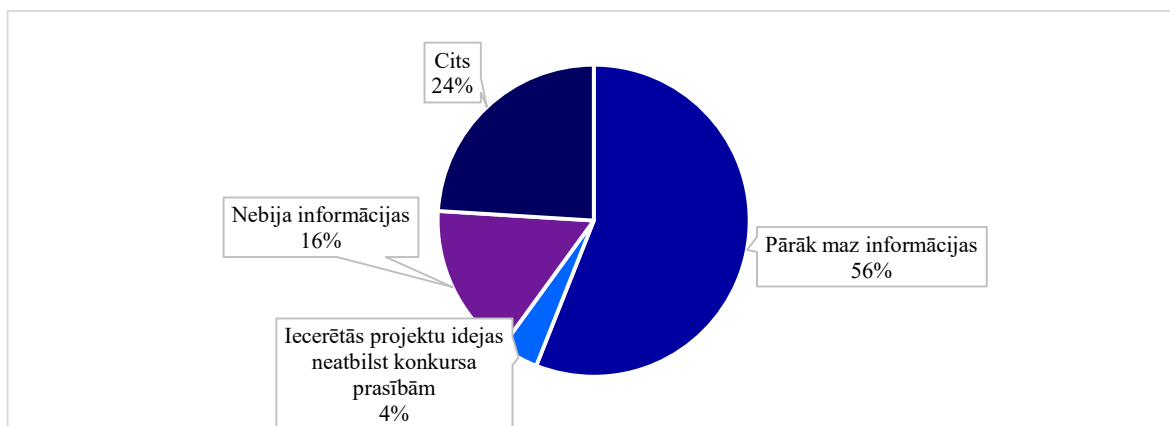
Aptauja liecina, ka 57% NVO bez pieredzes nav apsvērušas ideju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektiem, savukārt 43% - ir apsvērusi šādu ideju.

NVO bez pieredzes, kuras ir apsvērušas ideju pieteikties, nav to darījušas vairāku iemeslu dēļ. Izplatītākais nepieteikšanās iemesls ir zināšanu trūkums par pieteikšanos un īstenošanu, to norādīja 42%. Kā citus iemeslus NVO bez pieredzes, kuras ir apsvērušas ideju pieteikties norādīja – nepārliecinātība, ka ideja tiks atbalstīta (11%), pašu finansējuma trūkums (11%), informācijas trūkums (11%), bailes no birokrātijas (11%), kapacitātes trūkums pieteikuma un atskaišu gatavošanā (16%). Tomēr šos iemeslus norādīja vien neliels NVO skaits. Kaut gan projekti ir 100% ir no programmas finansēti norādītais pašu finansējuma trūkums var būt saistīts ar primārās izpētes diskusijās norādīto, ka faktiskās izmaksas var būt lielākas par projekta budžetu. Pirmkārt, var būt palīgaktivitātes, ko grūti dokumentēt un ietvert projekta izmaksās, otrkārt, ir gadījumi, ka

cerot uz labāku rezultātu konkursā tiek pārspīlēti rezultāti un minimizētas izmaksas, zinot, ka praksē daļa būs jāsedz pašiem.

Ņemot vērā gan iepriekšējā nodaļā konstatēto, gan attēlā Nr.24 norādīto, var secināt, ka NVO bez pieredzes nav apsvērušas ideju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektiem lielā mērā informācijas trūkuma dēļ. Vairāk kā puse jeb 56% NVO bez pieredzes, kuras nav apsvērušas ideju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektiem to nav darījušas, jo esot bijis pārāk maz informācijas, bet 16% vispār nav bijusi informācija.

24. attēls. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā un nav apsvērušas ideju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektiem - nepieteikšanās iemesli

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā un nav apsvērušas ideju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektiem (n=25).

Gandrīz ceturtda daļa (24%) norādīja atbilžu variantu cits, starp tiem ir sekojoši iemesli: kapacitātes trūkums, uzņēmības trūkums, biedrības darbības mērķu un principu neatbilstība u.c. Šie ir pietiekoši objektīvi iemesli, lai šādus NVO neietvertu potenciālo mikroprojektu iesniedzēju mērķa grupā.

Papildus tam, NVO bez pieredzes tika uzdots atvērtais jautājums – kas viņus motivētu pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursam vai par ko viņi gribētu saņemt izsmeltošāku informāciju, vai citu atbalstu. Būtiskākās respondentu atbildes apkopotā veidā iekļautas tabulā Nr.12.

Tabula Nr. 12. NVO, kuras nekad nav īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un nekad nav pieteikušas “NVO fonds” programmā: iemesli, kas motivētu pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursam vai par ko viņi gribētu saņemt izsmeltošāku informāciju, vai citu atbalstu

Iemesli, kas motivētu pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursam vai par ko gribētu saņemt izsmeltošāku informāciju, vai citu atbalstu	Respondentu skaits
Informācija: - izsmeltoša informācija par "NVO fonds" mikroprojektiem; - informācija par "NVO fonds" mērķiem, nosacījumiem, atbalstāmajām aktivitātēm, prasībām, atbalsta apmēru u.tml.; - soli pa solim paskaidrojumu, kā jāiesniedz pieteikums, kritēriji pieteikuma atlasei u.c.; - aktuālā informācija par jaunajiem programmas projektiem;	25

- par informācijas avotiem, kuros atrodama informācija par "NVO fonds" mikroprojektiem; - plašāka informācija un konsultācijas; - semināri; - vēlētos saņemt e-pastā aktuālo informāciju; u.c.	
NVO kapacitāte: - biedri, kas būtu gatavi nodarboties ar pieteikuma rakstīšanu; - ja NVO būtu personāls, kurš varētu vadīt un koordinēt projektu, varētu apsvērt šādu iespēju. Mūsu NVO darbojas tikai uz brīvprātības principa, bez algota personāla. - zināšanas un pārliecība, ka spēsim realizēt projektu; - pārliecība, ka atskaites būs vieglas.	4
Atbalsts, iedrošinājums, palīdzība, t.sk. projekta rakstīšanā	2
Mazāka birokrātija	2
Mentors, kas palīdzēt rakstīt projekta pieteikumu	1
Skaidri, saprotami, viegli nosacījumi	1
Viegli aizpildāms pieteikums	1

Avots: SIA "Oxford Research Baltics" 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras nekad nav īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un nekad nav pieteikušas "NVO fonds" programmā (n=44).

Vairums NVO bez pieredzes norādīja, ka tiem palīdzīga būtu dažāda veida informācija par "NVO fonds" mikroprojektiem. Papildus tam, vairāki respondenti norādīja, ka pateicoties aptaujai uzzināja par šādu iespēju un noteikti iepazīsies ar konkursa prasībām. Kas kopumā var norādīt uz nepieciešamību pēc plašākas un proaktīvākas informācijas izplatīšanas, iespējams, pēc jaunu informācijas izplatīšanas kanālu apzināšanas. Šāda informācijas izplatīšana varētu būtiski palielināt NVO bez pieredzes izpratni un interesi piedalīties.

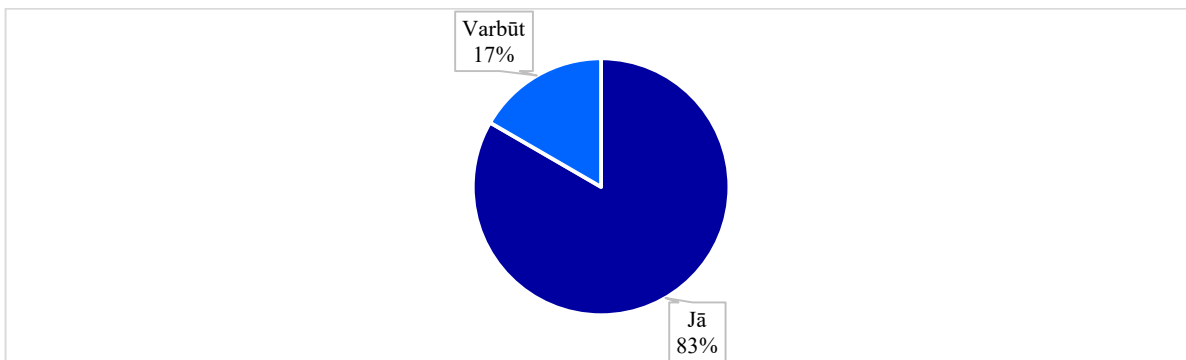
Papildus tam, vairāki respondenti norādīja, ka nepieteikšanās iemesli ir saistāmi ar NVO iekšējo kapacitāti un tieši ar cilvēkresursu kapacitāti, attiecīgi kapacitātes uzlabošanās, piemēram, proaktīvāka NVO biedru iesaiste motivētu pieteikties.

Viedoklis par mazāku birokrātiju var būt saistāms ar vēsturisko pieredzi pirms SIF veiktajiem atbalsta sistēmas uzlabojumiem. Taču tas var būt saistīts arī ar pieredzi citos konkursos, kur iesniedzamās informācijas apjoms ir mazāks.

Šķēršļi NVO ar iepriekšējo pieredzi "NVO fonds"

Lai apzinātu NVO, kuras ir īstenojušas "NVO fonds" mikroprojektus un pieteikušas "NVO fonds" programmā, bet nav īstenojušas (NVO ar pieredzi), nodomu par daļību "NVO fonds" programmā, aptaujas ietvaros tām tika jautāts, vai tās ir apsvērušas domu pieteikties "NVO fonds" mikroprojektu konkursos tuvāko 3 gadu laikā (skatīt attēlu Nr.25).

25. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas, prognoze par iespēju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursos tuvāko 3 gadu laikā

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas (n=24).

Visas NVO ar pieredzi, tuvāko 3 gadu laikā apsver iespēju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursos. Vairums jeb 83% atbildēja, ka ir apsvērušas iespēju pieteikties, bet 17% atzīmēja, ka varbūt pieteiksies. Svarīgi uzsvērt, ka neviena no organizācijām neatbildēja, ka neapsver iespēju pieteikties.

Apkopojot iemeslus, kuri apgrūtināja NVO ar pieredzi “NVO fonds” atbalstītā projekta pieteikuma sagatavošanu, vairums respondentu jeb 46% norādīja, ka visgrūtāk bijis saprast, kā projekta mērķus un rezultātus aprakstīt atbilstoši “NVO fonds” programmas mērķiem un rezultātiem (skatīt attēlu Nr.26).

26. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas, norādītie iemesli, kuri apgrūtināja “NVO fonds” atbalstītā projekta pieteikuma sagatavošanu (varēja atzīmēt vairākus atbilžu variantus)

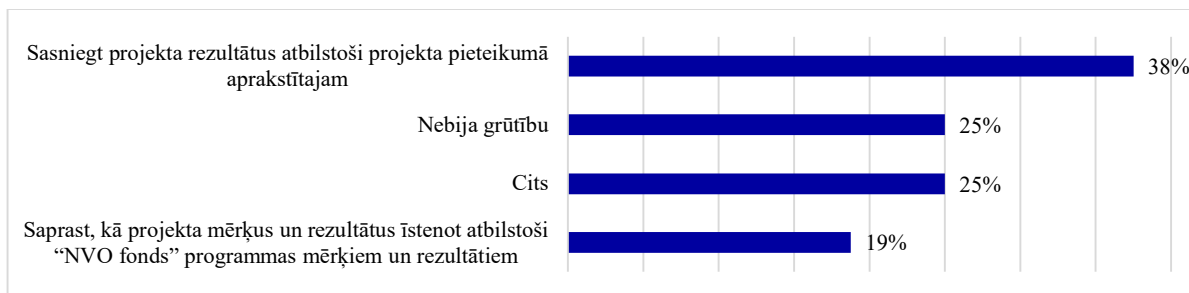

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas (n=24).

Otrs izplatītākais iemesls, kurš apgrūtināja projekta pieteikuma sagatavošanu bija saprast, kā pareizi jāraksta konkursa pieteikums, šo iemeslu norādīja 29% NVO ar pieredzi.

Lai noskaidrotu iemeslus, kas apgrūtināja “NVO fonds” atbalstīto projektu īstenošanu, NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus, lūgts norādīt tā iemeslus. Kā izplatītākais iemesls norādīts - projekta rezultātu sasniegšana atbilstoši projekta pieteikumā aprakstītajam, šo iemeslu norādīja 38% īstenoātāju (skatīt attēlu Nr.27).

27. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus, norādītie iemesli tam, kas apgrūtināja “NVO fonds” atbalstītā projekta īstenošanu (varēja atzīmēt vairākus atbilžu variantus)

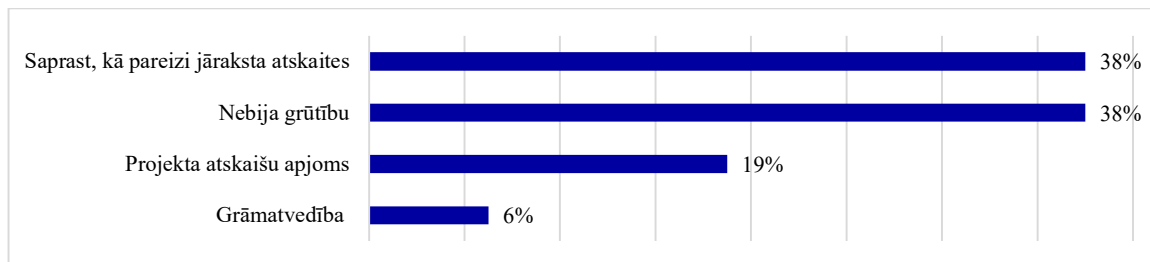

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus (n=16).

Ceturtdaļa projektus īstenojušo NVO norādīja, ka grūtību neesot bijis, kā arī – ceturtdaļa norādīja citu iemeslu. Starp citiem iemesliem, norādīti, piemēram: projekta īstenošanu apgrūtināja dalībnieku iesaiste; projekta vadība, jo paralēli jāveda vairāki projekti; mazajos projektos nevar garantēt finansējumu algām (piemēram, ja darbu apjoms ir mazāks kā minimālā alga - vienalga jāmaksā nodokļi pilnā apmērā), nav darbinieku un pārlīkt visu uz brīvprātīgajiem nav risinājums u.c.

Atbildot uz jautājumu, kas apgrūtināja “NVO fonds” atbalstītā projekta atskaišu sagatavošanu, vairums NVO, kuras ir īstenojušas mikroprojektus (38%), norādīja, ka grūtākais bija saprast kā pareizi jāsaraksta atskaite. Identisks NVO īpatsvars (38%) norādīja, ka tām neesot bijušas grūtības sagatavot atskaites (skatīt attēlu Nr.28).

28. attēls. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus, norādītie iemesli tam, kas apgrūtināja “NVO fonds” atbalstītā projekta atskaišu sagatavošanu

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus (n=16).

Arī NVO ar pieredzes tika uzdots atvērtais jautājums – kas viņus motivētu pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursam vai par ko viņi gribētu saņemt izsmeltošu informāciju, vai citu atbalstu. Būtiskākās respondentu atbildes apkopotā veidā iekļautas tabulā Nr.13.

Tabula Nr. 13. NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas: iemesli, kas motivētu pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursam vai par ko viņi gribētu saņemt izsmeltošu informāciju, vai citu atbalstu

Iemesli, kas motivētu pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursam vai par ko gribētu saņemt izsmeltošu informāciju, vai citu atbalstu	Respondentu skaits
Informācija: - par pieredzes apmaiņas aktivitātēm; - par vērtēšanas kritērijiem; - par atskaišu iesniegšanu; - gribētos, lai būtu labāk izskaidrots, kā aizpildīt veidlapas mikroprojektiem, dažos punktos nav skaidrs, kas tieši jāievada, jo to var saprast dažādi; - gribētu uzzināt, vai iespējams mikroprojektu plānot tikai ar darbinieku algām, jo finansējuma apjoms ir ierobežots; u.c.	7
NVO kapacitāte: - ja izsludinātā projekta tēma atbilstu biedrības interesēm un iespējām to īstenot; - piedalīsimies, ja kāds no izvirzītajiem mērķiem vai iecerētajiem projektiem atbildīs SIF prasībām/iespējām. - ja NVO būtu stabils finansējums vismaz viena darbinieka algošanai, kas to visu sagatavo un uzrauga, būtu daudz vieglāk izdomāt un īstenot projektus. Ja projektu finansējums ir vienīgā iespēja kādu algot, NVO nevar garantēt darba vietu, cilvēki izvēlas strādāt citur	3
Lielāks atbalsta finansējums (15 000-20 000 EUR)	1
Mazāk birokrātijas	1
Problēmju izcelšana, to risināšana	1

Avots: SIA “Oxford Research Baltics” 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69). NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus un NVO, kuras ir pieteikušās, bet nav īstenojušas (n=24).

Arī NVO ar pieredzi vairumā gadījumu norādīja, ka motivējoša būtu specifiska informācija par “NVO fonds” mikroprojektiem, t.sk. īstenošanas niansēm. Kā arī, vairākiem NVO motivācija ir saistāma ar organizācijas spēju īstenot projektu.

Ieteikumi šķēršļu mazināšanai un novēršanai

Visiem respondentiem tikai jautāts, kādi būtu ieteikumi “NVO fonds” mikroprojektu programmas un īstenošanas uzlabošanai. Būtiskākās respondentu atbildes apkopotā veidā iekļautas tabulā Nr.14.

Tabula Nr. 14. Aptaujas respondentu ieteikumi “NVO fonds” mikroprojektu programmas un īstenošanas uzlabošanai

Ieteikumi “NVO fonds” mikroprojektu programmas un īstenošanas uzlabošanai
<ul style="list-style-type: none"> • nodertu kāda vizuāla shēma, kas aptver visu svarīgo par mikroprojektu; • izvietot informāciju par īstenojamiem uzlabojumiem, ja projekts netiek apstiprināts; • konkrētāka informācija par kontaktpersonu attiecīgā projekta īstenošanā; • plašāka informācija par pieteikšanās iespējām; • reklāma TV; • vairāk publicitātes par šo programmu; • vairāk skaidrojumu; • laicīgi atsūtīt e-pastā informāciju, ka projektu konkurss ir atvērts vai tiks atvērts tuvākajās dienās. Ja rezultāti būtu jāvērtē nevis projekta ietvaros, bet kopumā - piemēram, ar mikroprojektu nevar panākt būtiskas izmaiņas visai sabiedrībai,

bet mūsu biedriem ieguvumi būtu neatsverami. No otras puses, ja kvantitatīvie rādītāji ir svarīgāki par kvalitatīvajiem, mēs nemaz netērējam savus jau tā mazos resursus un nemaz nepiesakāmies, jo nav jēga rakstīt projektus, kur atbilde būs, ka neskar pietiekami plašu sabiedrību. Nav iespējams visiem vērtētājiem iestāstīt, ka piemēram, uzlabojot zināšanas par sievietēm ar asins recēšanas traucējumiem, mēs ne tikai uzlabojam viņu dzīves kvalitāti, bet arī ilgtermiņā palīdzam sasniegt ilgtermiņa attīstības mērķu indikatoru - samazināt mātes mirstību, u.tml. Bet tas nevar tikt īstenots viena maza projekta laikā, bet bez projektiem vispār mēs mīņājamies uz vietas.

- mazāk birokrātijas;
- mazām organizācijām un jaunām organizācijām vajag vairāk atbalsta projektu izstrādes procesam organizācijā un projekta pierakstam SIF formātā;
- mazināt grāmatvedisko birokrātiju;
- nošķirt jau nolikumā mikroprojektu prasības no makroprojektu prasībām. Pieteikuma veidlapā tas jau ir izdarīts, tomēr nolikumā ir vērojama tendence, ka prasības ir vienotas un vienlīdz striktas;
- par mikroprojektu dokumentu iesniegšanas sākumu paziņot vismaz mēnesi iepriekš;
- pašieguldījums varētu būt dažādots;
- piešķirot finansējumu, skatīties reģionālo pārklājumu, izveidojot Latgalei, kā mazāka-afīstītajam reģionam, kādu atbalsta koeficientu, kas ļautu Latgales biedrībām aktīvāk saņemt finansējumu to darbības un mērķu realizēšanai un uzturēšanai;
- salīdzinoši pa gadiem ir ļoti uzlabojusies projektu īstenošanas kārtība, ir kļuvis daudz vienkāršāk. Varbūt varētu lielāku procentu administratīvajām izmaksām, projekta vadībai. Un kopumā lielāku finansējumu no valsts šādiem projektiem;
- vēlos, lai man būtu mentors, kurš atbalstīs visu periodu un konsultēs;
- vienkāršot gan pieteikuma formu, gan atskaišu saturu;
- vienkāršot pieteikšanās un atskaitīšanās kārtību, kas nenobiedē lauku NVO.

Avots: SIA "Oxford Research Baltics" 2024.gadā veiktā NVO aptauja (n=69).

Kopumā respondentu rekomendācijas liecina, ka tiek sagaidīts, ka "NVO fonds" programmu varētu uzlabot, nodrošinot skaidru, saprotamu, laicīgu un pieejamu informāciju, vienkāršojot pieteikšanās un īstenošanas procesu, kā arī piedāvājot individualizētāku atbalstu. Tāpat novērojams, ka daļa rekomendāciju balstās uz vēsturisku informāciju, kas vairs nav aktuāla. Tas attiecas gan uz SIF veiktajiem uzlabojumiem programmā pēdējos gados, gan, faktisko situāciju, kad atbalsts projektiem Latgalē pēdējos gadus ir audzis vairāk kā divkārtīgi (2021.g.-4 projekti, 2022.-4, 2023.-10; 2024.-9), kaut ir NVO, kas pauž viedokli, ka Latgalē atbalsts būtu palielināms (skat. nākamajā nodaļā pie šķēršļiem).

Interviju un fokusa grupas diskusiju rezultāti

Interviju un fokusa grupas diskusiju rezultāti ietvēra virkni šķēršļu iedzīvotāju līdzdalībai un to novēršanai nepieciešamos pasākumus. Tie, kas neattiecas uz komunikāciju un ir aplūkoti iepriekš, izklāstīti zemāk, tabulā Nr.15.

Tabula Nr. 15. Būtiskākie identificētie šķēršļi un to risinājumi intervijās un fokusa grupu diskusijā

Šķēršļi	Risinājumi
Mazās NVO bieži ir tā, ka vadītāju un aktīvo dalībnieku stiprā puse ir organizatoriskās spējas, bet vājā – strukturētu pieteikuma tekstu veidošana saskaņā ar intervences loģikas skaidrojumu.	Atvieglot pieteikumu rakstīšanu vairākos veidos: 1) pieteikuma formā ietvert vairāk slēgto izvēlu laukus, t.sk. par tipiskajām projekta aktivitātēm, rezultātiem, rezultātu mērvienībām un mērīšanas metodēm; 2)

Tās NVO, kas ir jau pieradušas panākt augstas kvalitātes projekta pieteikuma izstrādi ar vai bez ārējiem konsultantiem, regulāri izkonkurē mazāk pieredzējušas NVO, it īpaši attālākos reģionos.	palielināt rakstisko un telefonisko konsultāciju kapacitāti; 3) papildināt ar skaidrojošajiem materiāliem par specifiskiem jautājumiem; 4) ieviest divu posmu pieteikšanos, kur pirmajā ir iespēja saņemt konceptuālu vērtējumu par projekta ideju.
Mazām organizācijām, maziem grantiem vienreiz gadā konkurss ir par maz.	Mikroprojektiem organizēt konkursu divas reizes gadā.
Mazām un jaunām organizācijām būtu pieprasījums arī pēc mazāka apjoma grantiem.	Sadalīt mikroprojektu programmu pēc atbalsta lieluma. Piemēram, pieejami arī granti līdz 7000 EUR un granti jaunajiem NVO līdz 2000 EUR ar attiecīgi vienkāršāku pieteikšanās mehānismu.
Datu aizsardzības regulējuma dēļ problemātiska kļūst foto-fiksācija, kā projektā rīkota pasākuma rezultātu apliecinājums.	Papildināt skaidrojošo informatīvo materiālu par foto-fiksāciju izmantošanu projekta rezultātu apliecinājumu veidošanā, lai uzlabotu izpratni par atbilstību normatīvajiem aktiem.
Pastāv birokrātiski elementi, kas apgrūtina darbu, piemēram, bankas konta atvēršana Valsts kasē un aizvēršana pēc projekta beigām, neskatoties uz vajadzību drīz - priekš nākamā projekta atvērt atkārtoti.	Pārskatīt specifisko prasību nepieciešamību projektu īstenotājiem.

Avots: primārās izpētes rezultāti.

Potenciālo mikroprojektu iesniedzēju kapacitāte

Potenciālo mikroprojektu iesniedzēju kapacitāte vērtēta balstoties uz SIF formulēto izpētes jautājumu - vai ir kapacitāte īstenot projektus, kas atbilst programmas mērķim stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā? Šis jautājums analizēts no diviem aspektiem:

- 1) Kāds ir potenciālais mikroprojektu jauno iesniedzēju skaits, kuri pēc savu aktivitāšu tēmas un satura var atbilst programmas mērķim?
- 2) Kāds ir potenciāls pašu aktivitāšu atbilstībai programmas mērķim?

Potenciālie mikroprojektu iesniedzēji tika definēti pēc četriem kritērijiem:

1. Pēc NACE klasifikācijas NVO atbilst nolikuma kritērijiem attiecībā uz darbības veidu;
2. Pēc NVO nosaukuma nav identificēta neatbilstība kādai no nolikumā norādītajām neatbalstāmajiem darbības veidiem;
3. NVO 2022.gadā ir bijis apgrozījums saskaņā ar Uzņēmumu reģistrā pieejamo informāciju;
4. NVO nav uzskatāms par lielu NVO (gada apgrozījums nepārsniedz 50 000 EUR)
5. Nav pieteicies "NVO fonds" laikā no 2021.-2024.gadam.

NVO grupā, kur apgrozījums 2022.gadā bija no 5000 - 50000 EUR kā potenciālie jaunie mikroprojektu pieteicēji tika identificēti 400 NVO, kas, visticamāk, atbilstu nolikuma kritērijiem. Vēl vismaz 1000 NVO bez papildu izpētes ir grūti identificēt atbilstību nolikuma prasībām, bet, teorētiski, tie var veikt aktivitātes, kas atbilstu nolikumam.

NVO grupā, kur apgrozījums 2022.gadā bija līdz 5000 EUR, kopā bija 3500 NVO. Šajā grupā detalizēta atbilstības analīze netika veikta, taču pēc analogijas ar otru grupu, var pieņemt, ka vismaz 1000 NVO ir tādi, kas varētu īstenot aktivitātes, kas atbilstu “NVO fonds” nolikumam.

Analīzes rezultātā secināts, ka papildu kapacitātes potenciāls NVO slēpjas projektu aktivitāšu optimizēšanā, lai panāktu maksimālu ietekmi atbilstoši programmas mērķiem un rezultātiem.– Būtisku ietekmi var nodrošināt ne tikai projekta pamata aktivitātes, bet arī saistītās papildus aktivitātes. Piemēram, ja projektā tiek organizēts apkaimju kopienas svētku pasākums, kura ietvaros tiek saliedēti apkaimes iedzīvotāji, var pievienot papildu aktivitāti, kas dalībniekus stimulē uz pilsonisko līdzdalību arī pēc projekta. Piemēram, aicinājums uz apkaimes sakopšanas talku vai sākotnējo iesaisti citā ieplānotā pilsoniskā aktivitātē, veidojot dalībnieku sarakstu ar kontaktinformāciju. Šādā gadījumā ietekmi raksturo ne tikai jaunu mērķa grupas kontaktu un pazīšanās veidošanās, bet arī motivācijas veidošana pilsoniskās iesaistes turpinājuma aktivitātēm. Šādu, mērķorientētu papildu aktivitāšu pievienošana palielina arī potenciālu NVO projektu nākotnes idejām, kuras tās būtu gatavas īstenot ar “NVO fonds” atbalstu.

Programmas mikroprojektu pieteikšanas, īstenošanas un atskaišu kārtība

Šajā nodaļā izvērtēti pēdējos gados veiktie uzlabojumi programmas nolikumā un izvērtēšanas kārtībā un apkopoti esošo un potenciālo projektu īstenošanu viedokļi par veiktajiem un nākotnē vēlamajiem uzlabojumiem.

Veiktie uzlabojumi programmas nolikumā un izvērtēšanas kārtībā

Kā iepriekš minēts, 2020. gadā tika lemts atgriezties pie programmas “NVO fonds” atbalstīto projektu dalījuma mikro un makro projektos. Līdz ar to, 2021. gada nolikums un izvērtēšanas kārtība atspoguļoja šīs izmaiņas. Tika vienkāršota pieteikuma forma un administrēšanas mehānisms. 2021. gadā tika mainīts arī “NVO fonds” nolikums saistībā ar projekta iesniegumu skaitu, norādot, ka katrs projekta iesniedzējs konkursa ietvaros var iesniegt ne vairāk kā vienu projekta iesniegumu. Šāds lēmums tika pieņemts, lai iespējami lielāks organizāciju skaits varētu saņemt programmas atbalstu. 2021. gadā mikro un makro projektu pieteikuma veidlapas bija atšķirīgas, bet vērtēšanas metodika bija vienota.

Balstoties uz 2021. un 2022. gada “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtējums” pieejamo informāciju, saskaņā ar nolikumu, 2021. gada konkursā tika paredzēts 75% finansējuma novirzīt makro projektiem, bet 25% finansējuma – mikroprojektiem.

No 2022. gada konkursa nolikums tika izstrādāts, ņemot vērā gan MK 2021. gada 5. februāra rīkojumu Nr.72 apstiprinātās “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam”, gan MK 2015. gada 16. decembra rīkojumā Nr. 792 “Par konceptuālo ziņojumu “Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi” noteikto un saskaņā ar MK 2012.gada 29. maija noteikumiem Nr. 374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai”. 2021. gadā nolikums tika izstrādāts balstoties tikai uz MK 2015.gada 16. decembra rīkojumu Nr.792 un MK 2012.gada 29.maija noteikumiem Nr. 374, jo “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam” nebija stājušās spēkā.

2022. gadā būtiskas izmaiņas konkursā atbalstīto projektu paredzētajās aktivitātēs netika ieviestas. Tika veikti precizējumi un iekļauti termini “sociālā sadarbība un solidaritāte sabiedrībā”, kā arī “iekļaujoša pilsoniskā līdzdalība”. Samazinājās mikroprojektiem paredzētā finansējuma īpatsvara procentu likme no 25% (2020. gada nolikumā) uz 20%, bet kopējais mikroprojektiem pieejamais finansējums nesamazinājās – 2021. gadā tie bija 349 125 EUR (25%), bet 2022. gadā - 377 618 EUR (20%). Palielinājās arī vienam mikroprojektam pieejamais programmas finansējums, no 7 000 EUR uz 10 000 EUR.

Nolikumā tika iekļauta atruna par mikroprojekta pieteikuma noraidīšanu bez atbilstības un kvalitātes vērtēšanas, ja iesniegtā projekta pieteikuma finansējums ir mazāks par nolikuma 1.10. punktā noteikto minimālo sliekšni (2 000 EUR). Nolikumā tika iekļauta arī atruna par to, ka programmas finansējums veido 100% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām, šī atruna attiecas gan uz makro, gan uz mikro projektiem. No nolikuma tika izņemta atruna par nepieciešamību nodrošināt projektā iesaistīto personu dzīves gājuma aprakstu (CV), kas attiecas gan uz makro, gan uz mikro projektiem. Mikroprojektu pieteikumu veidlapa tika apvienota ar makro projektu pieteikumu veidlapu. Nolikumā aprakstītajiem vērtēšanas kritērijiem, par kuriem var piešķirt papildu punktus, tika pievienoti šādi kritēriji:

1. projekta iesniedzēja līdzšinējā darbības pieredze liecina par labas pārvaldības principu ievērošanu (1 punkts no 4);
2. projekta ieguldījums programmas mērķa sasniegšanā (2 punkti no 4).

2022. gada Vērtēšanas Komisijas nolikumā atspoguļojās nolikumā aprakstītās izmaiņas par papildus punktu piešķiršanu, detalizēti aprakstot papildu punktu piešķiršanas kārtību. Vērtēšanas komisijas nolikums tika papildināts arī ar atrunām par rīcību gadījumos, kad Vērtēšanas komisijas ekspertu vērtējumi par projekta kvalitāti atšķiras, kā arī Vērtēšanas ziņojuma saskaņošanas procedūru.

2022. gada Vērtēšanas metodikā ir pievienota atruna par nosacījumu izvirzīšanu projektu iesniedzējiem kļūdu un nepilnību novēršanai gadījumā, kad tādas ir konstatētas, taču piešķirto punktu skaits ir pietiekams, lai projektu apstiprinātu. Kā arī, iekļauta metodika šo nosacījumi definēšanai. Vērtēšanas metodikā ir vienkāršoti skaidrojumi administratīvajai un atbilstības vērtēšanai (Nolikuma 1.10., 1.13., 1.14., 2. un 3. punktā noteiktajām prasībām). 2021. gada Vērtēšanas metodikā atbilstība tiek vērtēta 5 punktu skalā, un vērtētājiem tiek sniegti detalizēti apraksti punktu piešķiršanai. 2022. gada Vērtēšanas metodikā atbilstība Nolikuma 3. punktā noteiktajām prasībām tiek vērtēta ar jā/nē. Vērtēšanas metodika mikro un makro projektiem 2022. gadā bija vienota.

2023. gadā nolikumā tika ievietota atruna par atbalstāmajiem rīcības virzieniem⁸ un mērķa grupām.⁹ Nolikumā tika mainīts formulējums konkursā atbalstīto projektu aktivitātēm, uzsverot, ka konkursā tiek atbalstīti projekti, kuros aktivitātes nav saimnieciskas, tiek nodrošinātas mērķa grupai bez maksas ir vērstas uz programmas mērķa sasniegšanu un kuru ietvaros tiek veiktas nolikumā aprakstītās aktivitātes. 2023. gadā mikroprojektiem paredzētā finansējuma īpatsvara procentu likme netika mainīta un arī mikroprojektiem pieejamais finansējums nesamazināja – 2021. gadā 349 125 EUR (25%); 2022. gadā 377 618 EUR (20%), 2023. gadā 377 618 EUR, bet kopā ar Programmai papildus piešķirto budžeta finansējumu - 424004 EUR (20%).

2023. gada Vērtēšanas komisijas nolikumam tika pievienota atruna par rīcību gadījumā, ja par projekta ieguldījumu programmas mērķa sasniegšanā ekspertu un komisijas piešķirtajā vērtējumā

⁸ “NVO darbības stiprināšana”, “NVO interešu aizstāvības stiprināšana”, “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”, “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”.

⁹ Dažādas iedzīvotāju grupas, biedrības un nodibinājumi, to dalībnieki, biedri, darbinieki un brīvprātīgie.

ir konstatētas būtiskas atšķirības. Kā arī atruna par rīcību, ja vairāki projektu pieteikumi būs ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroka tiks dota projekta pieteikumam, kurš būs ieguvis augstāku vidējo punktu skaitu 5.7.2. un 5.7.4.vērtēšanas kritērijā:

- 5.7.2. Projekta ieguldījums programmas mērķa sasniegšanā 1.13.punktā norādītajās atbalstāmo pasākumu jomās;
- 5.7.4. Projektā sagaidāmo rezultātu atbilstība paredzētajām aktivitātēm.

2023. gada Vērtēšanas metodikā tika pievienota skaidrojošā informācija Administratīvajiem un atbilstības vērtēšanas kritēriju skaidrojumiem. Kā arī papildināti vai izvērsti projektu pieteikumu kvalitātes vērtēšanas kritēriju skaidrojumi punktu piešķiršanai.

Esošo un potenciālo projektu īstenotāju viedokļi par programmas uzlabojumiem

Būtiskākie priekšlikumi programmas uzlabojumiem attiecas uz programmas un projektu mērķu un rezultātu saskaņošanu, ietekmes mērīšanu un izmaksu atskaišu vienkāršošanu. Pirmie divi analizēti nodaļās iepriekš. Attiecībā uz izmaksu atskaišu vienkāršošanu, labākie risinājumi ietver dubultās uzskaites novēršanu un vienkāršoto izmaksu piemērošanu programmā.

2021. – 2027.gada plānošanā, atbilstoši Kopīgo noteikumu regulas jeb Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2021/1060 (turpmāk - KNR) prasībām, vienkāršoto izmaksu piemērošana ir obligāta un attiecināma pilnīgi uz visām izmaksām projektos, kur izmaksas nepārsniedz 200 000 EUR. Šāda pieeja liecina, ka administratīvā sloga samazinājums neliela izmēra projektos, piemērojot vienkāršotās izmaksas, uzskatāms par pamatotu. Zemāk apkopoti priekšlikumi scenārijiem administratīvā sloga mazināšanai. Izvērtēt iespējas ieviest vienkāršotās izmaksas, ko var veikt vairākos alternatīvos vai arī secīgos scenārijos:

A) Noteikt vienas vienības izmaksas vai vienoto likmi tipiskajām izdevumu pozīcijām, balstoties uz vēsturiskajiem izmaksu datiem projektos. Šī pieeja var attiekties uz noteiktiem tipiskiem gadījumiem, piemēram semināru izmaksas uz vienu dalībnieku dienā. Ja praksē ir pārāk daudz gadījumu, kad atsevišķos projektos vērtības būtiski atšķiras no vienības izmaksām, šīs vērtības var izmantot, nevis piemērojot vienkāršotās izmaksas, bet pasniedzot, kā informatīvu palīgmateriālu budžeta plānošanā. Īpaši nozīmīgi tas ir jauniem un maziem NVO, kam var nebūt atbilstošas iepriekšējās pieredzes identisku aktivitāšu veikšanā un, attiecīgi, lielāks risks kļūdoties faktisko izmaksu novērtējumā.

B) Noteikt vienoto maksājumu, balstoties uz līgumā apstiprinātajiem precīziem projekta rezultātu rādītājiem, kurus var definēt divos līmeņos - optimālais, uz ko cer projekta īstenotājs un minimālais, kuru SIF pieņem kā pietiekamu un atbilstošu vienotā maksājuma apmēram. Risku mazināšanai vienoto maksājumu var sadalīt izmaksājamās daļās pa projekta posmiem. Šādu metodi būtu lietderīgi piemērot pieredzējušiem uzticamiem NVO tādos projektos kur ir mazs risks, ka faktiskie rezultāti atšķirsies no plānotā un būs nepieciešamas budžeta korekcijas.

7. CITI FINANŠU INSTRUMENTI

Šajā nodaļā sniegta analīze par lokālajām NVO pieejamajiem finanšu instrumentiem, paralēli “NVO fonds”, laika periodā no 2021. līdz 2027. gadam. NVO Latvijā ir pieejami vairāki finanšu instrumenti. Daļa no finanšu instrumentiem nav specifiski mērķēti uz NVO atbalstu, bet konkrētu nozaru attīstību (piemēram, izglītības, kultūras vai vides nozarēs), atbilstošo nozaru NVO ir iespēja pretendēt uz attiecīgo finanšu instrumentu sniegto atbalstu. Atbalsta nosacījumi katram finanšu instrumentam ir atšķirīgi, bet galvenokārt balstās uz projektu konkursā izvirzīto mērķu sasniegšanu. Līdz ar to, šī izvērtējuma ietvaros, NVO pieejamie finansējuma avoti ir iedalīti nozaru griezumā, atsevišķi izdalot finansējuma avotus, kas pieejami pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanas mērķiem. Pielikumā Nr. 1 ir pieejams NVO pieejamo finanšu instrumentu apkopojums.

Lielākā daļa pielikumā Nr. 1 apkopotie NVO pieejamie finanšu instrumenti nav specifiski mērķēti uz NVO atbalstu un būtiski atšķiras pieejamā finansējuma apjomā. To finanšu avoti pārsvarā ir starptautiskās programmas un fondi (Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Interreg, u.c., British Council, Amerikas vēstniecības mazo grantu programma). Izvērtējumā īstenotās primārās izpētes ietvaros tika norādīts uz Amerikas vēstniecības mazo grantu programmas pieteikšanās procesu kā labās prakses piemēru. Amerikas vēstniecības mazo grantu programmas pieteikšanās veidlapa ir Google forms formātā. Būtiskākās atšķirības starp Amerikas vēstniecības mazo grantu programmas un SIF “NVO fonds” pieteikuma formām ir, ka Amerikas vēstniecības mazo grantu programmas pieteikumā ir:

1. ierobežots vārdu skaits uzradāmajai informācijai;
2. sniegts budžeta paraugs;
3. iesniedzamajiem dokumentiem (CV, budžetam, informācijai par organizāciju) nav noteikta iesnieguma forma.

Savukārt, lai saņemtu programmas “NVO fonds” atbalstu ir jāaizpilda detalizētas pieteikuma un budžeta veidlapas. Šajās veidlapās ir sniegti paskaidrojumi par norādāmo informāciju, kas iespējams rada iespaidu par to, ka pieteikšanās process ir apjomīgs un sarežģīts.

Specifiski uz NVO projektu atbalstu ir orientēti vairāki finanšu instrumenti – Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu programma “Aktīvo iedzīvotāju fonds”; Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programma”; Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “NVO programmas Baltijas jūras reģionam”; Koptienu filantropijas attīstības programma, kuru administrē Borisa un Ināras Teterevu fonds. Savukārt uz konkrētu nozaru NVO atbalstu ir orientēti šie finanšu instrumenti – Atbalsts ģimeņu interešu pārstāvošo NVO pamatdarbības nodrošināšanai; Programma ģimenei draudzīgas vides veidošana; Mazākumtautību un sabiedrības saliedētības programma; Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam; Programma atbalsts diasporas un Latvijas bērnu kopējām nometnēm. Šajos finanšu instrumentos pieejamais atbalsts netiek dalīts makro un mikro projektos. Līdz ar to, visiem NVO ir vienotas prasības finanšu instrumentu apguvei. SIF Līdzfinansējuma programma sniedz finansiālu atbalstu tiem NVO, kuri īsteno starptautiskus projektus, un atbalsts tiek dalīts mikro un makro projektos.

Arī pašvaldības sniedz atbalstu NVO darbībām, organizējot projektu konkursus, piemēram, Rīgas domes Sabiedrības integrācijas un līdzdalības nodaļa vadītie projektu konkursi NVO atbalstam. Balstoties uz Rīgas domes Sabiedrības integrācijas līdzdalības nodaļas vadītājas Ilzes Meilandes sniegto informāciju, pēdējo 2 gadu laikā Rīgas domes Sabiedrības integrācijas un līdzdalības nodaļa ir ieviesusi būtiskas izmaiņas NVO projektu pieteikumu konkursā un mazinājusi birokrātisko slogu visos projektu īstenošanas posmos. Būtiskākās izmaiņas ir saistītas ar izdevumu pamatojošo dokumentu iesniegšanas kārtību. Atbilstoši grozījumiem projektu konkursa nolikumā, NVO bija jāorganizē grāmatvedība atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajam regulējumam, bet pamatojošie dokumenti projekta īstenošanas atskaitēs nebija jāiesniedz un jāuzrāda tikai pēc pieprasījuma. Savukārt pamatojošie dokumenti tiek pieprasīti gadījumos, kad ir konstatētas neatbilstības vai līgumsaistību pārkāpumi. Salīdzinājumam, “NVO fonds” finanšu atskaitē ir jāsniedz saraksts ar attaisnojošo dokumentu numuriem. RD gadījumā tikai pārskata periodā iztērētās kopsummas par budžetā plānotajām pozīcijām. Detalizētāka informācija jāsniedz tikai pēc atsevišķa pieprasījuma.

Sabiedrības integrācijas līdzdalības nodaļas vadītāja Ilze Meilande norādīja, ka šīs izmaiņas būtiski atslogo departamenta projektu vadītājus, kuri var mērķtiecīgāk strādāt ar projektu kvalitātes uzraudzību visos projekta īstenošanas posmos. Birokrātiskā sloga mazināšana veicināja uzraudzības vizīšu ieviešanu – projekta vadītāji apmeklēja vismaz vienu projekta īstenoto aktivitāti, kas pozitīvi ietekmēja projektu vadītāju spēju sadarboties ar projekta īstenotājiem un nodrošināt

projekta kvalitāti. Arī projektu īstenotāji par atvieglojumiem ir atsaukušies pozitīvi, bet kā kritiskos punktus šādas sistēmas ieviešanai Sabiedrības integrācijas līdzdalības nodaļas vadītāja Ilze Meilande norāda:

1. konsultatīvo atbalstu un uzraudzību visās projekta fāzēs (no iesniegšanas līdz īstenošanai);
2. iespēju ātri un vienkārši saskaņot un administrēt grozījumus budžetā un/vai līgumā;
3. atbilstošu rezultātīvo rādītāju izvirzīšana pirms projekta īstenošanas uzsākšanas;
4. nepārtraukta uzraudzības procesa izvērtēšana un pilnveide;
5. uzticībā balstīta sadarbība ar projektu iesniedzējiem un īstenotājiem.

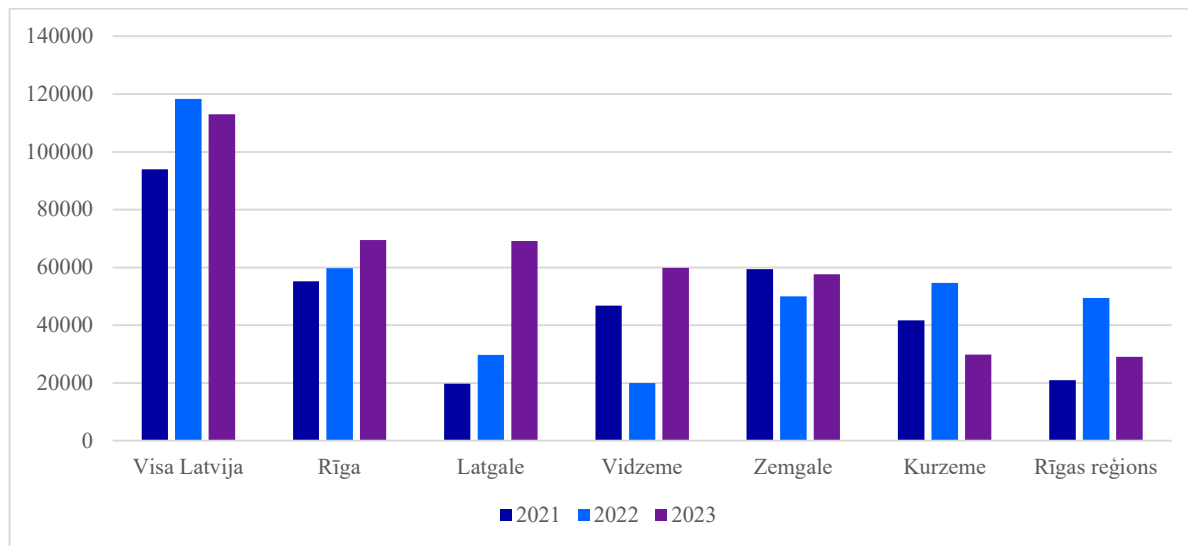
8. PROGNOZES

Šajā nodaļā rezumētas tendences par programmas ietvaros izsludinātajos konkursos iesniegto projektu tvērumu tematiski un teritoriāli, un izteiktas nākotnes prognozes.

Tematiskajā tvērumā ir divas tēmas, kurās pēdējo trīs gadu laikā vērojams pieaugums: atbalsts ģimenēm un bērniem (pieaugums no 2% 2020.gadā līdz 18% 2023.gadā) un kultūru darbība (attiecināmi no 4% līdz 15%).¹⁰ Prognozējams, ka šīs jomas varētu saglabāt savu popularitāti, it īpaši, ja tiek piesaistīti vairāk jauno NVO no reģioniem. Kopienu un apkaimes attīstībā 2023.gadā vērojams trīskārtējs kritums pret 2022.gadu. Par šo kritumu pārāgrī izdarīt prognozes, vai tā ir tendence. 2021.-2022.gada dati ir aizgūti no 2022.gada "NVO fonds" izvērtējuma un pastāv iespēja, ka ir bijušas atšķirības tematiskā attiecinājuma interpretācijā.

Teritoriālajā tvērumā, analizējot piešķirto finansējumu pēc darbības īstenošanas vietas, vērojama palielinājuma tendence Rīgā un Latgalē (skatīt attēlu Nr.29). Kategorijā "visa Latvija" ietverti arī tie projekti, kur bija norādīti vairāki īstenošanas reģioni, bet neaptvēra pilnīgi visu Latviju.

29. attēls. Apstiprināto mikroprojektu finansējums pa darbības īstenošanas reģioniem 2021.-2023.gadā, EUR

Avots: aprēķināts, balstoties uz mikroprojektu reģistra datiem.

Ņemot vērā NVO diskusijās izteikto priekšlikumu - vērtēšanā ietvert kritērijus, kas stimulētu lielāku atbalstu darbībām reģionos, Rīgas projektu finansējuma pieaugumam ir ieteicams sekot līdzi, lai ierobežotu dominanci. Tomēr ir jāņem vērā tas, ka Rīgā un reģionā pastāv virkne faktoru,

¹⁰ Detalizētāk skatīt 3. nodaļā.

kas nosaka efektīvāku un lētāku projektu izstrādi un ieviešanu pateicoties lielākam iedzīvotāju skaitam, blīvumam un liela mēroga ekonomijai (economy of scale). Tādēļ ir svarīgi saglabāt samērīgumu, lai attīstītu NVO aktivitāti reģionos, bet tai pat laikā saglabātu pietiekamu NVO darbības efektivitāti valsts līmenī.

Straujais Latgales projektu finansējuma pieaugums ir atbalstāma tendence reģionālās attīstības politikas kontekstā un prognozējams, ka Latgales īpatsvars turpinās saglabāties augsts.

9. SECINĀJUMI

MIKROPROJEKTU IEGULDĪJUMS PROGRAMMAS “NVO FONDS” NOTEIKTĀ MĒRĶĀ UN REZULTĀTU SASNIEGŠANĀ

- 2021.-2023. gadu griezumā neliels, bet stabils pieaugums vērojams Programmas rezultātos: “veicināta dažādu sabiedrības grupu savstarpējā uzticēšanās, līdzdalība un sadarbība, iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs”.
- Vienmērīgs kritums trīs gadu griezumā novērots sadaļā – “veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un veicināt sociālo atbildību, sadarbību un solidaritāti sabiedrībā”, “veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru”, “nodrošināta datu un pierādījumus balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde”.
- Iespējams, ka kritums šajos programmas rezultātos saistīts ar to, ka tāda virziena projektiem vairāk atbilstoši ir makroprojekti ar plašāku aktivitāšu klāstu un finansējumu un šādi projekti mikroprojektu sadaļā tiek pieteikti mazāk.
- Mikroprojektu īpatsvars ar vidēja vai ilgtermiņa rezultātu ilgtspēju no 56% 2021.g. kāpis un 2022., 2023.g. stabili pārsniedz 70% robežu. Ņemot vērā mikroprojektu ierobežoto darbības apjomu, šāda tendence ļauj atzinīgi novērtēt gan pieteicēju projektu kvalitāti, gan vērtēšanas komisijas atlases darbu.
- Mikroprojektu īstenošanā visvairāk pārstāvētās ietekmes jomas ir kopienas un apkaimes attīstība, jaunatnes un bērnu, ģimeņu atbalsts. 2023.g. gan kopienas un apkaimes attīstības NVO īpatsvars samazinājies vairāk kā uz pusi, tā vietā pieaugot jaunatnes un bērnu, ģimeņu atbalsta NVO īpatsvaram, bet iepriekšējo gadu dinamika rāda, ka svārstības pa gadiem var būt būtiskas, tādēļ nav pamatojuma izdarīt secinājumus par tendencēm, tomēr var teikt ka mikroprojekti ir piemēroti tieši augstāk minētajiem mērķiem
- Teritoriālā griezumā visā pārskata periodā, vairāk kā 80% iesniegto projektu kā īstenošanas vieta bija norādīta pašvaldība. Tam sekoja nacionālais līmenis svārstoties ap 20% iesniegto projektu. Reģionālais aktivitāšu līmenis uzrāda vienmērīgu pozitīvu dinamiku no 13% 2021.g. līdz 20% 2023.g. kas var liecināt par pieaugošu interesi attiecībā uz reģionāla

līmeņa mikroprojektiem, Ņemot vērā mikroprojektu lielumu nav pamata prognozēt turpmāku reģionālu un valsts līmeņa projektu īpatsvara pieaugumu.

- Pašvaldību skaits, kurās bija iecerētas aktivitātes pieauga no 25, 2021.g. līdz 30, 2023.g., kā arī pieauga īstenošanas vietu skaits pašvaldībās, neskatoties uz to, ka 2023.g. mikroprojektu pieteikumu skaits samazinājās. Tas norāda uz tendenci plašākam teritoriālam aktivitāšu tvērumam. Īstenoto projektu kopā iepriekšējos secinājumos izteiktās tendences ir līdzīgas, taču mazāk izteiktas.

ŠĶĒRŠĻI IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBAI

- Aptaujas rezultāti liecina, ka NVO bez pieredzes ar “NVO Fonds” programmu, kuras ir apsvērušas ideju pieteikties, nav to darījušas pirmkārt dēļ zināšanu trūkuma par pieteikšanos un projekta īstenošanu (42%). Ņemot vērā, ka pēdējos gados SIF ir vienkāršojis pieteikšanās un īstenošanas procesu un izstrādājis virkni atbalsta materiālu, šie rezultāti liecina, ka NVO bez pieredzes ar “NVO fonds” pietrūkst informācijas par viņu iespējām piedalīties konkursā, lai viņi tiktu tik tālu, ka sāk vērtēt tīmekļa vietnē pieejamo konkursa informāciju.
- Aptaujas rezultāti liecina, ka 46% no NVO ar pieredzi “NVO fonds” konkursos, ka visgrūtāk bijis saprast, kā projekta mērķus un rezultātus aprakstīt atbilstoši “NVO fonds” programmas mērķiem un rezultātiem. Grūtības projekta pieteikuma izstrādē sasaistīt praktiskās projekta aktivitātes un mērķus ar konceptuālajiem programmas darbības virzieniem un rezultātiem tika uzsvērtas arī intervijās un fokusa grupu diskusijās.
- Aptaujas rezultāti liecina, ka 10% respondentu bez pieredzes ar “NVO fonds”, norāda uz kapacitātes trūkumu pieteikuma un atskaišu gatavošanā, projekta īstenošanā. Gan aptaujā, gan fokusa grupu diskusijās sniegtais kapacitātes trūkuma raksturojums liecina par triju veidu šķēršļiem – algotu cilvēkresursu trūkums, ja dalība notiek uz brīvprātības principa, biedru kompetences un pieredzes trūkums projektu pieteikšanā un īstenošanā un trešais, ko var formulēt kā psiholoģisko barjeru, ka netiks ar visiem uzdevumiem un formalitātēm galā.
- Specifisks šķērslis, kas atsevišķos gadījumos tiek minēts, ir pašu finanšu resursu trūkums. Kaut gan NVO Fonds ietvaros aktivitātes tiek finansētas pilnībā, NVO pārstāvji norāda, ka praksē projekta īstenošanai nepieciešami papildu līdzekļi. Viens iemesls ir netiešie izdevumi, ko nevar ietvert projekta budžetā, bet otrs ir projekta pieteikuma pielāgošana cerībā gūt lielākas izredzes konkursā.

- Aptaujas rezultāti liecina, ka NVO, kuras ir īstenojušas “NVO fonds” mikroprojektus, to īstenošanu visvairāk (38%) apgrūtināja projekta rezultātu sasniegšana atbilstoši projekta pieteikumā aprakstītajam.
- Abi iepriekš minētie šķēršļi saistīti ar specifisku problēmu, kas atklājās diskusijās ar NVO. Ja pretendents nav pārlicināts par projekta pieteikuma atbilstību, bet ir svarīgi konkursā uzvarēt, projekta pieteikumā cenšas uzrādīt pēc iespējas labākus un vairāk rezultātus. Atbilstoši arī izmaksas (galvenokārt cilvēkresursu) tiek iekļautas pārāk zemas priekš pārspīlēti plānotajiem projekta rezultātiem.
- Viedokļu dažādība un pretrunīga uzskati novērojami attiecībā uz finanšu atskaišu apjomu. Aptaujā jautājumā pie grūtībām NVO, kas īstenojuši “NVO Fonds” projektus, min projekta atskaišu apjomu (19%) un grāmatvedību (6%). Šīs grūtības nav dominējošas un šo atbilžu īpatsvars nav uzskatāms par augstu, no kā var secināt, ka kopumā tā nav nozīmīga problēma. Savukārt, diskusijās ar NVO atskaišu apjoms, tai skaitā finanšu atskaites tika izceltas kā būtiska problēma. SIF pēdējo gadu laikā būtiski vienkāršojis atskaitīšanos, neprasot iesniegt izdevumus pamatojošo dokumentāciju, bet tikai dokumentu sarakstu. Tādēļ secināms, ka daudziem NVO ir saglabājies vēsturisks mīts par detalizētu atskaitīšanos ar lielu administratīvo slogu. Tas nozīmē, ka būtiski komunicēt ar potenciālajiem mikroprojektu iesniedzējiem pēdējos gados veiktos programmas uzlabojumus. Tomēr joprojām SIF ir potenciāls turpināt atskaišu vienkāršošanu, ņemot vērā nelielo mikroprojekta finanšu atbalsta apjomu un pozitīvo vienkāršošanas pieredzi Rīgas domē.
- Kā specifiski tehniskas dabas šķēršļi minami NVO neskaidrības attiecībā uz personas datu aizsardzības tiesiskā regulējuma piemērošanu praksē projekta rezultātu fotofiksācijās lielākos pasākumos, kur daļai NVO nav viennozīmīgas skaidrības, kā interpretēt normatīvo regulējumu. Kā arī atsevišķi darbu apgrūtināši apstākļi, piemēram, bankas konta atvēršana Valsts kasē un aizvēršana pēc projekta beigām, neskatoties uz vajadzību priekš nākamā projekta atvērt atkārtoti.
- Aptauja liecina, ka neskatoties uz atsevišķiem identificētajiem šķēršļiem visas NVO ar pieredzi “NVO Fonds”, tuvāko 3 gadu laikā apsver iespēju pieteikties “NVO fonds” mikroprojektu konkursos.

PROGRAMMAS ATPAZĪSTAMĪBA, INFORMĒTĪBA UN KOMUNIKĀCIJA

- Aptaujas rezultāti rāda, ka ap 80% NVO ar pieredzi “NVO fonds” kopumā informēti par programmu, mikroprojektu iespējām un dažādiem ar pieteikšanos un īstenošanu saistītiem aspektiem.
- Aptaujas rezultāti rāda, ka NVO bez iepriekšējas pieredzes ar kopējais informētības līmenis par “NVO fonds” un mikroprojektiem ir zems par visiem saistītajiem jautājumiem - pieteikšanās, vērtēšana, īstenošana u.c.
- Saskaņā ar veikto aptauju, starp visiem aptaujas respondentiem, zemākais informētības līmenis ir tām NVO bez pieredzes, kuras darbojas 6-8 gadus, ir no Vidzemes reģiona un darbojas vides aizsardzības jomā. Atšķirības no citām grupām ar reģiona un jomas kontekstā nav lielas. Bet darbības ilguma ziņā – izteiktākas. Vides aizsardzības jomas NVO zemā informētība, visdrīzāk, saistāma ar citiem fondiem un finanšu instrumentiem, kas orientēti uz vides tematiku. 6-8 gadus vecu NVO zemā informētība var būt relatīva un saistīta ar to, ka nesen nodibināti NVO aktīvāk meklē finansējumu, savukārt vecākas un pieredzējušas NVO laika gaitā ir vairāk iepazinušās ar “NVO Fonds”.
- NVO ar pieredzi “NVO fonds” ir krietni labāk informēti, bet tēmas, kur tās ir vissliktāk informētas ir par atbalstāmajām aktivitātēm mikroprojektos, par iespējām uzzināt, vai iecerētais projekts atbilst mikroprojektu prasībām, kā arī, par kārtību, ja kaut kas projektā notiek citādi, nekā plānots. Ņemot vērā, ka SIF pēdējo gadu laikā izstrādātie materiāli ir cieši saistīti ar šīm jomām (Vadlīnijas Nr.4, Projektu pieteikumu kvalitātes vērtēšanas kritēriju skaidrojums, seminārs par jauno kārtību izmaiņām līgumā), visticamākais iemesls šādam respondentu viedoklim ir tas, ka nav iepazinušies ar aktuālajiem materiāliem. Tomēr arī jāatzīst, ka diskusijās identificētā problēma plašam interpretāciju klāstam attiecībā uz programmas mērķiem, jo projām var novest pie neizpratnes, vai iecerētais projekts atbilst mikroprojektu prasībām.
- Aptaujas dati rāda, ka lielākā vai mazākā mērā izpratne par to, ko programma sniedz un kas tiek sagaidīts pretī ir 50% no organizācijām bez pieredzes ar “NVO fonds”, un 90% organizācijām ar pieredzi. Diskusijās ar NVO galvenais fokuss attiecībā uz grūtībām izprast bija saistīts ar programmas prioritāro virzienu un programmas rezultātu izpratni, kas ir definēti vispārīgi, savstarpēji pārklājas vai papildina viens otru un nolikumā nepietiekoši izskaidrota to savstarpējās sasaistes struktūra. Līdz ar to projekta rezultātu, kas mikroprojektos nereti ir konkrēti un lokāli, saskaņošana un attiecināšana uz programmas prioritārajiem virzieniem un rezultātiem var būt problemātiska.

- “NVO Fonds” atbalsts ir fokusēts uz pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas attīstību. Pilsoniskās sabiedrības jēdziens ir plašs un vēsturiski arī mainījies. Lielai daļai mikroprojektu potenciālās mērķauditorijas izpratne un interpretācija par pilsoniskās sabiedrības jēdzienu un saturu var būt atšķirīga. Turklāt nozīmīga ietekme uz pilsoniskās sabiedrības attīstību var izpausties dažādos līmeņos – organizācijas pamatdarbība, projekts un konkrēta projekta aktivitāte. Var būt situācijas, kad pamatdarbība un projekta saturs ir tikai netieši saistīti ar pilsoniskās sabiedrības attīstību, bet viena konkrēta aktivitāte projektā ir tā, kas nodrošina būtisku galveno ietekmi. Aptauju un diskusiju rezultātu analīze rāda, ka grūtības noorientēties pilsoniskās sabiedrības jēdzienā un saturā, kā arī dažādos līmeņos, kā var izpausties ietekme, var būt par pamatu vājai izpratnei, kas īsti no projektu īstenotājiem tiek sagaidīts.
- Galvenie SIF izveidotie komunikācijas kanāli ir interneta vietnes “NVO fonds” sadaļa, konkursu pretendentu un projektu īstenotāju konsultācijas un iespēja pieteikties e-pastā saņemt programmas jaunumus. Diskusiju rezultāti liecina, ka NVO, kas ar pazīstami ar “NVO fonds”, šos kanālus arī mēdz izmantot. Taču tika izteiktas arī vēlmes interneta vietnes “NVO fonds” sadaļas struktūru un uztveramību, vienkopus norādot visu informāciju, kas attiecināma uz aktuālo konkursu. Tie NVO, kas ir vāji pazīstami vai nav pazīstami ar “NVO fonds programmu” informāciju galvenokārt saņem no reģionālajiem NVO atbalsta centriem un pašvaldībām, kā arī no partner-organizācijām un izmantojot interneta meklēšanas pārlūkus, kad meklē finansējuma iespējas projektu idejām.

10. IETEIKUMI

Nr. p.k.	Rekomendācijas	Nr. p.k.	Priekšlikumi konkrētiem soļiem
1.	Proaktīvi informēt potenciālos mikroprojektu pieteicējus par “NVO fonds” mikroprojektu iespējām un aktualitātēm.	1.1.	Proaktīvi popularizēt “NVO fonds” interneta vietni un iespēju pretendentiem pieteikties (sign up) aktuālo jaunumu saņemšanai e-pastā un laicīgi sūtīt tiem e-pasta vēstules par izmaiņām un papildinājumiem programmā un informatīvajos materiālos. Kā galvenie kanāli, lai sasniegtu NVO ar ko nav bijusi iepriekšējā sadarbība, izmantojama komunikācija ar reģionālajiem NVO atbalsta centriem un pašvaldībām, kas informāciju nosūta tālāk atbilstošajiem NVO. Ieteicams izveidot īsus un viegli uztveramus motivējošus informatīvos materiālus, kas atklāj gan potenciālajiem projektu īstenotājiem pieejamās iespējas, gan popularizē pēdējā laikā programmā veiktos uzlabojumus un atbalsta materiālus, kas novērš stereotipiskos šķēršļus.
2.	Uzlabot interneta vietnes “NVO fonds” sadaļu, to padarot vieglāk uztveramu un fokusētāku uz mikroprojektu īstenotāju vajadzībām, kā arī papildinot ar informatīvajiem un skaidrojošajiem materiāliem.	2.1.	Pirmkārt, izveidot atvērumu, kurā ir apkopoti tikai, bet visa nepieciešamā informācija, kas attiecas uz aktuālo konkursu, lai nav jāmeklē, kuri no materiāliem iepriekšējos gados ir lietojami un kuri nē. Otrkārt, izveidot vienkāršu un viegli uztveramu ceļa karti vai instrukciju tiem jaunajiem vai nelielajiem NVO, kas nav pieraduši orientēties publisko atbalsta sniedzēju nolikumos kā arī pieteikšanās, īstenošanas un projekta noslēgšanas kārtībā. Saturiski tas būtu nolikuma konspekts vizuāli viegli uztveramā formā.
3.	Ievietot interneta vietnes “NVO fonds” sadaļā informatīvus un skaidrojošus materiālus.	3.1.	Informatīvs materiāls mikroprojekta pieteikuma reālistiskuma pārbaudei: ieteicams izveidot “projekta pašpārbaudes lapu”, kur ietvert jautājumus projektu pieteicēju pašpārbaudei, vai projekta plānā korekti paredzējuši sagaidāmos rezultātus un vai zina, kā rīkoties, ja rezultāti praksē atšķirsies, kā arī vai paredzējuši visas tipiskās izmaksas un korekti novērtējuši to summas. Ieteikumus var papildināt ar tipiskām vēsturiskām izmaksām uz rezultātu vienību informatīvām vajadzībām scenārijā, ja programmā netiek ieviestas vienkāršotās izmaksas (piemēram, ēdināšanas izmaksas uz pasākuma dalībnieku). Pirms materiāla publicēšanas valodu un izteiksmes formu saskaņot ar NVO pārstāvjiem, lai pārliecinātos ka valoda ir piemērota un viegli uztverama visiem NVO pārstāvjiem. Šis materiāls var savā ziņā dublēt citos atbalsta materiālos sniegto informāciju, taču tā mērķis būtu ļaut vienkāršā valodā pretendentiem izprast un apzināties riskus gan projekta pieteikšanas, gan īstenošanas laikā un laicīgi tos novērst.
		3.2.	Projekta pieteicējus vajadzētu nodrošināt ar skaidriem paraugiem tipiskiem gadījumiem, kā noformulēt situācijas, kad lokāli pasākumi sniedz ieguldījumu sabiedrībā nozīmīgu problēmu risināšanā. Paraugus vēlams piesaistīt iepriekšējiem labās prakses piemēriem, uzsverot, ka tie ir tikai paraugi, kā sasistīt konkrētas aktivitātes ar konceptuālu skatījumu un katrā konkrētajā gadījumā formulēšana veicama atsevišķi. Īpaša nozīme pievēršama paraugiem, kas risina neviennozīmīgas situācijas, kad ietekmes ir komplicētas un daudzslāņainas.

		3.3.	Izveidot aktuālu labās prakses apkopojumu, kā nelielas papildu aktivitātes plānotajā projektā var dot lielu ieguldījumu programmas mērķu un rezultātu sasniegšanā, lai motivētu pretendētus koncentrēties uz programmas mērķu sasniegšanu.
		3.4.	Nepieciešams uzlabot informatīvo materiālu par datu aizsardzības regulējuma prasībām un iespējamiem risinājumiem izmantojot foto-fiksāciju, kā projektā rīkota pasākuma rezultātu apliecinājumu, izvēršot kritisko situāciju un to iespējamo risinājumu aprakstus.
		3.5.	Atbalstīt un informēt potenciālos projektu īstenotājus par pieejamo atbalstu un infrastruktūru projekta īstenošanas gaitā (ārpus SIF piedāvājumiem atbalsta pakalpojumiem), piemēram, par iespējām īrēt grāmatvedības programmu vai uzskaites pakalpojumus uz projekta laiku. Šādas informēšanas aktivitātes var būt lietderīgi īstenot sadarbībā ar reģionālajiem NVO centriem.
		3.6.	Interneta vietnes “NVO fonds” sadaļā izveidot informatīvo logu, kurā apkopoti visi ar pieteikšanos, rezultātu paziņošanu, projekta īstenošanu un atskaitēm saistītie datumi.
		3.7.	Ieteicams atbalstīt vai izveidot informatīvu rīku interneta vietnē par visiem NVO pieejamiem finanšu atbalsta instrumentiem un organizācijām (ne tikai SIF). Vēlams tos strukturēt pa atbalsta veidiem, jomām, formām, lai NVO ar savu projekta ideju ātri var noorientēties, kurās organizācijās vērts pieteikties atbalstam. Funkcionalitāte pēc iespējas tuvināma publisko iepirkumu vietnei Iepirkumu uzraudzības birojā un Elektronisko iepirkumu sistēmā. Šo aktivitāti var veikt sadarbībā ar tādām organizācijām, kā, piemēram Pilsniskā alianse.
4.	Pilnveidot konsultāciju kvalitāti un kapacitāti visos projektu posmos (no iesniegšanas līdz īstenošanai).	4.1.	Konsultatīvā kapacitāte: ieteicams stimulēt projektu pieteicējus kontaktēties ar “NVO fonds” pārstāvjiem projekta pieteikuma sagatavošanas laikā un nodrošināt pietiekošu kapacitāti konsultāciju sniegšanai. Izvērtēt, vai uzlabojama un popularizējama tiešsaistes komunikācija (“Zintis”)?
5.	Vienkāršot nolikumu, strukturēt to no projektu īstenotāju perspektīvas un papildināt ar informatīviem skaidrojumiem; konkursa nolikumu padarot saprotamāku un uzrunājošāku.	5.1.	Izvērēt un precizēt intervences loģikas ķēdi nolikumā vai vadlīnijās, precīzāk sasaistot programmas rezultātus ar prioritārajiem virzieniem un izvērēt skaidrojumus programmas rezultātiem, lai uzlabotu projektu pieteicēju spējas sasaistīt ar tiem savus projektu mērķus un rezultātus. Izvērtēt iespējas apkopot piemērus vienkāršākā valodā. Izvērtēt, vai nepieciešams papildināt un paplašināt Vadlīnijas Nr.4. “Saturu apliecinātie dokumenti”, lai vairāk informētu par projektu aktivitāšu veidiem, atbilstošajiem rezultātiem, to mērīšanas un dokumentēšanas iespējām.
		5.2.	Mikroprojektu pieteikšanu būtu lietderīgi veikt divās kārtās, līdzīgi, kā, piemēram, Interreg programmā – pirms projekta iesniegšanas pretendents ir iespēja nosūtīt izvērtēšanai projekta ideju, lai uzzinātu, vai konceptuāli tāda var tikt atbalstīta. Pirmās kārtas funkcija būtu pretendenta ideju testēšana, kas būtu apvienota ar konsultāciju iespējām un ar mērķi izvērtēt lietderību piedalīties konkursā, kā arī kritiskos faktorus konkrētā projekta pieteikuma gatavošanai. Pirmajā kārtā komunikācija un ideju noformēšana būtu pieņemama vienkāršākā, pretendentiem uztveramākā valodā, nekā konkursa pieteikumā.

6.	Ieviest vienkāršoto izmaksu piemērošanu.	5.3.	Izvērtēt, vai lietderīgi projektu pieteikuma sadaļas “Situācijas un mērķa grupas vajadzību izpēte” vērtēšanā kā atsevišķu kritēriju noteikt: mērķa grupas iesaisti projekta plānošanā.
		5.4.	Apsverams, vai projektu pieteikumu vērtēšanas sistēmā būtu lietderīgi dot papildu punktus kvalitātes sadaļā par projekta īstenošanu reģionos.
		5.5.	Apsvērt kā atsevišķu atbalstāmo darbību projektu pieteikumu vērtēšanā atrunāt labās pieredzes pārnesi, it īpaši no veiksmīgiem ārvalstu pilsoniskās iesaistes risinājumiem. Šajā gadījumā vērtēšanai vajadzētu ietvert to, vai pretendents pamatojis līdzšinējos veiksmīgās prakses rezultātus un piemērojamību Latvijas specifiskajiem apstākļiem.
		6.1.	Ieviest vienkāršotās izmaksas, ko var veikt vairākos alternatīvos vai arī secīgos scenārijos (skat. zemāk A, B):
		6.2.	A) Noteikt vienas vienības izmaksas vai vienoto likmi tipiskajām izdevumu pozīcijām, balstoties uz vēsturiskajiem izmaksu datiem projektos. Šī pieeja var attiekties uz noteiktiem tipiskiem gadījumiem, piemēram semināru izmaksas uz vienu dalībnieku dienā.
6.3.	B) Noteikt vienoto maksājumu, balstoties uz līgumā apstiprinātajiem precīziem projekta rezultātu rādītājiem, kurus var definēt divos līmeņos - optimālais, uz ko cer projekta īstenoātājs un minimālais, kuru SIF pieņem kā pietiekamu un atbilstošu vienotā maksājuma apmēram. Risku mazināšanai vienoto maksājumu var sadalīt izmaksājamās daļās pa projekta posmiem. Šādu metodi būtu lietderīgi piemērot pieredzējušiem uzticamiem NVO tādos projektos kur ir mazs risks, ka faktiskie rezultāti atšķirsies no plānotā un būs nepieciešamas budžeta korekcijas.		
7.	Pilnveidot projekta pieteikuma veidlapu, strukturējot to fokusētāk no projektu īstenoātāju perspektīvas.	7.1.	Izvērtēt iespējas turpināt precizēt un vienkāršot mikroprojekta pieteikuma veidlapu. Piemēram, ja izvēlētais darbības virziens ir tikai NVO kapacitātes stiprināšana, tad stimulēt pretendentes vairāk fokusēties uz pašas organizācijas, nevis mērķa grupu problēmām un risinājumiem, pilsoniskās sabiedrības iesaistes prioritātes projektam stimulēt fokusēties uz ko, kāpēc, kur un kā iesaistīs.
		7.2.	Izvērtēt, iespēju projekta pieteikuma veidlapā izvēles formātā uzskaitīt tipiskās projektu aktivitātes, rezultātus un to mērīšanas veidus atbilstoši programmas rezultātiem, kurus projekta pretendents var izvēlēties vai ierakstīt atbilstošu vērtību, kā arī papildināt ar komentāriem vai citām aktivitātēm. Šādam strukturējumam vajadzētu samazināt projektu pieteicēju problēmas saskaņojot projekta rezultātus ar programmas rezultātiem. Ja programmā tiek ieviestas uz vienas vienības izmaksām balstītas vienkāršotās izmaksas, tad minētā izvēles forma var tikt sasaistīta ar budžeta formu, kas automātiski piedāvā vienkāršoto izmaksu vērtības un kopsummas.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI

1. Informācija par 43 jaunveidojamām pašvaldībām. 2021. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.
2. Latvijas valsts budžeta finansētā programma "NVO fonds". Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. 2020. Sabiedrības integrācijas fonds.
3. Latvijas valsts budžeta finansētā programma "NVO fonds". Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. 2021. Sabiedrības integrācijas fonds.
4. Latvijas valsts budžeta finansētā programma "NVO fonds". Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. 2022. Sabiedrības integrācijas fonds.
5. Latvijas valsts budžeta finansētā programma "NVO fonds". Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. 2023. Sabiedrības integrācijas fonds.
6. Latvijas valsts budžeta finansētā programmas „NVO fonds” vērtēšanas komisijas nolikums. Apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 2020.gada 6.novembra lēmumu (Protokols Nr.9). 2020. Sabiedrības integrācijas fonds.
7. Latvijas valsts budžeta finansētā programmas „NVO fonds” vērtēšanas komisijas nolikums. Apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 2021.gada 3.septembra lēmumu (Protokols Nr.8). 2021. Sabiedrības integrācijas fonds.
8. Latvijas valsts budžeta finansētā programmas „NVO fonds” vērtēšanas komisijas nolikums. Apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 2022.gada 2.septembra lēmumu (Protokols Nr.8, 3.punkts). 2022. Sabiedrības integrācijas fonds.
9. Latvijas valsts budžeta finansētā programmas „NVO fonds” vērtēšanas komisijas nolikums. Apstiprināts ar grozījumiem ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 2022.gada 4.novembra lēmumu (Protokols Nr.10, 2.punkts). 2022. Sabiedrības integrācijas fonds.
10. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" pieteikumu reģistrs. 2021. Sabiedrības integrācijas fonds.
11. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" pieteikumu reģistrs. 2022. Sabiedrības integrācijas fonds.
12. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" pieteikumu reģistrs. 2023. Sabiedrības integrācijas fonds.
13. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" uzraudzības reģistrs. 2021. Sabiedrības integrācijas fonds.

14. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” uzraudzības reģistrs. 2022. Sabiedrības integrācijas fonds.
15. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” uzraudzības reģistrs. 2023. Sabiedrības integrācijas fonds.
16. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas „NVO fonds” izvērtējums. Rīga, 2021. Sabiedrības integrācijas fonds.
17. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas „NVO fonds” izvērtējums. Rīga, 2022. Sabiedrības integrācijas fonds.
18. Latvijas valsts budžeta finansētās programmas „NVO fonds” izvērtējums. Rīga, 2023. Sabiedrības integrācijas fonds.
19. Metodiskie norādījumi projektu pieteikumu vērtēšanai Latvijas valsts budžeta finansētajai programmai “NVO fonds”. 2021. Sabiedrības integrācijas fonds.
20. Metodiskie norādījumi projektu pieteikumu vērtēšanai Latvijas valsts budžeta finansētajai programmai “NVO fonds”. 2022. Sabiedrības integrācijas fonds.
21. Metodiskie norādījumi projektu pieteikumu vērtēšanai Latvijas valsts budžeta finansētajai programmai “NVO fonds”. 2023. Sabiedrības integrācijas fonds.
22. Ministru kabineta 2015.gada 16.decembra rīkojums Nr.792 (prot. Nr. 64, 41.§). Konceptuālais ziņojums “Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi”.
23. NVO fonds. (n/d). Sabiedrības integrācijas fonds. Pieejams: <https://www.sif.gov.lv/lv/nvo-fonds>
24. Saeima, 2002. Reģionālās attīstības likums.
25. Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana. 2021. Latvijas Kultūras akadēmija un SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”.
26. Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana 2022. Latvijas Kultūras Akadēmija.

PIELIKUMI

PIELIKUMS NR. 1 NVO sektoram pieejamie finanšu instrumenti

Tabulā apkopotā informācija ir veidota pamatojoties uz Latvijas Kultūras Akadēmijas 2022. gada Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības izvērtējuma un atsevišķu finanšu instrumentu informācijas avotiem, kuri norādīti tabulas sestajā kolonā.

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
1	2	3	4	5	6	6
Finansējums pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanas aktivitātēm						
1.	Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu programma “Aktīvo iedzīvotāju fonds”	Pilsoniskās sabiedrības iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana un mazaizsargāto iedzīvotāju grupu spēju vairošana.	NVO apvienība – Latvijas Pilsoniskā alianse, Latvijas Lauku forums, Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs, Kurzemes NVO centrs, Valmieras novada fonds un Zemgales NVO atbalsta centrs.	No 2020. līdz 2024. gadam fonda finansējums, kas pieejams pilsoniskās sabiedrības organizācijām 4 programmās: 1. “Demokrātijas kultūra” ar mērķi stiprināt demokrātijas kultūru un pilsoniskuma apziņu Latvijā. Kopējais finansējums – 4 405 000 EUR; 2. “Cilvēktiesības” ar mērķi vairo izpratni Latvijas sabiedrībā par cilvēktiesībām. Kopējais finansējums – 630 000 EUR; 3. “Ilgtspēja un kapacitāte” ar mērķi uzlabot Latvijas pilsoniskās sabiedrības	Visiem atbalstījamiem projektiem jāatbilst vismaz vienai no šīm tematiskajām jomām: 1. Demokrācija, iedzīvotāju līdzdalība, laba pārvaldība un atklātība; 2. Cilvēktiesības un vienlīdzīga attieksme, novēršot jebkādu diskrimināciju rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai ticības, dzimuma, invaliditātes, vecuma, seksuālās orientācijas vai dzimuma identitātes dēļ; 3. Sociālais taisnīgums un mazaizsargāto grupu iekļaušana.	Iedzīvotāju fonds

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
				ilgtspēju un kapacitāti. Kopējais finansējums – 2 020 000 EUR; 4. “Divpusējā un reģionālā sadarbība” ar mērķi veicināt Latvijas pilsoniskās sabiedrības pārrobežu sadarbību EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu darbības valstīs. Kopējais finansējums – 345 000 EUR.		
2.	Atveseļošanas fonds	Atbalstīt reformas un investīcijas, kas saistītas ar pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku, kā arī mazināt krīzes radīto sociālo un ekonomisko ietekmi.	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra		Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	1. Atveseļošanas fonds 2. Aktuālie uzsaukumi nodibinājumiem
3.	Eiropas Sociālais fonds Plus	Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm pārvarēt Covid-19 pandēmijas izraisīto krīzi, panākt augstu nodarbinātības līmeni un tainīgu sociālo aizsardzību, kā arī attīstīt prasmīgu un noturīgu darbaspēku, kas būtu gatavs pārkārtoties uz zaļo	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra		Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	1. ESF+ 2. Aktuālie uzsaukumi nodibinājumiem

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		un digitālo ekonomiku. ESF+ ir galvenais ES instruments, kas paredzēts ieguldīšanai cilvēkos.				
4.	Eiropas Reģionālās attīstības fonds	<ol style="list-style-type: none"> Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai, kas stiprinātu darba tirgu un reģionālo ekonomiku. Eiropas teritoriālā sadarbība, kas stiprinātu pārrobežu, starptautisko un starpreģionālo sadarbību Eiropas Savienībā. 	ERAF atbildīgās iestādes: <ol style="list-style-type: none"> Ekonomikas ministrija; Izglītības un zinātnes ministrija; Zemkopības ministrija; Kultūras ministrija; Labklājības ministrija; Satiksmes ministrija; Veselības ministrija; Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. 		Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	<ol style="list-style-type: none"> ERAF Aktuālie uzsaukumi nodibinājumiem
5.	ES programma "Pilsoņi, Tiesības, Līdztiesība un Vērtības"	Programmas mērķis ir veidot un uzturēt atvērtu, demokrātisku, vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrību, kuras attiecību pamatā ir tiesiskums. Tā ir orientēta uz dinamisku un spēcīgu pilsonisko sabiedrību, sociālo līdzdalību un	Kultūras ministrija – Informācijas punkts Latvijā	91 169 2873 EUR 2021. gadam un 200 901 193 EUR 2022. gadam (ES finansējums, pieejams visām ES dalībvalstīm)	Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	<ol style="list-style-type: none"> CERV Aktuālie uzsaukumi

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		daudzveidību, kas balstās Eiropas kopīgā vēsturē un vērtībās.				
6.	Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma "Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programma"	Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programmas mērķis ir sadarbības veicināšana starp Ziemeļvalstu un Baltijas valstu nevalstiskām organizācijām, pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un jaunu ilgtspējīgu iniciatīvu atbalstīšana.	Ziemeļvalstu Ministru padome	Programmai kopumā ir pieejami 60 000 EUR gadā. Vienam projektam pieejamais finansējums ir no 2 700 EUR līdz 13 500 EUR (ja tiek pamatots, maksimālā finansējuma summa var būt 20 000 EUR).	1. Projektā jābūt iesaistītiem vismaz 3 NVO (partneriem jāpārstāv gan Ziemeļvalstu, gan Baltijas jūras reģioni). 2. Pieteikums atbilst programmas mērķiem un atbalstāmajiem virzieniem. 3. Aktivitātes iekļauj: a. tīkla aktivitātes, piemēram, semināri un darbsemināri, kuru mērķis ir stiprināt sadarbību programmas prioritārajās jomās; b. mācību vizītes pieredzes apmaiņai; c. apmācības, sabiedriskās izglītības projekti; d. pētniecības projekti.	Vairāk par programmu
7.	Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma "NVO programmas Baltijas jūras reģionam"	NVO programmas Baltijas jūras reģionam mērķis ir veidot ciešāku saikni starp Ziemeļvalstu, Baltijas, Polijas, Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām.	Ziemeļvalstu Ministru padome	Vienam projektam pieejamais finansējums ir 500 000 DKK (aptuveni 67 000 EUR).	Projektā jābūt iesaistītiem vismaz 3 NVO (partneriem jāpārstāv gan Ziemeļvalstu, gan Baltijas jūras reģioni). Pieteikums atbilst programmas mērķiem un atbalstāmajiem virzieniem.	Vairāk par programmu

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
1	2	3	4	5	6	
8.	ES Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stiprināt un attīstīt visus kopējās Eiropas patvēruma sistēmas aspektus, tostarp tās ārējo dimensiju. 2. Stiprināt un attīstīt likumīgu migrāciju uz dalībvalstīm saskaņā ar to ekonomiskajām un sociālajām vajadzībām un dot ieguldījumu efektīvā trešo valstu valstspiederīgo integrācijā un sociālajā iekļaušanā un sekmēt to. 3. Palīdzēt apkarot neatbilstīgu migrāciju, uzlabot efektīvu, drošu un cieņpilnu atgriešanu un atpakaļuzņemšanu, un veicināt un dot ieguldījumu efektīvā sākotnējā reintegrācijā trešās valstīs. 	Kultūras ministrija		Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk par programmu

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		4. Uzlabot solidaritāti un taisnīgu atbildības sadali starp dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz tām, kuras visvairāk ir, skārušas migrācijas un patvēruma problēmas, tostarp ar praktisku sadarbību.				
9.	ASV vēstniecības Mazo grantu programma	Mazo grantu programma ir instruments, kas ļauj atbalstīt iniciatīvas, kas veido atklātākas un konkurētspējīgākas politiskās un ekonomiskās sistēmas, kā arī aizsargā cilvēktiesības.	ASV vēstniecība	Viena granta maksimālais piešķirums ir 10 000 ASV dolāru	Projektiem jāatspoguļo tieša saikne ar ASV vai tiešā veidā jāveicina ASV un Latvijas sadarbība.	Vairāk informācijas
10.	British Council pārstāvniecības Latvijā "People to People Cultural Engagement" programma	1. Veicināt sociālo kohēziju starp kopienām. 2. Atvieglot kopienas piekļuvi kultūrai, pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm un izglītībai.	British Council pārstāvniecība Latvijā	Viena granta maksimālais piešķirums ir 10 000 EUR	Iesniegšana 2024. gada 17. marts	Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		3. Uzlabot 21. gadsimta prasmes, īpaši kas saistītas ar kritisko domāšanu un digitalizāciju.				
11.	Kopienų filantropijas attīstības programma, Kopienų fondi	Kopienų filantropijas attīstības programmas mērķis ir nostiprināt un attīstīt kopienų filantropijas konceptu Latvijā, sniedzot atbalstu esošo kopienų fondu attīstībai un jaunām kopienų fondu izveides iniciatīvām lauku reģionos. Kopienų fondi ir labdarības organizācijas, kas savā apkaimē izzina sabiedrības vajadzības, piesaista ziedojumus un citus resursus sava novada iedzīvotāju svarīgām iecerēm un gādā par šo ieceru īstenošanu. Latvijā šobrīd ir izveidoti kopienų fondi Talsos, Lielvārdē, Valmierā, Alūksnē un Apē, Kandavā, Limbažos,	Borisa un Ināras Teterevu fonds			<ol style="list-style-type: none"> Vairāk informācijas Talsu novadu fonds Lielvārdes attīstības fonds Valmieras novada fonds Alūksnes un Apes novada fonds Kandavas novada iespēju fonds Limbažu fonds Viduslatgales pārnovadu fonds Kekavas novada fonds Liepājas novada fonds

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		Viduslatgalē, Ķekavā un Liepājā.				
12.	Grantu projektu konkurss "Atbalsts attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs"	Prioritātes ir atšķirīgas katram projektu uzsaukumam	Ārlietu ministrija		Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk informācijas
13.	Eiropas teritoriālās sadarbības programmas "Interreg"	Interreg programmu un projektu darbība ir vērsta uz vairāku dalībvalstu kopēju problēmu risināšanu un reģionu potenciāla izmantošanu noteiktā jomā, piemēram, inovāciju, uzņēmējdarbības, mobilitātes, nodarbinātības, integrācijas, vides aizsardzības un ilgtspējas, pilsētvides attīstības, institucionālās pārvaldības jomās, u.c.				Vairāk informācijas
14.	Līdzfinansējuma programma	Veicināt Latvijas biedrību un nodibinājumu (turpmāk – NVO) līdzdalību ārvalstu	Sabiedrības integrācijas fonds	98 700 EUR, tai skaitā 30 000 makro līmenī un 68 700 EUR mikro līmenī (2023. gadā). Finansējuma apjoms tiek izkāstīts konkursa nolikumā.	Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		fondu finansētu projektu, kas vērsti uz saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstību, īstenošanā.				
15.	Atbalsts ģimeņu interešu pārstāvošo NVO pamatdarbības nodrošināšanai	Konkursa mērķis ir sniegt atbalstu pamatdarbības nodrošināšanai NVO, kuras piedalās ģimeņu atbalsta politikas jautājumu risināšanā valsts līmenī.	Sabiedrības integrācijas fonds	2023. gadā 30 000 EUR (30 000 v2023ienam projektam)	Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk informācijas
16.	Programma ģimenei draudzīgas vides veidošana	Programmas mērķis ir nodrošināt atbalstu NVO iniciatīvām ģimenēm draudzīgas vides veidošanā un sabiedrības līdzdalības veicināšanā, sekmējot pozitīvu attieksmi uz ģimeni kā vērtību.	Sabiedrības integrācijas fonds	2023. gadā 200 000,00 EUR (konkursā pieejamais finansējums ir sadalīts pa reģioniem)	Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk informācijas
17.	Mazākumtautību un sabiedrības saliedētības programma	Programmas mērķis ir veicināt sabiedrības saliedētību, savstarpējo sadarbību, mazināt aizspriedumus pret un starp etniskajām grupām un paplašināt latviešu valodas lietošanas vidi.	Sabiedrības integrācijas fonds	2023. gadā konkursā pieejamais finansējums ir 86 000 EUR un vienam projektu iesniedzējam pieejamais minimālais finansējums ir 2 500 EUR, maksimālais finansējums ir 10 000 EUR	Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
18.	Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam	Programmas mērķis ir saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju saikni ar Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, veicināt diasporas pašorganizēšanos, kā arī veicināt diasporas pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē.	Sabiedrības integrācijas fonds	2023. gadā konkursā pieejamais finansējums ir 179 120 EUR un vienam projektam pieejamais finansējums ir 15 000 EUR.	Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk informācijas
Finansējums nozaru griezumā						
Kultūra						
19.	Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsta programmas	Veicināt līdzsvarotu kultūras un mākslas nozaru jaunrades attīstību un kultūras mantojuma saglabāšanu valstī saskaņā ar valsts kultūrpolitikas vadlīnijām.				Vairāk informācijas
20.	Baltijas Kultūras fonds	Baltijas Kultūras fonda atbalsta profesionālus pasākumus un projektus arhitektūrā, vizuālajā mākslā, dizainā, literatūrā, mūzikā, skatuves mākslā, bibliotēku,			Baltijas Kultūras fonds paredzēts kopīgiem kultūras projektiem starp Latviju, Lietuvi un Igauniju.	Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		muzeju un arhīvu nozarēs, kā arī finansēs starpdisciplinārus projektus.				
21.	EEZ un Norvēģijas granta programma "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība"	Veicināt uzņēmējdarbības attīstību un mākslas un kultūras pieejamību reģionos, kā arī stiprināt reģionālā un vietējā līmeņa iestāžu sadarbību un kapacitāti.	VARAM, KM	Kopējais programmā pieejamais finansējums ir EUR 11 764 706: 1. tai skaitā EEZ Grants EUR 10 000 000; 2. nacionālais līdzfinansējums EUR 1 764 706.		Vairāk informācijas
22.	ES programma "Radošā Eiropa"	Programmai "Radošā Eiropa" ir divi galvenie mērķi: 1. aizsargāt, attīstīt un veicināt Eiropas kultūras un valodu daudzveidību un mantojumu un 2. palielināt kultūras un radošo nozaru, jo īpaši audiovizuālās nozares, konkurētspēju un ekonomisko potenciālu.		2,4 miljardi EUR		Vairāk informācijas
23.	Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta	Ziemeļvalstu kultūras un mākslas programma atbalsta				Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
	programma "Ziemeļvalstu kultūras un mākslas programma"	Ziemeļvalstu sadarbības projektus visās mākslas un kultūras jomās, to sagatavošanas, producēšanas, prezentācijas un izplatīšanas posmos. Programmas mērķis ir sniegt atbalstu novatoriskiem, augstvērtīgiem mākslas un kultūras projektiem, kas veicina Ziemeļvalstu reģiona daudzveidību un ilgtspēju.				
Vide						
24.	Latvijas vides aizsardzības fonda programmas	Veicināt ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību, integrējot vides aizsardzības prasības visās tautsaimniecības nozarēs, lai nodrošinātu iedzīvotāju tiesības dzīvot kvalitatīvā vidē saskaņā ar valsts vides politikas pamatnostādņēm, kā arī pietiekamus pasākumus	VRAA			Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai.				
25.	EEZ un Norvēģijas granta programma "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide"	Klimata pārmaiņas ietekmē sabiedrības ilgtspējību, ekonomiskās izaugsmes potenciālu, ekosistēmu stāvokli, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Lai risinātu šīs problēmas, programmas mērķis ir samazināt klimata pārmaiņas un neaizsargātību pret tām	VARAM			Vairāk informācijas
26.	EK finanšu instrumentu LIFE programma	Veicināt Eiropas Savienības (ES) vides un klimata politikas īstenošanu, attīstību un aktualizēšanu, piešķirot līdzfinansējumu projektiem, kas atbilst LIFE programmas mērķiem un rada papildus pievienoto vērtību ES.				Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
Jaunatne, izglītība un sports						
27.	ES programma "Erasmus+"	Programma "Erasmus+" ir ES programma izglītības, mācību, jaunatnes un sporta jomā, kurā jauniešiem vecumā no 13 līdz 30, jaunatnes darbiniekiem un citām personām, kas iesaistītas darbā ar jaunatni, sadarbojoties ar ārvalstu partneriem, ir iespēja iegūt jaunas kompetences un pieredzi, pašiem veidojot un īstenojot projektus.				Vairāk informācijas
28.	Ziemeļu Ministru padomes programma "Nordplus"	Nordplus ir Ziemeļvalstu Ministru padomes izveidota programma, kuras projekti veicina sadarbības stiprināšanu starp Ziemeļvalstīm un Baltijas valstīm, pilnveidojot iesaistīto valstu izglītības sistēmas un ieviešot tajās jauninājumus.				Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		Nordplus veido 5 apakšprogrammas – jauniešu, augstākās un pieaugušo izglītības programmas, horizontālā programma un ziemeļvalstu valodu programma.				
29.	ES programma “Eiropas Solidaritātes korpuss”	Veicināt jauniešu un organizāciju iesaistīšanos pieejamos un kvalitatīvos solidaritātes pasākumos, stiprināt solidaritāti un demokrātiju Eiropā un ārpus tās, risināt sociālās un humānās palīdzības izaicinājumus, īpaši sekmējot sociālo iekļaušanu.		1,09 miljardi EUR	<p>Programmā “Eiropas Solidaritātes korpuss” var piedalīties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. solidaritātes aktivitātēs (brīvprātīgā darba un solidaritātes projektos) - jaunieši vecumā no 18 līdz 30 gadiem, kuri reģistrējušies Eiropas Solidaritātes korpusa datubāzē; 2. brīvprātīgā darba projektos humānās palīdzības jomā - jaunieši vecumā no 18 līdz 35 gadiem; 3. Latvijā reģistrēta juridiska persona (NVO, uzņēmumi, pašvaldības un to iestādes, valsts iestādes, neformālās jauniešu grupas u.c.). 	Vairāk informācijas
30.	Jaunatnes politikas valsts programmas	Ar informatīvu, metodisku un finansiālu valsts atbalstu nodrošināt darbu ar jaunatni		1,3 miljoni EUR		Vairāk informācijas

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		Latvijā koordināciju un attīstību, lai radītu labvēlīgu vidi jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai un palīdzētu katram jauniešim uzsākt patstāvīgu dzīvi kā atbildīgam sabiedrības loceklim.				
31.	Atbalsts diasporas un Latvijas bērnu kopējām nometnēm	Konkursa mērķis ir atbalstīt NVO t.sk. diasporas organizāciju, projektus, kuri sniedz ieguldījumu programmas mērķa sasniegšanā.	Sabiedrības integrācijas fonds	<p>Konkursā pieejamais finansējums ir 140 865 EUR, tai skaitā:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 70 432,50 EUR diasporas nometnēm, kas tiek rīkotas diasporas mītnes zemēs; ▪ 70 432,50 EUR diasporas nometnēm, kas tiek rīkotas Latvijas Republikā; ▪ vienam projektam pieejamais maksimālais finansējums ir 14 000 EUR. 	Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.	Vairāk informācijas
Citi finansējuma avoti						
32.	Pašvaldību sniegtais atbalsts	Pašvaldībām saskaņā ar Likumu par pašvaldībām ir tiesības atbalstīt			Pašvaldības var sniegt atbalstu: 1. rīkojot atklātus projektu konkursus NVO iniciatīvu	

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		<p>pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, lai veicinātu vietējās kopienas attīstību, un ir iedzīvotāju interesēs.</p>			<p>atbalstam, kapacitātes celšanai un/vai administratīvo izmaksu segšanai;</p> <p>2. iepirkumu procedūru ietvaros iegādājoties pakalpojumus no NVO;</p> <p>3. sniegtot cita veida materiālo un nemateriālo atbalstu (pašvaldības telpu piešķiršana vai iznomāšana, grāmatvedības, juridiskās konsultācijas u.c.);</p> <p>4. piemērojot nodokļu vai nodevu atvieglojumus;</p> <p>5. pašvaldības budžetā iekļaujot dotāciju.</p>	
33.	<p>Nevalstiskās organizācijas kā līdzeklis autonomo vai deleģēto funkciju veikšanai</p>	<p>Likums par budžetu un finanšu vadību paredz, ka biedrība un nodibinājums, saskaņā ar gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto apropriāciju no budžeta izpildītāja var saņemt dotāciju vai mērķdotāciju uz līguma pamata vai tiesību akta deleģējuma kārtībā kā līdzekļu nodrošinājumu konkrēta valsts</p>				

Nr. p.k.	Finansējuma avots	Atbalsta mērķis	Administrators	Pieejamais finansējums	Atbalsta nosacījumi	Vairāk informācijas
	1	2	3	4	5	6
		pārvaldes uzdevuma izpildei vai noteikta mērķa (projekta vai pasākuma) īstenošanai.				
Privātie fondi un sponsorēšanas iespējas						
34.	Fon Rogges Labdarības fonds					Vairāk informācijas
35.	Nākotnes atbalsta fonds					Vairāk informācijas
36.	AS "Latvijas Valsts meži"					Vairāk informācijas
37.	SIA "Neste Latvija"					Vairāk informācijas
38.	AS "Valmieras stikla šķiedra"					Vairāk informācijas
39.	AS "Cēsu alus"					Vairāk informācijas
40.	Latviešu fonds (ASV izveidots)					Vairāk informācijas
41.	Brīvo latviešu apvienība (Kanādā izveidots)					Vairāk informācijas
42.	Rietumu Bankas labdarības fonds – Nākotnes atbalsta fonds					Vairāk informācijas

PIELIKUMS NR. 2 Pašvaldības, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana (starp visiem iesniegtajiem), to skaits un īpatsvars no iesniegto projektu skaita, 2021.–2023.

pašvaldība	mikroprojektu skaits, kuros kā īstenošanas vieta norādīta konkrētā pašvaldība				mikroprojektu īpatsvars no attiecīgajā gadā iesniegto projektu skaita			
	2021.	2022.	2023.	kopā	2021.	2022.	2023.	vidēji
Ādažu novads	0	1	1	2	0%	1%	2%	1%
Aizkraukles novads	2	5	2	9	3%	7%	3%	4%
Augšdaugavas novads	0	0	1	1	0%	0%	2%	1%
Balvu novads	2	2	0	4	3%	3%	0%	2%
Bauskas novads	2	3	0	5	3%	4%	0%	2%
Cēsu novads	4	1	1	6	6%	1%	2%	3%
Daugavpils	1	1	2	4	1%	1%	3%	2%
Dienvidkurzemes novads	1	3	3	7	1%	4%	5%	4%
Dobeles novads	3	1	2	6	4%	1%	3%	3%
Gulbenes novads	1	1	2	4	1%	1%	3%	2%
Jēkabpils novads	3	3	3	9	4%	4%	5%	4%
Jelgava	6	3	3	12	9%	4%	5%	6%
Jelgavas novads	1	0	0	1	1%	0%	0%	0%
Jūrmala	0	2	1	3	0%	3%	2%	1%
Kandavas novads	1	0	0	1	1%	0%	0%	0%
Ķekavas novads	1	1	2	4	1%	1%	3%	2%
Kuldīgas novads	1	1	0	2	1%	1%	0%	1%
Liepāja	3	3	2	8	4%	4%	3%	4%
Limbažu novads	1	0	1	2	1%	0%	2%	1%
Līvānu novads	0	1	1	2	0%	1%	2%	1%
Ludzas novads	0	0	2	2	0%	0%	3%	1%
Madonas novads	0	4	3	7	0%	6%	5%	4%
Ogres novads	2	4	7	13	3%	6%	12%	7%
Olaines novads	3	1	3	7	4%	1%	5%	4%
Preiļu novads	3	2	1	6	4%	3%	2%	3%
Rēzekne	1	0	4	5	1%	0%	7%	3%
Rēzeknes novads	1	0	3	4	1%	0%	5%	2%
Rīga	24	18	19	61	34%	25%	32%	30%
Ropažu novads	0	0	1	1	0%	0%	2%	1%
Salaspils novads	1	1	1	3	1%	1%	2%	1%
Saldus novads	0	2	2	4	0%	3%	3%	2%
Siguldas novads	0	1	2	3	0%	1%	3%	2%
Talsu novads	0	2	1	3	0%	3%	2%	1%
Tukuma novads	2	1	0	3	3%	1%	0%	1%
Valmieras novads	2	2	0	4	3%	3%	0%	2%
Ventspils novads	0	3	1	4	0%	4%	2%	2%
Ventspils pilsēta	1	1	1	3	1%	1%	2%	1%
Alūksnes novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Krāslavas novads	0	0	0	0	0	0	0	0

Mārupes novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Saulkrastu novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Smiltenes novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Valkas novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Varakļānu novads	0	0	0	0	0	0	0	0

PIELIKUMS NR. 3 Pašvaldības, kurās plānota “NVO fonds” mikroprojektu īstenošana (starp visiem īstenojamiem), to skaits un īpatsvars no iesniegto projektu skaita, 2021.–2023.

pašvaldība	mikroprojektu skaits, kuros kā īstenošanas vieta norādīta konkrētā pašvaldība				mikroprojektu īpatsvars no attiecīgajā gadā īstenoto projektu skaita			
	2021	2022	2023	kopā	2021	2022	2023	vidēji
Ādažu novads	0	0	1	1	0%	0%	2%	1%
Aizkraukles novads	2	3	2	7	4%	8%	5%	5%
Augšdaugavas novads	0	0	1	1	0%	0%	2%	1%
Balvu novads	1	1	0	2	2%	3%	0%	2%
Bauskas novads	1	2	0	3	2%	5%	0%	2%
Cēsu novads	4	0	1	5	8%	0%	2%	4%
Daugavpils	1	1	2	4	2%	3%	5%	3%
Dienvidkurzemes novads	1	2	2	5	2%	5%	5%	4%
Dobeles novads	3	0	2	5	6%	0%	5%	4%
Gulbenes novads	1	1	2	4	2%	3%	5%	3%
Jēkabpils novads	3	2	3	8	6%	5%	7%	6%
Jelgava	3	1	2	6	6%	3%	5%	4%
Jūrmala	0	1	0	1	0%	3%	0%	1%
Ķekavas novads	1	1	2	4	2%	3%	5%	3%
Kuldīgas novads	1	0	0	1	2%	0%	0%	1%
Liepāja	3	1	2	6	6%	3%	5%	4%
Limbažu novads	1	0	1	2	2%	0%	2%	1%
Līvānu novads	0	1	1	2	0%	3%	2%	2%
Ludzas novads	0	0	2	2	0%	0%	5%	2%
Ogres novads	1	3	5	9	2%	8%	11%	7%
Olaines novads	2	1	2	5	4%	3%	5%	4%
Madonas novads	0	0	1	1	0%	0%	2%	1%
Preiļu novads	1	2	0	3	2%	5%	0%	2%
Rēzekne	1	0	4	5	2%	0%	9%	4%
Rēzeknes novads	1	0	2	3	2%	0%	5%	2%
Rīga	15	9	14	38	31%	23%	32%	29%
Ropažu novads	0	0	1	1	0%	0%	2%	1%
Salaspils novads	1	1	1	3	2%	3%	2%	2%
Saldus novads	0	2	1	3	0%	5%	2%	2%
Siguldas novads	0	0	1	1	0%	0%	2%	1%
Talsu novads	0	2	0	2	0%	5%	0%	2%
Tukuma novads	3	1	0	4	6%	3%	0%	3%
Valmieras novads	2	0	0	2	4%	0%	0%	1%
Ventspils novads	0	1	1	2	0%	3%	2%	2%
Ventspils	1	0	0	1	2%	0%	0%	1%
Alūksnes novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Jelgavas novads	0	0	0	0	0	0	0	0

Krāslavas novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Mārupes novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Saulkrastu novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Smiltenes novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Valkas novads	0	0	0	0	0	0	0	0
Varakļānu novads	0	0	0	0	0	0	0	0